

అమృతము

310424 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8 } ఐన్నవట్టణము 1921 వ సం॥ డిశంబరు నెల 19 తేది సోమవారము { No. 25
నంపుటము. ౮ } దుర్బతినామ సంవత్సర మార్గశిర మాస బహుళ పంచమి గి } నందిక ౨౧

“ప్రశస్తమైన ఎన్ గల్ బర్లు”

రైస్ మెషినరి ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి

బ్లాక్ స్టోను నూనెయంత్రములు

ఒక స్థలము నుండి మరియొక స్థలమునకు సులభముగా తీసికొని పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ అమర్చునట్టి అవిరియంత్రము, బాయిలరులు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం 108

నెం 9, నెకండు

తంతినిలానము, ఎంజిను మద్రాసు

తైనుబీచ్,

మార్షల్ సన్నుఅండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజినియరులు

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహారు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర వీరిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి నంత మాత్రమున సయమగుదు. సులభము. నెల 0-10-0 అణాలు

మోహనీలైలము

నీసా 1-8 0-12-0.

తామరలైలము

శబ్ది 1-8 0-6-0

పండ్ల పొడి

శబ్ది 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి మదరాసు.

“కత్తికట్టలు”

వెద్దికత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగనైనవి. 1-8 రూ 4-8-0.

డజను కొనువారి 1టి ఉచితము పోస్టేజీ ఖర్చులవేరే. వలయువారు అక్కడతో ఒకరూపాయి

అడ్రాసు పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అందుకో, కట్టన్స్ ఆండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.

వెద్దాపురం, (గోదావరి జిల్లా)

ఇల్లిగ్రాఫ్ అడ్రెసు: “ఇండస్ట్రీ” వెద్దాపురం.

టోటో మోహిని

2883

మీరు బయటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయందు సమయమునా నైనక వెండింట్లు విందులు యములలో నైనను ఈ ఆత్మరును యుపయోగించిన మంచి రోజుపువ్వుల వాసనను యిచ్చి మనసుకు తృప్తి కలుపును.

రోబినియా లైలము

కేసరికాలములో ఉపయోగించుతూ గచ్చిన శత్రువులకు చలవయు సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రోజును ప్రతి కుటుంబములోను ఆవశ్యకము. ఎల్లచోట్లను విక్రయించబడును.

టోటో మోహిని ధర బుడ్డి 1-8 రూ 2, 1, 0-12-0, 0 8.

రోబినియా లైలము ధర బుడ్డి 1-8 రూ 1-0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras, పిఠూం కంపెని, 6 బందరువీధి మదరాసు

గొప్పతగ్గుధరల అమకము

నేటిదినము కొనదలచినది రేపటివరకు ఆపకుము.
ఏలననగా? సమయ మెరిగి పనిచేసిన నిత్యకృత్యములలో
తప్పక అదృష్టము గలుగును. ఎచ్చట?

కాశీ, కంచి, బెంగళూరు, కొర్నాడు, మరియుతరగాలలోనుండి కట్టు, నూలు
ఇవిరకములు అంగడి ఈ దిగువ దొక్కటియే యని తెలుసుకొనవలెను.

ది బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్స్, కాశీ, బెంగళూరు, సేలం జనాభిమందిరము,

40, 41, 42 రత్నబజారురోడ్డు, బార్లిటాను, మద్రాసు

ఆంధ్రులకు చుకతుని సందేశము

“స్వరాజ్య కాంగ్రెసుకు ముందే ఆంధ్రు
తెల్లరు హిందీభాషను చక్కగ నేర్చుకొనవలెను.”

మహాత్మాజీ వాంఛను పూర్తిచేయుడు. తక్షణం పుస్తకములకు గాను వ్రాయుడు.

౧. రాష్ట్రభాషాబోధిని (తెనుగు లిపి) ౦-౬-౦
౨. రాష్ట్రభాషామంజరి ౦-౨-౦
౩. హిందీభాషాబోధిని ౦-౨-౦
౪. మొదటివాచకము తెనుగు అర్థముసహా ౦-౪-౬
౫. రెండవవాచకము తిప్పణముతో కూడా ౦-౫-౦
౬. స్వదేశి గానము అర్థముసహా ౦-౩-౦

హిందీచరకారకార్యాలయము,

(౧౨79) ౧౧౩, బిక్ స్ట్రీట్, ప్రెస్వికేను, మదరాసు.

అయ్యో! నన్నది! త్వరలో నిర్ణయము!!

1922 సం॥ స్వదేశి కృత్యాలెందరు
మహాత్మాగాంధీ, తేజో లకు

పటములు అందు
లో కలవు. కొలది
క్యా లెందరులు
మాత్రమే ముద్రింప
బడుచున్నది గాన

వెల ప్యాకింగు పోస్టేజి సహా 12 ఆణాలు,
మేయరకం కిస్తూరి, గోరొజనం,
కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరం ధర
సహాయం గ దొరకును.

తండ్రిలాసము: క్రిమ్ రాజ్ అండ్ కో.,
'కోలాహూర్' 256, చై నాబాజార్ కోడ్, మద్రాస్

నిష్ఠముగ తయారుచేయబడిన కాశ్రియ బౌద్ధములు.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.
తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని
కాబట్టిలాగు ఉచితముగా సంపాదించు.
మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
79, హార్బర్ కోడ్, హైదరాబాద్ - మదరాసు.

ప్రసిద్ధ
వైద్యగ్రంథములు.

- అంగ్లేయ వైద్య చింతామణి రూ 4
- అంగ్లేయ వైద్య గణితశాస్త్రము రూ 8
- అంగ్లేయ వైద్య యోగములు రూ 1
- శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని ఆరోగ్యదర్శిని ఆ 12

సేతు బ్రదర్స్, మైలాపూరు, మద్రాసు.

WANTED.

SUB SELLING AGENTS in the Presidency of Madras, Ceylon, Mysore and all other Southern India States, for the sale of Kerosine Petrol, Candles, Crude and lubricating oil and all other products of the UNITED REFINERIES (BURMA) LTD., Please correspond with Messrs Diamond & Co., Bezwada, (Sole Distributing Agents for UNITED REFINERIES (BURMA) LTD.)

అమకము (1842)

బంగారు, వెండి, రత్నము
ల నగలును, యితరవస్తువులును,
వాపసు ఇచ్చినపుచ్చకొనినైకమయివ్వబడును

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
25, చై నాబాజార్ కోడ్, మదరాస్

నగలు నాణ్యముగాను పూచీతోడను సరియైన ధరలకు
తయారుచేసి విక్రయించుట వలంబడును. తయారున
తనివాటిని అతి క్షిప్రముగ అర్జున కుంకు తయారుచేసి
యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయారు
చేసికొన్న వారివలన మానమృతము తెలిసికొనవచ్చును.

సా 144 ఫరఫవాడి బొంబాయి.

జాతక రత్నము

జన్మనక్షత్రము, పుట్టినతేది కళ మున్నగువి లేకయే
సంవత్సర ఫలితములను క్యారెక్టరు రీడింగుతో సహా యెన్ని
సంవత్సరములకైనను జ్యోతిషమున సహాయము అక్కరలేకయే
తమంతట తాము వ్రాసికొనగలరు. ధనము, సంతానము మున్నగు
దృఢకళభావములతో మీరూ జాతకములకు మీరే వ్రాసికొన
గలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషము. దీనివెల రు 2 మాత్రమే.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషశాస్త్రము,
ఖజుకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

వనోపధి నరసరెడ్డి

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క శక్తిభరతను పోగొట్టు
బడుచున్న వేర్వేరు గాంబినది. ధర 1-1-0
ఇండియా సిటీకోడెనందు ఎచ్చటికైనను శివాలాభివ్య
ధిశీలముగా సంపాదించు. (2273)

విరావము వీ. డి. పోంజీ

ఆరోగ్యములకు

ఒకమార్గము 219
తక్షణమే మీరు
ఒకరూపాయి మాత్రము ఖర్చుచేసి
ఆతంకనిగ్రహమాత్రలను సేవించి
జాబితల వ్రాసువాడి ఉచితము.
త్వరపడు!

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆతంకనిగ్రహయావధాలము, 26 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

వృత్తాంత లేఖలు

పెద్దాపురము

(ఒక విశేషముండి)

డిసెంబరు 15:— మా పెద్దాపుర నాయకులగు శ్రీ
యములు కేశవరపు కామరాజు, నిరోగి సుబ్బారావుగార్లను
ప్రభుత్వమువారు నిష్పందించిన వెనుక మా పట్టణమందలి యువ
కు లత్యుత్సాహముతో కాంగ్రెసు యద్యతమును నెలవేర్చు
చున్నారు. నిన్నటిదినము అనగా 14-12-21 వ తారీఖున శ్రీ
మతి దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారు మా పురము దయజేసి
సభకు శ్రీయుతులు కామరాజుగారి సతీమణియగు శ్రీమతి
లక్ష్మీవరసమాంబగార్ గ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సుబ్బా
రావుగారి సతీమణి గూడ సభ నలంకరించిరి. వారిరువురను
పుష్పమాలాలంకృతుల గావించి జాతీయ గీతములతో సభ ప్రారంభించిరి. సభకు సుమారు అయిదువేల ప్రజలును 500 మంది
స్త్రీలును సహావేశముయిరి. సహాయవాదులును ప్రభుత్వోద్వేగి
గులును గూడ సభకు విచ్చేసిరి. న్యాయవాదులు మాత్రము
నెక్కడో మారుమూల కూర్చుండిరి. శ్రీమతి దువ్వూరి సుబ్బ
య్యగారు తమ సహజ గంభీరవాగ్ధోరణిచే సభాసదుల నత్యుత్సా
హపూరితుల చేసిరి. న్యాయవాదులలోనుండి యొక్కరును
ముందునకు వచ్చి కామరాజుగారి స్థానము నాక్రమింప నందు
లకు వారును శ్రీమతి లక్ష్మీవరసమాంబగారును కూడ తమ
విచారమును నూచించిరి. శ్రీయుత శీలపాక సత్యనారాయణ
గారు (న్యాయవాది) ముందునకు వచ్చి 17 వ తారీఖు పీఠింగు
చూచికొందరు న్యాయవాదులు ముందుకు వచ్చెదరని హెచ్చరించిరి.

కాంతి నైస్యమును బయలుదేరదీయ కూడదని 144 శ్రీ
పా. కో. నెక్కున క్రింద యిచ్చిన నోటీసు గడువు నిన్నటితో
యంతరించుటచే నేటినుండి మాయములు కాంతి నైస్యమును
కూర్చుచున్నారు. ప్రజ లత్యుత్సాహముతో చేరుచున్నారు.

రామచంద్రపురం

కాకినాడనిర్బంధితులు

(ఒక విశేషముండి)

డిసెంబరు 13:— ఈ కేసు కాకినాడతో విచారించు
టకు 17 వ తేదికి వాయిదా వేయబడిన సంగతి చదువరులకు
దెలిసిందే. నిష్పందితులను యీ రోజున కాకినాడ దీసికొని
పోవుదురని పోలీసు స్టేషనువద్ద వందలకొలది జనము మూగిరి.
రెండు జట్కూబండ్లు దెప్పించి వీరిని గూర్చుండబెట్టి బండ్లు
సాగించిరి. కొంచెముదూరము పోయిన పిమ్మట పోలీసువారా
బండ్ల నెక్కడోయిరి. సాంబమూర్తిగారు పోలీసువారితో
రెండురోజులనుండియు మాకస్వస్థతగా నున్న సంగతి మాకు
తెలిసినదే. ఈ చిన్నబండిలో నలుగురైదుగురు కూర్చుండుటకు
వీలులేదు. మరియొకబండి యొనను చేయించుకొని మా వెంట
రావచ్చునని చెప్పిరి. బండివాడు కాకినాడ దూరపు ప్రయా
ణము గనుక నా గుర్రము ముగ్గురికన్న నెక్కువ లాగజాలదని
చెప్పినాడు. పాపము వాకికేమియుఁ గొంచక బండ్లు వెనుకకు
ద్రిప్పించి స్టేషను కు దీసికొనివచ్చినారు. ఇట్లనినందులకు
సర్కిల్ యినస్పెక్టరునకు చాల కోపమువచ్చినది. బండిమనిషి
లోపవ గనుక కొట్టినాడు అప్పుడు మా తాలూకా నాయకు
లయిన జ్యో. రామచంద్రతావుగారు మేజస్ట్రేటు యెదుట
“బండి వానిని కొట్టు లెందుకు? శిక్షితులను గొట్టలేక పోయి
నారా? యని సర్కిల్ యినస్పెక్టరు వదిలిరి. సర్కిల్ యిన్
స్పెక్టరు నేను కొట్టలే దనెను. జ్యో. రామచంద్రతావుగారు
యంతమంది చూచుచుండగ లేదని బాంకుటకు నో రెట్లాడినదని
యడిగిరి. ఆ నైన ఇనస్పెక్టరు కొట్టితే కొట్టాను నాకు లత్యము
లే దనెను. అంతట నిష్పందితులు మా కండ్లు యెదుట యిట్టి
అక్రమము జరిగినది. కనుక నిది పతిష్కార మగువరకు నీ
బండ్ల నెక్కమనిరి. పిమ్మట యిద్దరు నిష్పందితులకు సంకెలు
తగిలించిరి. ఇది సర్కిల్ యిన్స్పెక్టరు అనుయతివైన జరిగినదని
విన్నాము. మేజస్ట్రేటుగారు వలదని చెప్పినందున కాబోలు
తీసివేసినారు. తరువాత సర్కిల్ యినస్పెక్టరు బండి వానిని
అన్యాయముగా కొట్టినందుకు తుమాకణ గోరుకొనిరి. మేజస్ట్రే
టుగారు సాంబమూర్తిగారు చాలనేవు సంభాషించిరి. తుద
కెట్లో సాంబమూర్తిగారు సమాధాన పరుపబడిన పిమ్మట
తిరిగి బండ్ల నెక్కిరి. బండ్లు రామచంద్రపురము దాటినవి.

మా తాలూకాలో కాంతి నైస్యము సమకూర్చుటకు
ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

సత్తెనపల్లి

(ఒక విలేఖరి నుండి)

డిసెంబరు 16:— 21-12-1921 జుర్రుబోవు తాలూకా కార్మికుల సంఘము సభకు యేర్పాటులు మా పురమునం దిప్పటి నుండియు చేయుచున్నాను.

ఇతర గ్రామ కార్మికుల సంఘములు యిట్లుండి పడకుండ ఉండుటకై ప్రత్యేకించి కొన్ని యిండ్లు భాగీ చేయబడినవి.

గి.గి.ఎ.ఎ. ఉదయం మా పురమునకు శ్రీ దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, శ్రీ గొల్లపూడి శివా రామకృష్ణులుగారు విజయముచేసిరి. కాంతిసేన విషయమై జూరంజముగా ఉపన్యసించిరి. ఇప్పటికి మాటికివైగా వైఖ్యలు, మహమ్మదీయులు సేనలో చేరినారు. ఇంకను 400 మంది యీ రోజు రేపటిలో చేరెదరు.

నెల్లూరు

(మాస్కూటీయ విలేఖరి నుండి)

174 నెక్స్ట్.

డిసెంబరు 16:— మామూరుపేట సబ్ మాజిస్ట్రేటు గ జవతి అయ్యర్ గారు 144 నెక్స్ట్ క్రింద యొంగిస నోటీసు వి చారణ రోజున తలవూరు వెంకట సుబ్బయ్య ఇంటి క్రింద గారలు కొద్దిగా హాజరు కాలేదని ప్రస్తుతము 174 నెక్స్ట్ క్రింద నోటీసు జారీచేసి గూడూరు సబ్ మాజిస్ట్రేటు కొద్దిగా 22 తేదీన వాయిదా వేసినారు. పూర్వపు ప్రతికలలో ప్రకటింప బడినటుల వై శేషభట్టులు 144 నెక్స్ట్ విచారణ రోజున కొద్ది లో హాజరు కాగా సబ్ మాజిస్ట్రేటు వారే పీఠలను పార్టీల కూటమునందు గాని కొద్దివరమునందుగాని యుండ గూడ దనియు వెల్లి పోవలసివచ్చినందు నుత్తరువు వేసి ప్రస్తుతము 174 క్రింద కొద్దిగా హాజరు కాలేదని సేరము నాలోపించుచున్నా రు. కొన్ని దినముల క్రింద ఈ 144 నెక్స్ట్ కేసు విచారణగూడ ముగిసెను.

వేటపాలెం

(ఒక విలేఖరి నుండి)

డిసెం. 16:— దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు గార్లు సాయంత్రం 4 గంటలకు మోటారుబండివీధి మా గ్రామ మునకు దయచేసిరి. గాంధీ చారులూ వెంటనే నొక బహి రంగసభ జరుపబడెను. ప్రజల నేతలు సభ కేటించిరి. యావ న్మంది నిబంధనల ననుసరించి కాంతిసేనలో చేరి సత్వర స్వరాజ్య ప్రాప్తికై దేశసేవ చేయులననదని శేషభట్టు తన సహజ గం భీర వాక్యములతో నుద్బోధించిరి. కాంతిసేన యవసరమును గురించియు, స్వదేశి వస్త్రధారణావశ్యతను గురించియు, మద్యపాన నిషేధమును గురించియు మహాజనలకు లేటల్లె ముగి విపులపరిచిరి. కాంతిసేన గ్రామములో యేర్పాటుపడినవి. సభలో 15 మంది సేనలో చేరినారు. ఇంకా చాలామంది చేర నున్నారు.

రాజమహేంద్రవరము

(స్వతీయ విలేఖరి నుండి)

డిసెంబరు 16:— 14 వ తేదీ సాయంత్రము వర్తకశిఖా మణులగు శ్రీ బంగారు రాఘవయ్యగారి యాధిపత్యమున పాలు చారులూ నొక పురమహాజనసభ జరిగెను. 18 వ తేదీన జిల్లామేజిస్ట్రేటు బ్రేకన్ దొరవారు మామ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు అధ్యక్షులు 47 వ తేదీన యువరాజు ఆగమనదినమున మ్యునిసిపల్ స్కూల్ ను, ఆఫీసును మూసివేయవలసినదని ఉత్తరువు చేసినందుకు వారిని నిందించెను. వెయిర్ మన్ గారిని కౌన్సిలరులను దర్బారుల కా హ్వనించుట ఆచారమయినను వారు నిరాకరణవాదులయి తగ్గరతనపు చేష్టలవలె నుండునట్టి తీర్మానములు చేయుచుండు టచే వారి నాహ్వనించక స్వల్పసంఖ్యాకులగు రాజభక్తికల కాన్సిలర్ల నుమాత్రమే యాహ్వనించి రని చెప్పియుండిరి. వై సభయందు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారి అసభ్యులమాటలను ఖండించి వారివ్యవస్థ గర్హించుచునొక తీర్మానము శ్రీ చిత్రపు వెంకట నరసింహారావుగారిచే ఉపపాదించబడినది. జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు తానుపలికిన యసభ్యులమాటలకు తుమాపణ నియ్యవలెనని యా తీర్మానము నూచించెను. తుమాపణను పుచ్చుకొనుటకు తగినచర్య మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలువారు అసలంబింపవలెనని శ్రీభమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు ఒక సహజము ఉపపాదించగా నది సర్వజ నాంగీకారమును బడసెను. ఆసభయందే సేలంవాస్తవ్యులగు శ్రీ ఆదినారాయణశ్రేష్ఠిగారు ఉపన్యసించుచు, ద్రవిడదేశపు శ్రీల కంఠే ఆంధ్రశ్రీలు అసహాయోద్యమమునం దెక్కుడు ఉత్సా హముతో పనిచేయుచున్నారనియు, స్వరాజ్యము డిసెంబరు

31 వ తేదీలోగా సిద్ధించుట దుర్లభము కాదనియు, ఆంధ్రులు ద్రవిడదేశయులకు మార్గదర్శకులయి రనియు చెప్పిరి. పిమ్మట డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు చిత్తరంజన దాసుగారి దేశసేవను ప్రశంసించి, కలకత్తా విద్యాగృహాధ్యక్షమునగూర్చి విపులముగా చెప్పి, ప్రతిపురుషుడు శ్రీయును, అందు ముఖ్యముగా ప్రతి విద్యార్థియు కాంతివైఖ్యములో చేరి ఆంధ్రదేశ గౌరవమును కాపాడవలెనని హెచ్చరించిరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు, రాజ మహేంద్రవర పట్టణమున కే కాని తాలూకా గ్రామములందు అసహాయోద్యమము ప్రబలలేదని చెప్పినమాటలు శుద్ధ అబద్ధము లని ఖండితముగా బలిగిరి.

అనంతపురం

(ఒక విలేఖరి నుండి)

కజపు

డిసెంబరు 15:— మామండలమున నీసంవత్సరమున వర్ష ము లాకతీరుగ గురిసినను ఔషధపాద మాత్రము తొలగిపోలే దు. మండల దక్షిణభాగమునందు బొత్తిగ వర్షములు లేనందున బుక్కపట్నము, భర్తూరము వంటి పెద్ద చెఱువులు నిండక చాల మంది ప్రజలు పనులలేక బాధపడుచున్నారు. బల్లారి అసంతృప్తము జిల్లాల రేగడ బాలాకాలలోని రైతులు చాల భాగ్యవంతు లనియు వారు మిత్రవ్యయముగలవారగుటచే చాల ధనము దాచియున్నారనియు గావున నీమారు సెటిల్ మెంటు లో భూమి సిస్టు నెక్సువ చేయవచ్చు ననియు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగ రభిప్రాసపడినట్లు తెలియుచున్నది. కాని యా ప్రదేశములందే యిప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ఔషధనివారణార్థ మేర్పరచిన పనులలో అసంఖ్యాకులగు జనులు కొంచెపు కూలి కి మొట్టని యెండలో రాళ్లను పగుల గొట్టు పని చేయుచుండు ట జూడ వారెంత ధనమును దాచియుంచినదియు నెఱుగ నగు ను. కజపునందు చేయుచుపని ముందు కజపులకు రానియ్యకుం డు నట్టిది గావలయును. తెగిపోయిన చెఱువు కట్టల కట్టించుట, యెటి కాలవల మరమ్మత్తు చేయుచుట, కొత్త బావుల త్రవించుట మున్నగు పనుల జేయుచిన ప్రజల కెక్కువ ప్రయోజ నముగా నుండును గాని కజపులు వచ్చినప్పుడెల్ల కంకర కొట్టిం చి, రోడ్లను వేయుచుటచే, దేశమునుండి ఔషధవత్సన కాళ్ళ తముగ పెడల గొట్ట లేదు.

సహాయ నిరాకరణము

ఈ యుద్యమము మండలములోని కొన్ని తాలూకా యందు మాత్రమే వృద్ధి పొందుచున్నది. గత మాసంతము నుండి యధికారుల నిర్బంధము లతితీయించి పోవుచున్నది. తాడిప ర్తిలోని ముఖ్యనాయకులందఱును శిక్షింపఁ బడిరి. మిగిలియున్న శ్రీ. క. వెంకటరమణా చార్యులను గూడ నిర్బంధించుట వదంతి. ఇదివరకే యొక మాసము శిక్షాశిక్షించివిడుదల యైన శ్రీక ల్లూరి సుబ్బరావు గారిని, మరల నీనెల 9 వ తేదీ అనంతపుర గ్రామ మున నుపన్యసించినందులకుగాను పట్టుకొని జామీను నిచ్చుని య ధికారులు కోరిరి. అతడు నిరాకరించినందున, ఒక సంవత్సరము శిక్ష విధింపబడి యానాడే బల్లారికి గొంపోబడెను. పామిడి వాస్తవ్యులు కొందరారని సన్మానించుటకు స్టేషన్ యొద్దకు రాగా బండిలో నున్న పాడ్ కానిస్టేబిల్ వారిని సుబ్బరావు గారి మెడలో పూలదండ వేయుట తమ ప్రతివృత్త భంగ మాపా దించుటకు నని నిరాకరించెను. వారు చాలనే పాతని ప్రార్థించి యెట్లో తమ పంతములు కొనసాగింప గలిగిరి. అనంతపురములో ఏ. పి. కవిగారిని మరి యొడుగురి 143, 145 నెక్స్టుల క్రింద చార్జి పెట్టి మొన్న 12-వ తేదీన ఒక్కొక్కరికి నాలుగుమాస ములుకఠినశిక్ష విధించిరి. వారిని 18 వ తేదీ రాత్రి బండికి బల్లారి కి గొంపోదురని ప్రతిజ్ఞవై యొద్దను జనులు వారిని సన్మానిం చుటకు ముగియుండిరి గాని, అధికారు లా పొలమునకు గనిపెట్టి శిక్షకులను 16 వ తేదీ రాత్రికి గొంపోదురని వదలించి కలుగ జేసి, 14 వ తేదీయందుపురై లునకు వారినిగొంపోయిరి. ఇం తలోనే నీ యూర మరి యార్దువై నోటీసులు జారీచేయ బడు నను వార్తలు వచ్చుచున్నవి. అధికారులు సహాయనిరాకర జోద్యమమును మూలంబు పెట్టికే వేయ వలెనని ప్రయత్నించు చున్నారు.

తెనాలి

(ఒక విలేఖరి నుండి)

డిసెంబరు 15:— 5 వ ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సహజస సభ యానెల 10, 11, 12 తేదీలను మాపట్టణముందు శ్రీ కన్య కాపరమేశ్వరభగవత్ ప్రతిమలో శ్రీ జుద్దురు శృంగేరి శంకరస్వామి వారి సంస్థాన విద్వాంసులగు బ్రహ్మశ్రీ శే. శేషశాస్త్రిగారి అధ్యక్షత క్రిందను, తత్వదర్శనము వరంగలు కాపరస్థులను

యూనాని ఆయుర్వేద శిరోమణులును అగు అలీబనాబ్ నాకిం రవియుద్దేవ్ అగాయి గారి అధ్యక్షత క్రిందను ము. రా. శ్రీ చుండువారు హనుమంతరావుగారి మేడలో జరుపబడినది. అన్ని ప్రాంతముల నుండియు మహారు 60 ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. సాధారణముగా అందరును ఖద్దరు వస్త్రములనే ధరించియుండి రి. సభకు రాబడిన వారలలో ము. రా. శ్రీ. అచంట లక్ష్మీ పతి, నోరి రామశాస్త్రి, పండిత హెచ్. సుబ్రాయశాస్త్రి, చాపలి రామమూర్తిశాస్త్రి మొదలగు ఆయుర్వేదప్రముఖులు గలరు. సభ 12 తేదీ రాత్రి 10 గంటలకు ముగింపబడినది.

కాంతివైఖ్యము

కాంతి వైఖ్యములో యిప్పటికి 50 మంది యువకులు తనపేరులను రిజిస్టరు చేయించుకొనిరి. ఇంకను చేరనున్నారు. కాంతివైఖ్యమును కూర్చుటకుగాను ప్రతిదినము సాయంత్రము 5 గంటలకు చౌటలో సభలను జరుపుచున్నారు. ప్రతి ఇంటికి తిరిగి కాంతివైఖ్యమును చేర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇప్పటివరకు చేరిన 50 మందికి ప్రతిదినము వుదయము, సాయం త్రము మా జాతీయపాఠకాలయందు శిక్ష గరపబడుచున్నది.

స్వరాజ్య లక్ష్మీవ్రతం

నిన్నటిదినం మా పట్టణ పౌరులచే జాతీయ పాఠకాల యందు స్వరాజ్యలక్ష్మీవ్రత మాచరింపబడినది. సాయంకాలం 5 గంటలకు వైపాఠకాలయందు రేపల్లెతాలూకా పోలేరు నివా శులునుకమ్మకుల జులను, భూస్వాములును, ధనవంతులును అగు ము.రా.శ్రీ వేములపల్లి శ్రీరాములుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరుపబడినది. తత్వభక్తు 1000 మంది పురుషులును, 300 మంది స్త్రీలును వచ్చియుండిరి. మా పట్టణ మందు ఇంతకుముం దెన్నడును యంత పెద్దసభ జరుగ లేదు. స్త్రీలు మాత్రం ఇంత మంది వచ్చుట శుభమాచకము. కుంచవరం కాపరస్థులు వేదాం తం శంభయ్య శాస్త్రిగారు ధర్మసంస్థాపన నిమిత్తము కృష్ణుడు కష్టములను లెక్కనేయక ఎట్లు సహించి ధర్మమును స్థాపించి నదియు, అందరికిని సుబోధక మగునట్లు ప్రవర్తించిరి. అంతరిని శ్రీ కృష్ణుని వలె కష్టముల నెదుర్కొని మన బానిసత్వమును రూపు మాపుటకు గట్టి ప్రయత్నములను చేయ వలెననియు, అందరును కాంతి వైఖ్యములో చేరవలెననియు, ఈ గ్రామములో కొందరిని నిర్బంధించుటకు ఆర్డరు వచ్చియున్నటుల తెలియుచు న్నదనియు, నిజముగా అట్లు జరుగుచో అందరును కాంతిముగా నుండ వలెననియు, యిటీకాల సూర్యనారాయణగారు హెచ్చ రించిరి. పిమ్మట మరికొంద రుపన్యసించిరి. మాగంటి వెంకటేశ్వరరావు గారు జాతీయ పాఠకాలకు ఒకవెండి గిన్నె ఇచ్చి రనియు, ప్రస్తుతము వారు పరలోక గతులైనారనియు, వారి జ్ఞాపకార్థము కొరకు తాటముమీద నూలు తీయుటలో గెలు పొందు వారికి ఈగిన్నె నీయబడుననియు, జనవరిలో ఒకకమిటీ ఏర్పాటుచేసి పోటీపరీక్ష ప్రకటింపదలచితి మనియు, ము. రా. శ్రీ. గుళ్లపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు చెప్పి వెండిగిన్నెను సభ్యు లకు చూపిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులు ప్రస్తుతము సభలు జరుపుటకు గాని ఉపన్యాసములు యిచ్చుటకుగాని, భాగము లనుభవించు టకు గాని, సమయము కాదనియు, ప్రతి శ్రీ, పురుషుడును మహాత్మునియొక్క ఆజ్ఞను శిరసావహించి స్వరాజ్యసంపాదన కొరకు ప్రయత్నించుటలో పని కలిగి వుండవలె ననియు, యితర పనిపాటలు కట్టిపెట్టి ముందుకు రావలెననియు చెప్పిరి. విదేశ వస్త్ర దహనము జరిగిన పిమ్మట జయ భావములతో సభ ముగిసినది.

హైస్కూలు

మాతాలూకా హైస్కూలులో ఇంతకు ముందు 1500 మంది విద్యార్థులు విద్యనభ్యసించుచుండిరి. ప్రస్తుతము 400 వరకు తగ్గినది నష్టము వచ్చుచుండుటచే కమిటీవారు గవర్న మెంటు వారి కిచ్చివేయ ప్రయత్నించినదియు, వా గంగీకరించ లేదనియు వాడుకగా నున్నది.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగద్వైపా నాశ్రుభునము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రికాస్త్రము, భూత వైద్యము, యంత్రములు, అసురికావారి చిట్టచేత తమా సాను విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేకాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, చీకడుతో శమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయితర మాటలాడించుట, భూమిపైన గజముఎత్తున గాతొలి మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ మును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగల రని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనికెల రూ 4-0-0 లు. (2113-0833) టి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా

బెజవాడవార్తలు

(ఒకవిలేఖరినుండి)

డిశంబరు 16:— ఈ దినము గాంధీ చావులో దా॥ రామచంద్రరావుగారి ఆధ్వర్యమున గాంధీజయంతి సమరాలు గూర్చి టీకా బహిరంగసభ జరిపబడినది. పలువురు పద్మవించిరి. పలువురు విచ్చి సేవకులుగ నుండుటకు తమ నామమాలినిచ్చిరి గాని ఆధ్వర్యములు శేషిడినము మేమే పురప్రచారము జేయుదుమనియు చేరవలదినవా రప్పడు చేరవచ్చునని చెప్పిరి. ఆధ్వర్యమునకు వంక నములతో సభముగింపబడినది.

సయినకులు

యా దినము ఆశ్వదశమ కాలమునకు వచ్చెను. సైనిక సభయికి తాలూకాలో పలువురు గ్రామోద్యోగులును, యితర అధికారులును, ఆహ్వానింపబడిరి. శేషి వ్రదయం కృష్ణానది ఆనకట్టపై సైనికులచే మందుగుండువేడుకలు జరుగు ననియు ఆప్రాంతమునకు ప్రజలనుగాని జంతువులనుగాని పోనియ్యవల దనియు అపాణము జరిగిన ప్రభుత్వమువారు తర్రవాదులు గారినియు ప్రచురణపత్రములు పురమం దియ్యబడినది.

పశువులు

సైనికుల కాహారమునిమిత్తమై త్రిలోచనపురంకాపురములు మేకా ఆవెయ్య రన్ను కొండపల్లిమొక్క సభ ౧ నిమి బెజవాడ మజేదారు ౧ నిమి యింకా మరికొందరున్న మొత్తం ౯ ఆవుల నిశ్చిరని తెలియుచున్నది.

చిత్తూరు.

(ఒకవిలేఖరినుండి)

నిర్బంధములు.

డిశంబరు 17:—కంచెర్ల వెంకట్రామయ్యగారికి, 108 'సెక్స్ క్లెండ్', 'యువరాజును బహిష్కరింపుడు'ను పత్రముల నంటించిందలకు జామీ నియ్యకలెనని, 19 వ తేదీ జిల్లా కలె క్టర్ కడ చంద్రగిరిలో హాజరీ కావలెనని నోటీసు ఇచ్చిరి.

తిరుపతిలో భజనలు విశేషముగ బయలుదేరి అత్యుత్సాహముతో భజనలు చేయుచున్నారు. పోలీసువారును, కో ఆఫ్ టేబుల్ కొండలును వీటిని నిలుపుట కెన్నియో ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. ఒక మునిసిపల్ కాంసిలరుగారు కొండలు చాలునను కొట్టచచ్చిరి. తాలూరు బదులుచెప్పకయే తిరిగివచ్చి వేసిరి

కడప వెంకోబరావుగారు కాలహస్తీలో భజనలు స్థాపించుటకు నిన్నటిదినము వెల్లియుండిరి. తిరుపతిలోనుండి కొండలు కూడ వెల్లిరి. సుమారు 30 ఘంటలపాటు, వెంకోబరావుగారు, ఉపన్యాసము చేయుచుండగా, భజనలు స్థాపించ గూడ దనియు 144 వ సెక్స్ క్లెండ్ నోటీసు నిచ్చిరి. తిరుపతినుండి జోయినవారు భజనలుచేసి, యువన్యాసముకూడ జరిపి, విశేష వస్త్రముల కార్పించి, తిరుగ తిరుపతిచ్చిరి. కాలహస్తీలో భజనలు చేయుట ప్రారంభమైనట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

నెల్లూరులోని న్యాయవాది వృత్తియందున్న వారు 44 గురు ప్రస్తుత నిర్బంధములనుగూర్చి తమ అసమ్మతిని ప్రభుత్వము వారికి తెలిపియుండిరి.

౧౧-౧౨-౨౧ తారీఖున శేకూరులో అడుసుమర్రి కొటయ్యగారి ఆధ్వర్యమున ప్రతిభారతీయుడును గాంధీజయంతి ములో జేరుట ముఖ్యధనర మని వాగిరెడ్డి భద్రయ్యగారి రువ్వనించిరి. తమిళం ౨౩ గురు గాంధీ జయంతి జేరిరి.

౧౪-౧౨-౨౧ తారీఖున కనగాల గ్రామమున కొటం రాజు కృష్ణారావుగారి ఆధ్వర్యమున నొక బహిరంగసభ జరిగి రం నుండినభులలో గాంధీజయంతి స్థాపింపబడినది. శ్రీయత పాతూరి లక్ష్మీనారాయణగారు సేవానాయకుడుగా యెన్నుకొనబడినది.

బందరులో 17 నవంబరు హరితాళము సందర్భమున అత్యధిక రామచామగారు బండ్లు కట్టవద్దనియు, దుకాణములు మూయవలెననియు కొందరిని ప్రోత్సాహపరిచిట్లు పోలీసువారి ఫిర్యాదిని, వైవాకి ప్రభుత్వమువారు వారము దినములు కాన్యాహవాసము విధించిరి. శ్రీరామచామగారు యుత్సాహముతో ప్రభుత్వమువారి వాగ్దేయము ననుభవించుచున్నారు.

వికాఖపట్నంబిల్లా పార్వతిపురంకాలూకా బొమ్మక జగన్నాథపురం మోఖాసాదారు దుర్గతి వెంకటచలంపంతులుగారి కి రాబడిన జాడ్యమునట్లు ప్రాణభయము వచ్చునని భార్య వరస మంబలతో ఆమె తమ భర్తగారి మరణముకు ముందుగా 1921

సంవత్సరం డిశంబరు 17 దిన ఉదయం స్నానముచేసి పనుపు తంతుమవగైరా అలంకారములు ధరించి పట్టుపీఠాంబరముతో తనభర్తకు నమస్కరించి ఒకగదిలోకి వెళ్లి కిరసనాలులో మరి ఒకపట్టుబట్ట ముంచి కట్టుకొని అగ్గిపుల్ల తనంతట తాను వెల్లించి తగిలించుకొని పరలోకమును చేరిన దని ఒక రు వ్రా యు చున్నారు.

కాంగ్రెసుప్రతినిధులు:— ఆనామృతాబాదులో జరుగు జేయమహాజనసభకు వెళ్లి ఆంధ్ర ప్రతినిధులకు ప్రత్యేక స్థానములను రయిలులో సేర్పాటుచేయుటకు పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా సంఘముఆధ్వర్యమున శ్రీయత భవాడ రామచంద్రరావుగారికి ఈ నెల ౨౦వ తేదీలోపుగాడుబ్బు పంపవలెను. ఆనామృతాబాదుకు ప్రతినిధులు యానెల ౨౩, ౨౪ వ తేదీలను వీలునుబట్టి బయలుదేరుదురు. నూరుమంది సమాహమగానైన నుండవలయును. సుమారు రు 15-8-0 అగును. రు 20/-లు పంపినయెడల మిగతాడబ్బు తిరిగి యిచ్చెదరు.— దోర్నాల శేషాద్రిశాస్త్రి, కార్యదర్శి, పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా జాతీయోపసంఘము.

ఈనెల 12 వ తేదీన గూడూరు స్టేషన్లో సబ్ మేజస్ట్రిటువారి కోర్టులో విచారణ నిమిత్తం వాయిదావేయబడి వుండిన మద్యపానపుకేసు సడరు కేసులో ముద్దయిలుగానుండు వారిలో ఒకరైన శ్రీయత శేషరెడ్డి శేషారెడ్డిగారికి వేలూరు పెంటల్ తేయిలలో సమ్మన జారీకానందున 1922 సంవత్సరం జనవరి నెల 5 కి తిరిగి వాయిదా వేయబడినది.

తణుకుతాలూకా గ్రామపాలకుల ఆచరణ

గ్రామపాలకుల సత్తాలో యీ సభ యానెల 15 వ తేదీ పగలు 2 గంటలకు తాలూకాలోని సుమారు 30 మంది సభ్యులతోను వివిధ తాలూకాలనుంచి వచ్చిన కొందరు సంఘాధిపతులతోను 400 మంది (పేక్షకులతోను ము॥రా॥శ్రీ అల్లూరి అచ్యుతరామయ్య చాదరిగారి ఆధ్వర్యమున గూడ వేళవయినది. ము॥రా॥శ్రీ కాశీరాజు బ్రహ్మయ్యగారు సభ్యులకు తమ పూర్వప్రవేశితులను గురించి తమ వుపన్యాసమును చదివి వినిపించి స్వాగతమిచ్చినపుడు సభ్యులు పులకాంకితులైరి. ఆధ్వర్యములకు తమ వుపన్యాసమును ఆచుత్రగ ముచ్చటించిరి. దర్మిలా సంఘమునకు ప్రస్తుతము సంభవించియున్న వివిధ యిక్కట్లు ము॥ రా॥ శ్రీ చందా వినుకూ బాడ్డపాటు వెంకటేశ్వరకాపు జినసహి లక్ష్మీపతిగార్లచే విపులముగ సభ్యుల మనముల నాటునట్లు వారి వుపన్యాసముల తెలిసిరి. పిమ్మట యీ దినకు తీర్మానములు సభవా రందరిచే యేకగ్రీకముగ తీర్మానించబడినది

తీర్మానములు.

(1) గ్రామపాలకులు తమ హక్కు గౌరవ వేతనములు వృద్ధిపరచుకొన నిశ్చయించి యిప్పటికి మూడుసంవత్సరముల నుంచి సభల జరిపియు, విన్న పముల సంఘము తాయబారముల తెడలియు సకల విధముల దొరకెనము వా 8 ని నిధించి విధల మనోరథులైరి. దేశము యొక్క కాలగతి, దినదిన ప్రవృత్త మానముగ వికసించి ప్రజాహృదయముల స్వాతంత్ర్యసాదము విజృంభించి ఆదేశ సంఘములు సంస్థలు మితిలేక కష్టముల పాలగుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో ప్రజాక్షేమము కోరి జేతాభ్యుదయము కోరకు 21-11-21 తేదీన జరిగిన కృష్ణామండల గ్రామ పాలకుల అవసరం మహాసభా తీర్మానమును యీసభవారు ధృరపర్చుచు యీతాలూకా గ్రామ పాలకులందరిని వెంటనే సడరు తీర్మానమును ఆచరణకు తేవలయునని యీసభవారు వినయ పూర్వకముగ ప్రార్థించు చున్నారు.

(2) ఆంధ్రదేశ గ్రామోద్యోగీయుల స్థానికసంఘ పక్షమున ప్రయత్నింపబడుచున్న "గ్రామపాలన" పత్రికకు తాలూకా గ్రామపాలకులందరు చందాకారులుగ జేరియు పక్షతీ సంఘ నిబంధనలప్రకారము స్థాపింపనున్న ముద్రణా యంత్రమునకు విశేషముగ వాటాలను పుచ్చుకొని పత్రికోద్ధరణకు తోడ్పడవలెనని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

యా తీర్మానము లైన పిమ్మట మొదటి తీర్మానములు ప్రకారం 18 గురు రాజీ నామా ల నిచ్చిరి. త మ వారి ఆర్జినికృష్యమును సభాముఖమున తెల్పినందుకు పుష్ప మాలాలంకృతులైరి.

జో బు లు

పంచాయితీ తీర్పు

గుడివాడ తాలూకా పొలుమెట్ల గ్రామములో అట్లూరు రామయ్యగారి మైనరు కుమారుడు చనిపోగా అతని సుమారు 50000-0-0 ఏబదివేల రూపాయల విలువగల ఆస్తినిగురించి వారసులున్న రామయ్యగారి కుమార్తెలున్న తగవులాడి కోర్టుకు బోవలయునని తలంచుచుండగా మ-రా-రా-శ్రీ, దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్య చాదరిగారును వారి మిత్రులు కామినేని వెంకటరత్నం కాజ హరిశ్చంద్రయ్య చలసాని రామచంద్రయ్య గారును బొప్పన వెంకటరత్నంగారును పంచాయితీ దొర్లగా ఏర్పడి ఉభయులకు న్యాయమగ తీర్పుచేసి పార్టీల కిరువురుకు సుమారు 10000-0-0 పదివేల రూపాయల ఖర్చులు తప్పించినారు. ఈ వ్యాజ్యంలో ఒక్కప్రాంపుసీతే న్యాయ వేల రూపాయలకు వైన అయ్యెడిది. పార్టీ లుభయులు సంతోషించి తిలకు స్వరాజ్యనిధికి రెండువందల రూప్యములు ఇచ్చిరి. ఇదే విధముగా అందరు తమ వ్యవహారములు పరిష్కరించుకొని లాభము పొందుదురు గాక.

ఆ పున్నయ్య.

కొత్తపల్లి ఫిర్యా ప్రచారము

కొత్తపల్లి ఫిర్యా 15 గ్రామములుగలవు. సడరు 15 గ్రామములలోను కాంగ్రెసుసంఘములు గలవు. సుమారు 18 వందలు సభ్యులుగలరు 800 రాట్నములు పనిచేయుచున్నవి. మాతాలూకా కంఠయు శరిపోవునాలును మా ఫిర్యాలో తయారుచేయుచున్నారు. ప్రతి గ్రామసంఘమువారును బహుదీక్షతో కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును నిర్వహించుచున్నారు. మద్యపాననిషేధము విషయమై తీవ్రప్రచారము జరిగినది. జమీందారి భూములందు చెట్టతప్ప, రయికు తెల్లరు కల్లునిమిత్తము నీయుటలేదు. కల్లుపాటుకుడా చాలవరకు తగ్గిపోయినవి. ఫిర్యాముఖ్యస్థానమగు కొత్తపల్లిలో రెండుమాసములక్రితే కాంతివైస్యము నెలకొల్పబడినది. సభ్యులు మిగుల నుత్సాహముతో పనిచేయుచున్నారు. ప్రతిరోజునను ఉదయము భజననుజేసి స్వరాజ్యసిద్ధి కోరకు. వైకమును ప్రార్థించుచుందురు. ఖద్దరాశ్రమము కూడ గలదు. అచ్చట నమ్మక మైన స్వదేశీబట్టలను స్వల్పధరలకు విక్రయించుచున్నారు. ఇప్పటికి కాంతివైస్యములో 40 మంది మాత్రమేగలరు. ఇప్పుడు తిరిగి ఫిర్యా అన్ని గ్రామములలోను కాంతి వైస్యముచేర్చుటకు ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవి. త్వరలో 200 మంది చేరగలరని దృఢముగా చెప్పగలము. ఫిర్యాజిల్లా సుమారు 100 కి 60 మంది స్వదేశీవస్త్రధారణ చేయుచున్నారని తెలియజేయుట కెంతయు సంతసించుచున్నాను.

(ఒక విలేఖరి)

నెల్లూరు ప్రెడిక్టర్ ము॥ కొర్టులో

న్యాయ 1921 సం॥రం నె 491 రు
వాది:—దూబగుంట నారసింహయ్య.
And
ప్రతివాది:—తొండం వల్లయ్య.
వాది వకీలు యందువలన తెలియజేయున. జేమనగా—
యా నెంబరు ప్రతివాది యావాది తాలూకు వస్త్రాల అంగడిలో పట్టుబడి స్పట్టుమావచ్చిన తాలూకు రు 60-14-8 లుకు యీ కోర్టులో దావాచేయబడి 22-12-1921 తేదీకి వాయిదా వేయబడియున్నది. గనుక సడరు తేది నాటికి ప్రతివాది కోర్టుకు హాజరు కానియెడల యిట్లుపోగా తీర్మానించబడును.
నెల్లూరు } యన్. శ్రీనివాసయ్య,
15-12-1921 } (8808) వాది వకీలు.

"అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని"

ఇది మంచి ఆకర్షకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమును మిక్కిలి పుతయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు బాలకము, పుట్టినతేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అత్యవసరములేదు. గుండ్లపైని తెలుగులో వ్రాచబడినది. గొప్ప సర్దిపేకీలులను పొందినది. తెల 1 రూ ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జి గారగు అశీ నారాయణరావు. వంతులు. డి. ఏ. డి. ఎల్. గారిల్లు వ్రాసిరి. "రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని గంభీరము కలిగించునని నా నిశ్చయము." పుస్తకములు తలయూపాడు దిగుక తిరుగామాకు వ్రాయవలయును.
లాల్ జ్యోతిషవిద్యాలయము.
2888 వోడకరం, వికాఖపట్నం, జిల్లా

శ్రీయుత చిరరంజనదాసుగారిని కొట్టిన
విషయమబద్ధమా?

ప్రభుత్వ ప్రకటన

చిరరంజనదాసును లాల్పూరు పోలీసుస్టేషనుకు తీసు
కొనిపోవునపుడు ఒక సార్జెంటు చేయి విరుగునట్లు మెలిపెట్టె
ననియు, కొట్టినట్లెఱువార సార్జెంటు, ముగ్గురు వరెంటీరు
లను కొట్టుచుండఁబాయన అడ్డుముపోవ ముగ్గురు సిపాయిలు మా
డు ప్రక్కలనుంచి కొట్టినందు, డెంగాలీ పత్రకలో ప్రకటించ
బడెను.

ఈ విషయములగుర్చి విచారణ జరిగెను. చిరరంజన
దాసును కాదాలోనికి తీసుకువచ్చినపుడు ఇద్దరు గజపెడ
నాకారులుండిరి. ఆయన సేమియు నెవరు చేయలేదని వారు
చెప్పిరి. కొట్టినట్లైన వెనుక వాక్టరు ప రీ తు తు
కాగా నాయనతో సేమియు వెంటపెట్టుకొనలేదు. రాజధాని
జైలు సూపర్వైంటుతో గూడ సేమియు చెప్పకొనలేదు. అది
పూత సెంట్రలుజైలు సూపర్వైంటు గూడ పరీక్షచేసెను.
జైలుల తాకిన గుర్తులేమియులేవు. చేయి మెలిపెట్టినయెడల
చేయిన గుర్తులను యాయన చెప్పుచున్నాడు గనుక ఈ
విషయములు ప్రజలకు తెలియజేయదమైనది.

ప్రభుత్వ ప్రకటన, చిరరంజనదాసుగారు చెప్పిదాని నే
మైన తేదనయన్నదా? సరియైన జవాబు చెప్పకుండ రిపోర్టును
చున్నారు.

(1) “వరెంటీరులు ట్రైబిలంటిలో కుడిప్రక్క కూర్చుని
యండగ మమ్మును ప్రక్కలలో పొడిచి ఎడమప్రక్కకు
సార్జెంటు పడఁద్రోసినాడు.”

ప్రభుత్వ ప్రకటనలో నట్లు జరుగలేదని చెప్పిరా?

(2) లాల్పూరు నగర బడిదిగుండగ సార్జెంటు వారెంటీ
రులను మెట్టబట్టి క్రొడపడఁద్రోసిరి.

ఇట్లు జరుగ లేదని ప్రకటనలో నున్నదా?

(3) సార్జెంటులని చెప్పిపట్టికొని జరుగునట్లు మెలిపెట్టె
రి ఇట్లు జరుగ లేదనియున్నదా?

(4) కొట్టినట్లైన వెనుక సార్జెంటు పోలీసు కట్టలతో
కొట్టిరి. ఇట్లు జరుగలేదనియున్నదా?

(5) చిరరంజనదా నడ్డును చెప్పి సిపాయిలు మాడుప్ర
క్కల నుండి ఆరెని తన్నిరి. నెత్తిపొడగొట్టిరి.

ఇట్లు జరుగలేదని యున్నదా?

(6) ఇతర వరెంటీరులగూడ నిల్చెకొట్టిరి
ఇట్లు జరుగలేదని యున్నదా?

ప్రభుత్వవారి ప్రజటనలో విచారణ ఎవరు చేసినదియునేరీ
తిక చేసినదియు చెప్పలేదు. ఇటువంటి విచారణ జరంగముగా
ని తర పెద్దమనుష్యులవలన గావలెనని యందరు కోరుతురు. ఇట్లు
జరిగినా? సాక్షుల నెవరి నైనవిచారించికోలేదో తెలియదు. చిత్త
రంజనదాసును ఏడుగురు వారెంటీరులను విచారణ చేయలేదు.
కాదావద్దనివురు గజపెడ అధికారులున్నారని యున్నది.
వారేముదోగ్గర ఫలాఖలోనివారో తెలియదు. జెబ్బులు కొట్టినది.
లాల్పూరులో నయితే కాదాయెక్కడినుండి వచ్చెనో? తెలియదు.

జెబ్బులు తాకినది దాక్తురకాయన చెప్ప లేదని వాదము
జెబ్బులు తాకినది లాల్పూరులో, పోలీసువారి యాధీనములో
నుండ గాల్గిపోయిరి. వెనుకతో చెప్పకొనగలరు. అసహారవాది
యట్లు చెప్పకొనరా? ఆయన దాక్తురతో చెప్పకొనలేదు గాన
జెబ్బులు కొట్టినమాట యబద్ధమన్నమాట. ఏమిత్తగ్గము! ఆయనకు
మడికట్టుమీద వాచియుండగ నాకండ్లతో చూచితిని. ఆయన
నెప్పుడు పరీక్షించికో తెలియదు. చాలకాలమయినకరువా
నంబుయండవలెను. అప్పుడు వాపుపోయియుండును. జెబ్బులు
కొట్టుచుండగా కండ్లతో చూచినవారు 50 మంది వారో
చెప్పినారు. రాజధాని జైలులో దాసుగారి కుటుంబీకు లతనిని
చూచినప్పుడు మడికట్టు వాచియుండెను. నూత్రముల నింపు
టకు పోరాడుచు తైదుకు పోవు నతి డబ్బదమావలెను. ప్రభు
త్వ ప్రకటనరు ప్రజలు పరీక్షించి నిజానిజముల గ్రహింతురుగాక.

సత్యేంద్ర చంద్రమిత్ర.

సి.ఆర్. దాసుగారి అతరంగ కార్యదర్శి
(సర్వేంటువుక)

భారత ప్రతి మహామహిమలు:—ఈమండలమువా
రు తిరునాళ్ళ క్కేటి కొన్ స్త్రీలులో స్త్రీలకు పక్షిమల తరగతిని
ప్రారంభించిరి. మరియొకటి కొమరేళ్ళకొన్ స్త్రీలకు పెట్టెదగ. ఇంగ్లీషు, తమిళము, తెలుగు, పట్టుదని మొదలగునవి నేర్పాల
స్త్రీలు, జీతము పుచ్చుకొని రొనున సరే ఊరొయ్యెను సపు
తినుపేర్చును మెల్లప్పుడు ధృవీకృతులగు ఆర్. కాసుజనరాజు
గారిసతీమణిగాలికి (వాసుకీ)వచ్చును. ఇప్పుడు అందముగ అల్లు
పని, పేముత్తమం చూత్రము నేర్పుచున్నాడు. చురుకైనవా
రెలుగుడఁ జేరు సంపదమృత.

స్థానిక వార్తలు

(10)

ఎక్రైజు వరిపాలనము:—ఇంకులకు యేర్పాటు
జేసిన అక్రైజురీ కమిటీలో భానుబహదూరు మహమ్మదు గడు
లూబాదూ సాహేబు బహదూరుగారిని, యం. సి. ప్రభు
త్వవారు సభ్యులుగ నియమించిరి. (ప్రచురణగంపము)

పురనిర్మాణము:—చదరాసురాష్ట్రమునందు పుర
నిర్మాణమునకు ప్రభుత్వమువారు రెణ్ణాల్లు డాక్ గారిని మాస
మునకు రు 1500 ల జీతముమీద రాష్ట్రాధికముగ నియ
మించిరి.

మద్రాసుకాసనభ:—కాసనభలో యూనివర్సిటీ
సీటు శ్రీనివాసయ్యంగారి రాజసామావలన వచ్చినభాగిలో
సి. రామలింగారెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగ నుండెదమని మాకు
దెలుపుచున్నారు.

36 వ కాంగ్రెసుమహాసభ:—ఆహ్వాన సంఘా
ధ్యక్షులకు వల్లభభాయి జీ. పటేలుగారు మాకిట్లు వ్రాయు
చున్నారు:—“అక్కడకువచ్చి మోసపోవుటకన్న కాంగ్రెసు
నకు కూదలనుకొని డెలిగేటులండలును, ఇక్కడ ప్రజేతు
నును నిచ్చి టిక్కెట్టు కొనుక్కొనుటకు కావలసిన బాగ్రత్త
తో తమతమ కాష్ట్రము కాంగ్రెసుగంఘమునుండి విశ్వాసపత్ర
ములను దెచ్చుకొనవలయునని కోరుచున్నాము. డెలిగేటు
సర్టిఫికేటు లేకున్నచో కాంగ్రెసుకు రానియరు. రాష్ట్రీయ
కాంగ్రెసుసంఘములవారు ఆరెప్టన వారిస్థానే వెటనే నింపి
తేయ వలయును. నిష్పంధవిధాన మవలంబించు చున్నను కాంగ్రె
సుకు ప్రతినిధులు చాలమంది వచ్చెనని ఆహ్వానసంఘమువారు
తలచియున్నారు.

ఆహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసు దుర్బదంతలు

ఆహమ్మదాబాదు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు జి. యి. చా
ట్టిల్లుగారి రీక్రీ సిప్రకటనమును గావించిరి:—

“సంవత్సరాంతమున జరుగమన్న కాంగ్రెసుసమయమున
కాంతిసంరక్షణమును గూర్చి ఆహమ్మదాబాదులో కొంతగడ
విద మొదలుపెట్టినటుల దెలియమన్నది. తత్సంరక్షణకై ప్రయ
త్నములేమిచేసినది చాలమంది యడుగుచున్నారు. ఇంతేకాక
ప్రభుత్వమువారు కాంతిసంరక్షణకై కఠినోపాయములకు గడం
గెదరని యొక దుర్బదంతి వ్యాపించినది. ఇందువలన మిల్లపని
వారు చాలమంది పట్నంబిడిది వెల్లిపోయినయు, యింకా
కొంతమంది వెళ్ళుదురనియు దెలియచున్నది.

కాసనభపురయంతువాకి యావశంతులవలన భయమే
నియు నక్కరలేదు. ఎవరైనను న్యాయవిరుద్ధముగ సంరంబెద
రని అనుకొనుటకు కారణమేమియునులేదు. అట్లు భయపడువా
రు కాంతిసంరక్షణకై తగు నేర్పాట్లు జరుగునని నమ్మియుండ
వచ్చును.

జయిలులో ఖయిదీని మరణము

నేను రాయవేలూరులో ఈనెల 18 తేదీలు ఉంటిని.
17 తేదీ ఉదయము మొదలు మధ్యాహ్నం ఒంటిగుంటవరకు
జెంబులుయెద్దనే యుంటిని. డిస్ట్రిక్ట్ మేజిస్ట్రేటువారు జెంబు
లోపల నేదియో యొక కేసు విచారించుచుండెట్లు తెలిసినది. ఆ
కేసు ఏమోనది తెలుసుకొనలేనది జెంబులుయెద్దనుండి పోలీసు
వారిని అడిగినాను. నాకన్నయకు దాని చూపుము చెప్పలేరి.
వేలూరుపట్టణములోనికి వచ్చి విచారించగా నెల్లూరుజిల్లా
గూడూరు గ్రామ పురస్థుడు శేషురెడ్డి అను రాజకీయఖయిదీని
జెంబులోని పోలీసులు అధికముగా కొట్టినట్లును స్వాధీనము
తప్పినట్లును తెలిసినది. ఆవై యెక్. కృష్ణమాచార్యులవారివద్దికి
జిల్లి దానినిమును కనుగొనవలసినదిగా నేను కొరిసమీదట
వారు నాకే ఆఫీసర్ విజిటరుగవద్దకు జిల్లి విచారించినారు
వారిలో కొందలు సదరు విచారణసమయమున హాజరై నట్లును
సదరు శేషురెడ్డిగారికి జుంచితెప్పలే తగినట్లును వాడు చూచి
నట్లును చెప్పినారు. జయిలే శేషురెడ్డిగారు విచారణసమయ
ములో ఆనగా తే 17 న ఉదయము తెలిసిగా నుండి స్టేటు
మెంటు ఇచ్చినారు. నేను వేలూరునుండి బయలుదేరికమ్మిటకు
ముందు విచారించగా శేషురెడ్డిగారికి ప్రాణాభయము లేదనియు,
తెలివిగా నున్నానియు తెలిసింది. ఇక విచారణము.

(ఇందలి యభాగమును తెలిసికొనుటకు మా ప్రత్యేక
విశేషరని నేడు పంపితిమి. అది పంపిం)

రెవెన్యూ హాజనసభ కర్నూలు

కర్నూల్లో యానెల 28, 29 తారీఖులలో జరుగబోవు రెడ్ల
గభకు కావలసిన యేర్పాటులన్నియు పూర్తి అగుచున్నవి. శ్రీ
మంతులగువనపురి సంస్థానాధిపతులగు మహారాజా శైరి బల్లంతు
రాజారామేశ్వరరావుబహదూర్ గారును అత్యుక్తులగుస్థానాధి
పతులగు రామభూపాల్ బహదూర్ గారును ఈనెల 27 వ తేదీ
సాయంత్రానికి యిక్కడికి విచ్చేయుచున్నారు. సంఘాభిమాను
లగు రెడ్డి మాన్యులు అందరును ఆదినమునకు కర్నూలుకు ద.రు
చేరు ప్రార్థకులు. ప్రతినిధి రుసుము ఒక్కరూసాయమూత్రమే.
యితర భోజనాది ఖర్చులు యేమియు పుచ్చుకొనబడదు.

11

ఈనెల 27, 28 తేదీలలో సభ కర్నూలులో జరుగు
నట్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ కాముఖులైన విని పున్నాము. అదే తేదీలలో
అఖిలభారత జాతీయమహాసభ అహమ్మదాబాదులో జరుగనే
సంగతి తమకు తెలిసియేయున్నది. ఆసభకు రెడ్లకొందరునుయు
చేరుచున్నారు. గాన అప్పటికిని లిపి లిగి వెంటనేనో లేక కొన్ని
రోజులకో సభ జరుగునట్లేర్పాటుచేసినయెడల రెడ్లందరు కలసి
లిగిన తీర్మానములు చేసుకొనవచ్చును. అట్లులేక నిరంతరముగా
గభకు బరిపించినయెడల అందులో చేయబడు తీర్మానము రెడ్డి
తలము యానమ్మండికి వర్తింపవు గావున యోచించి సభకు జరిపించ
కొరుడున్నాము. తొడమే నారాయణరెడ్డిజీ. నూరారెడ్డిజీతు
చ్చి సామిరెడ్డి కొంగంరెడ్డి పాపిరెడ్డిజీ. చన్న కేశవరెడ్డి కలిశెడ్డి
వెద్దారెడ్డి.

హాతావరణస్థితి

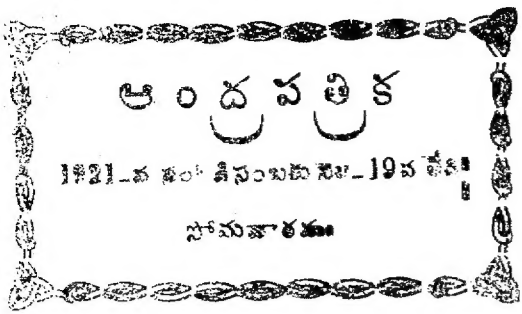
1921 నెల 28 దిశంబరునెల 19-వ తేదీ సామవారము

జిల్లా ముఖ్య వగరములు	అర్బులలో అర్బులలో X 24 X 24 X 24	అర్బులలో అర్బులలో X 24 X 24 X 24	అర్బులలో అర్బులలో X 24 X 24 X 24	అర్బులలో అర్బులలో X 24 X 24 X 24	అర్బులలో అర్బులలో X 24 X 24 X 24
గోపాలపూరు	82.9	61.7	...	39.90	43.82
విశాఖపట్టణము	80.7	67.3	...	29.50	35.18
కాకినాడ	79.8	65.9	...	29.86	37.08
బందరు	83.6	65.1	...	58.78	39.08
చింతూరు	86.7	62.8	...	30.28	31.11
నెల్లూరు	83.9	65.1	...	34.81	33.40
మద్రాసు	84.2	68.9	...	47.25	38.71
హైదరాబాదు	91.1	55.5	...	26.50	30.89
ఆనంరపురము	85.8	57.1	...	27.95	28.83
బళ్లారి	87.1	60.7	...	26.70	19.12
కర్నూలు	88.0	59.0	...	17.88	25.48
కడప	86.4	62.9	...	36.78	39.10
రెంగురూరు	88.1	56.1	...	35.21	34.02
కోయంబరూరు	81.4	64.8	...	18.00	20.30
జెల్లూరు	82.6	63.0	...	42.12	39.60
నీలమ	87.8	62.6	...	45.96	37.97

వాయుభారమునందు మార్పులులేవు. కొంతకఠినము,
మెహూరులందు మాత్రము కొంచెముగా హెచ్చును. అపరిభాగము
లందు మామూలుగనే యుండెను. తూర్పు పశ్చిమప్రాంతము
లందు మాత్రము కొంచెము తక్కువగనుండెను. కర్ణాటకము,
మైసూరులందు ఉష్ణము కొంచెముతగ్గెను. మిగిలినప్రదేశములలో
మామూలులేవు. మొర్రముమీద మన్యమోష్ణము మామూలుగనే
యుండును. పగటివేడిమి దామామయిని సరిగనే యుండెను.
పశ్చిమతీరమందును దత్తనందలములు, మైసూరు కర్ణాటకములందు
కొంచెమెక్కువగనుండెను. రాత్రి వేడిమిమామూలుగనే కొంచె
ముతక్కువగ నుండెను. పశ్చిమతీరమందు మాత్రము దామామ
యిని కొంచె మెక్కువగ నుండెను. పశ్చిమప్రాంతములందు
వాయువునం వాగ్గ్రతకొంచెము తక్కువగ నుండెను. మిగిలి
ప్రదేశములలో మామూలుగ నుండెను. విశేష ప్రాంతములందు
అకాశము నిర్మలముగ నుండెను. అక్కడక్కడ ఒకమోస్త
రుగా మేఘములుగూడ గలవు. వర్షము లేదు.

నాదావరణము కాగుగనే యుండెను.

సి. చొంగల్వరాయ మొదలియారు

పరిపాలనావిధానము

బ్రిటిష్ దేశమున ప్రచురింపబడి వెస్తు మినిస్టరు గెజిట్టు పత్రిక, ప్రస్తుత పాలనావిధానము గూర్చి యిటుల వ్రాయుచున్నది. "1857-వ సంవత్సరమునకు పిమ్మట, హిందూ దేశమునం దింతటి సందిగ్ధస్థితి యొప్పుడును జనించిన యుండలేదు. ఇందు విషయమై సంఘీభావన బనిలేదు. అమృత సరపు వధుల ప్రతిధ్వని, బ్రిటీషు పరిపాలనమును పునాదులవరకు కంపింపజేసినది. హిందూ దేశము జలదురు, ఇర్లైదునందును, ఈజిప్టు దేశమునందును, బక్రే కథ వినవచ్చుచున్నది. ఈ సమస్యలలో నేదియు పరిష్కారము గాంచకుండ నాటంకపరచుట మిలిటరీ దృక్పథము గలవారు చేసినదగిన దంతయు చేసిరి. వారికి బాహుబలమునందు నమ్మకము గలదు. దానిని ప్రయోగింపబూసిరి. వారొక్క ప్రధానవిషయమును మఱచిరి. అట్లు ప్రజేశములందును యుద్ధయోగించుటకు తగినంత బాహుబలము బ్రిటీషు దేశమునకు లేదను సంకల్పిని వారు కనిపెట్టలేదు. వారితలంపు కొనసాగునేని, ఇర్లైదు, ఈజిప్టు, ఇండియా దేశములలో నేదియో నొక దానిని అడగవ్రోక్కి యుందురు. అంతయు గాని, వారయినను ఇర్లైదు, ఈజిప్టు, ఇండియా దేశములను కలిపి అడగవ్రోక్కి జాలరు. సందర్భము లిటులుండ వారి దృక్పథము ననుసరించి గూడ, మిలిటరీ పద్ధతులవలన అనర్థము వాటిల్లక తప్పదు. ఇర్లైదు సమస్య పరిష్కారముగచున్నది. ఇందులకు బాహుబలప్రయోగము అవలయుము గాంచుట యే ముఖ్యకారణము. ఈజిప్టు సమస్య మిగుల ససంతృప్తి కరముగ నున్నది. ఇంతవరకు నైనికుల యిష్టమే కొనసాగుచుండెను. అడ్లీపామాగారిని, ఏరు రిక్త హస్తములతో ఈజిప్టుకు కంపివైచిరి." వెస్తు మినిస్టరు గెజిట్టు పత్రిక దెలిపిన సంగతుల జట్టి, పరిపాలనావిధాన బలప్రయోగము నాధారపరచు కొని యుండుటచే, ప్రస్తుత విషయస్థితి హిందూ దేశమునందు జనించె నని గ్రహింపవలయును

ఈపద్ధతి మారనంతవరకు, వైపుత లెన్ని పూసినను ఆకాంతి లొలగనేరదు. పరిపాలనము నకు ప్రేమయు ప్రజానామతియు ఆధారభూతము గానంతవరకు, పరిస్థితులు చక్కబడవు. భారతవర్షమును వివిధప్రజాజాతులందును అధికారులు గలిగించుచున్న యిజిబిని జూచిన, పరిపాలనావిధానపు నిజరూపము గనుపించును. ప్రజలయభిప్రాయము ఇసుమంతయైనను పాటింపబడుట లేదని పుష్టమగును. నిరంకుశవిధానమే, న్యాయపరిపాలన పేర వ్యవహరింప బడుచున్నది. దీనిని కొనసాగించుటకు, ఎంతటి కట్టుదలయైనను చూపబడుచున్నది. ఇర్లైదులో సీవద్ధతి యవలయుము గాంచె నని, వెస్తుమినిస్టరు గెజిట్టు పత్రిక దెలుపుచున్నది. ఇతర భాగములలో నిది విజయము గాంచునని తలచుటకు వ్యర్థపుటాహ ఇంకొకటుండబోదు. "బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందలి ఇతర జాతులు సినీఫీను మార్గములను జాగరూకతతో పరిశీలించి యుండిరి. నిర్బంధవిధానపు అవలంబమును మనముగూడ అంత జాగరూకతతో పరిశీ

లించ నక్కరలేదు" యని నేషనుపత్రిక యడుగుచున్నది. మాన్వే ప్రభువు పరిపాలనా పద్ధతియందు, నిర్బంధము సమాధానముతో కలసియుండ వలెనని యైన జెప్పెను. కాని ఈకలయికవలన లాభమేమియు గలుగలేదు. ఇది యవలయుము గాంచెనని ఎల్లరకును దెలిసిన సంగతియే. ఆగోడుగూడ యిప్పుడు పోయి, సంపూర్ణమై కల్తీలేని నిర్బంధములు ప్రయోగింపబడుచున్నవి. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల కిది ఫలితమా యని దేశ మడుగుచున్నది. సంస్కరణములగూర్చి కొందఱ యాశతో నున్న మితవాదులుగూడ నిశ్చేష్టితులై యున్నారు. ఐంటోమాన్వే సంస్కరణముల కన్న, ప్రస్తుత రాజ్యాంగ సంస్కరణములవలన దేశమున కెక్కుడుగ చేపూరిన లాభము లెన్నియో తెలియుట లేదు.

నిర్బంధభావనములగూర్చి విచారించుట కేర్పడిన సంఘము రిపోర్టు ప్రచురించినటుల నొకవంక డక్యుమెంటు. వేరొక వంక ప్రెస్సులక్యు ప్రయోగింపబడుచున్నది. రాజద్రోహ సభాభావనము విస్తీర్ణమగు భాగములలో న మ లు గో బెట్టబడుచున్నది. బహిరంగసభలకేగాక, కమిటీ మీటింగులకుగూడ యీ భావనమును వర్తింపజేయుచున్నారు. కాంగ్రెసుసభను అహమ్యదాబాదునగరమున జరుగనిచ్చినంతమాత్రమున ప్రయోజనమేమి? ప్రతినిధులనన్ని కొనుటకుగూడిన సభలు సయితము నిషేధింపబడినవి భావిత్వమును గూర్చి యోచించుటకు సమావేశమయిన సభలు చెదరగొట్టబడినవి. సమావేశ కాంక్షులను కారాగృహమునకు గొంపోయిరి. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుని నిర్బంధించిరి. వాలంటీరుసంఘము లక్రమములని ప్రకటించబడెను. ధర్మబద్ధముగ దేశసేవ యొనర్చి అహింసాధర్మమును వ్యాపింపజేయ నడుము కట్టుకొనిన వాలంటీరులను ఏల అడచివేయవలయును? పారితోషము జయకదముగ కొనసాగుటయే, ఇందుకు కారణమైనది. కొంతకాలము క్రిందట రాజప్రతినిధిగా రొక వాగ్దానము జేసి యుండిరి. ఎవరయినను దార్జన్యమునకు ప్రోత్సాహము గలిగించిన దత్తు, వారిని ప్రాసిక్యూటు జేయమని సూచించియుండిరి. ఆ వాగ్దానము కొనసాగినచో, దార్జన్యమును లోగించుటకు బూనిన గాంధీమహాత్ముడును రాజప్రతినిధియు, ధర్మవేదికపై తేరుటకు వీలయ్యెడిది. అటుల జరుగునని యాశపడియుంటిమి. మహాత్ముడును, అట్టినమ్మకము గనుటచేడు. కాని రాజప్రతినిధిగాడు తాము మొదలు ప్రతిపాదించిన సూత్రమును గాలి కెగజిమ్మి మామూలు ధోరణిలోనికేవచ్చి దార్జన్య రాహిత్యముకొరకు కృషిసలుపుచున్నవారి నిర్బంధమును కొనసాగించుచు, దేశమునం దిదివరకెన్నడును లేని కల్లోలస్థితిని కలిగించుచున్నారు.

మద్రాసు మితవాదులపక్షమున ప్రచురింపబడిన సీటిజను పత్రిక సూచించినటుల "అనేకులు భాసినాతిక్రమణము గూర్చి మాటలాడుచున్నారు. కాని దాని నటుల ప్రారంభింపవలయునో అనేకులు యోచించి యుండలేదు. ఒకపద్ధతి గాని, నిశ్చయముగ నొక కార్యక్రమము గాని, లేకపోయెను. ప్రభుత్వమువారు భావనాశక్తి లేనందువలన, సహాయనిరాకరణవలంబులు దీనిని కనుగొన నాతురము జూపుచుండిరో, అట్టి యవకాశమును కలిగించుటకు త్వర పడిరి. రాజకీయ పూహములో ప్రభుత్వము వారు తీవ్రప్రమాదమునకు లోనయిరి..... ప్రభుత్వమువారు తమ వేగిర పాటువలన, సహాయనిరాకరణవలంబులు కోరుచున్న సాధనమును వారిచేతి కిచ్చిరి." ప్రభుత్వము వారవలంబించుచున్న పద్ధతిని ఇంకొకవిధముగ

గ్రహింప వీలులేదు. మద్రాసు గవర్నరు గారు భాసిన సభలో నిచ్చిన యవలంబము నందు క్రిమినల్ లా సవరణచట్టము సీరాప్ట్రమున ప్రయోగించినందులకు కారణము నేమియిన చూపగలిగిరా? దీనిని కేవలము ముందుజాగ్రత్త కొరకు తాము చేత నుంచుకొంటి మనియు, దీని ను పయోగిం ప వల సిన అవసర ముండ దని తా మూహించుచున్నా మనియు గవర్నరుగారు సూచించిరి. ఇతరభాగములలో జరుగుచున్న సంఘటనల జట్టి, విప్లవసంచలనము నరికట్టుటకు తగిన నివారణమార్గము నవలంబించవలయు నశా. మద్రాసు రాష్ట్రమునందు భయ మేమియు లేదని తమకు దోచినపుడు, రాష్ట్రాధిపతి ముందుగనే నూతన నిర్బంధాత్మమును దేశమునకు కనుబటచుటచే, ప్రజల సంచలన మధికముగాక మానదు. అహింస నవలంబించి, పాటుబడుచున్న ప్రజేశములలో, నైస్యప్రదర్శనము గావించుట కేమి కారణమో గవర్నరుగారు సూచించి యుండలేదు.

బాహుబల ప్రదర్శనమువలన, ప్రజల నిశ్చయము తొలగిపోవు నని దలచుట ప్రమాద భూయిష్టము వారి నిశ్చయము మరింత బలపడుట నిశ్చయము. దేశమునందంతటను ఎన్ని నిర్బంధములు ప్రాప్తించినను ప్రజలు శాంతియు గనుపలచుచుండరనుట సువిదితము. నామ్రాజ్య భావనభివ్యులగు టి.వి కేషగిరిఅయ్యరుగారు పత్రికలకు బంపిన లేఖలో, ప్రస్తుత విప్లవము రక్తపాత రహితముగా శాంతి కల్పవ మనియు, ప్రజలు రక్తపాతము నేవగించెదరనియు వారు స్వభావముచేతనే మిగుల ఓరిమి కలవారనియు, దెలిపిరి. ప్రస్తుతము జరుగుచున్నది కేవల భావ పరివర్తనము. భావ పరివర్తనము త్వరలో గలిగినకాని హిందూదేశమునకును తద్వారా ప్రపంచమునకును శాంతిసౌఖ్యములు గలుగనేరవు. దీనిని మోటుబలముచే నెదుర్కొనిన కొలదియు, త్వరితగతి నది నడుచుచుండును. హిందూదేశ పరివర్తనము, అరాజకమునకును, బాల్లివిషమునకును విరుద్ధమయినది. దీని నిజతత్వమును గ్రహింపజాలక, అధికారవర్గము వ్యర్థ ప్రతిక్రియల నవలంబించుచున్నది. దీనిని నిరోధింపకున్నచో, అల్లరులు గలుగునని గవర్నరుగారు పలుకుట, నిరర్థక ప్రతిపాదనము. వ్యక్తి ప్రవర్తక మగు స్వదేశవత్త్ర నిర్మాణమును, దేశమును పవిత్రవంతము జేసెడి మద్యపాన నిషేధోద్యమమును, అహింసను వ్యాపింపజేసి శాంతిని కాపాడెడి విద్యుత్తటవర్గమును నెలకొల్పి పాటుబడుచున్న ప్రజల సంచలనము నరికట్టుటగూడ, ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానముక్రింద ప్రజలు తమ స్వాతంత్ర్యములను నిలుపుకొనగలుగుదురనుట కల్ల. పరిపాలనావిధానము మారినకాని దేశమునకు ముక్తిలేదని స్థిరపడుచున్నది. సంవత్సరాంతములో పల, స్వరాజ్యము బాహ్యరూపమునందు గాకున్నను, యధార్థమునందు కనుపించునను విశ్వాసము గాంధీమహాత్ము డీవారపు యంగుళియూ పత్రికలో జూపుచున్నాడు. అభిమ్యుట, స్వరాజ్య మారముదాల్చుట కెంతకాలమో బట్టదని, మహాత్ముడు దెలుపుచున్నాడు. వివిధరాష్ట్రములలోని కారాగృహములందు స్వరాజ్యము పరిస్ఫుట మగుచున్నది. కారాగృహములందు ప్రజల స్వతంత్రము సిద్ధించినది. అది వెలుపల గనుపించుట కెంతకాలమో పట్టదు.

సంయుక్త రాష్ట్రములు: నిర్బంధములు

సంయుక్త రాష్ట్రములలో ప్రధాన నాయకులు నిర్బంధితులయిరి. యువరాజుగారు సందర్భమున హరితాశము జరుగకుండుటకు, నాయకులను నిర్బంధించినను, హరితాశము పూర్ణముగ జరిగెను. యువరాజు సందర్భము నిమిత్తము ప్రజలు ఉత్సాహము చూపలేదు. ఇట్టిస్థితిలో అధికారులవలంబించిన వద్దతి అవజయము గాంచెనటకు సందియ మేముండును? సంయుక్త రాష్ట్రపు గవర్నరుగారు సర్ హార్కోర్టు బట్లరుగారు మాత్రము తమ ప్రభుత్వవద్దతిని సమర్థింపబడిరి. నిర్బంధములు రాజకీయ ప్రాంతాలగు ప్రజలయందు విశ్వాసమును పురిగొల్పెనట. జనసామాన్యమునకు సంతృప్తి గలిగెనట, వరిస్థితులు అభివృద్ధిజూపెనట, బోలీనువారు ఎక్కువ సంఖ్యవచ్చియున్నారట. ప్రభుత్వమువారివిధమున దృఢమగువద్దతి నవలంబించుచో, నిరాకరణావలంబుల కుట్రవచ్చేదమగునని వీరు తెలిపిరి. తనకుండేటికి మూడేళ్లగాని వాదించుట మానవునిస్వభావము. సర్ హార్కోర్టుబట్లరుగారి తీరునబలికెను. ప్రభుత్వమున కశ్యంతముగ తోడ్పడుచున్న మితవాదికక్షమువారు మాత్రము ఆటలు దలంచుటలేదు. లక్ష్యపురము నందు జరిగిన మితవాద సంఘసభయందు, ప్రభుత్వమువారివలంబించిన నిర్బంధ వద్దతులను ఖండించుచు తీర్మానము గావించిరి. న్యాయము క్రిమి మనుషేరుతో జరుపుచున్న ఆరెవులను నిరసించిరి. ఈవద్దతి నిర్దుటయొగ కరమగును, దూరదృష్టి విరహితమనియు చెలిపిరి. ఇందువలన తొలగింపదలచిన చెడుగు మరింత వృద్ధియగుచున్నదనియు, అన్ని పక్షములవారును ఉద్దేశపూరిత లగుచున్నారనియు, సూచించిరి. నిర్బంధ విధానమువలన, ప్రస్తుతస్థితి చక్కబడుచున్నదనియు, ప్రజలనేకులీవద్దతిని హర్షించుచున్నారని ప్రభుత్వమువారు తెలిపెడి సంగతులు అబద్ధములనియు స్పష్టపరచిరి. సహాయ నిరాకరణావలంబులు నిర్బంధముల మూలమున లొంగిపోవరనియు, అశాంతికి గల ప్రధాన కారణములను తొలగింప వలయుననియు, వ్యవహారమును పరిష్కరించుటకు త్వరలో రాండు టేబిలు సమావేశమును కావించ వలయుననియు, క్రిమినలు లాసవరణ చట్టమును రద్దుచేసి నిర్బంధితులను వెంటనే విడిచిపెట్టవలయుననియు, తీర్మానించిరి. సర్ హార్కోర్టు బట్లరుగారి దర్శిక్తికి, వారి స్నేహితుల నుండియే తగిన జవాబు వెలువడినది. మద్రాసు లిబరలు పక్షమువారు గూడ నిర్బంధవిధానము నిలులనే నిరసించుచు క్రిమినల్ లాసవరణచట్టమును మద్రాసురాష్ట్రమునకు వర్తింపజేయుట అసభ్యమనియు నాయకుల సమావేశమును చేకూర్చవలయుననియు తీర్మానించిరి. ఈరీతిన, మితవాదులు సయితము ప్రస్తుత వద్దతిని నిరసించుచుండ, అందలియోగ్యతగూర్చి విచరింపబనిలేదు. నిర్బంధము లధికమయిన కొలదియు, వాగ్విమర్శల ఆశ్రయముయొగ చెలసివచ్చును. ఇందులకు సహాయనిరాకరణావలంబులు సంతసింపవలయును. ఇట్టిసరుగుమున అహింసావ్రత ము నిష్కర్మగ కొనసాగుచో గాంధీమహాత్ముడు దేవినటుల, స్వరాజ్యమునీడ్చి చెనని ఎంచవచ్చును.

ఎంత త్వరలో?

మద్రాసు గవర్నరుగారిచ్చిన యువన్యాసమున దీవాక్యములు గనుపించుచున్నవి. "మీపైన నిదివరకేగల బాధ్యతను, త్వరలోనింతకన్న నెక్కుడుగ మీకు చేకూరనున్న బాధ్యతను నిర్వహించవలయునని, నేగోరెదను." ఈవాక్యము మద్రాసు

మెయిలుపత్రికను తలకిందులు జేసెను. త్వరలో ననిన నెంతత్వరలోనని, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక యడుగుచు ఈశీర్షిక క్రింద భయవివృతలను కనుక అచేడి న్యాసమును వ్రాసినది. మెయిలుపత్రిక లేనిపోని భయము చూప నక్కరలేదు. త్వరలోననిన, సంస్కరణ శాసనమును మరల మార్చేడి కాలములోవలనని, గవర్నరుగారు భావించి యుండవచ్చును. ఇది పదివత్సరములయినను కావచ్చును. రిడింగు ప్రభువుగా రింతకుమున్నే చెప్పియుండిరి గద. జాతీయోక్త జీవితమునందు, ఏండ్లు ఒక లెక్కగావనియు, ఓమిలో నుండుట భావ్యమనియు, వారు భారతీయులకుబోధించియుండిరి. విల్లింగ్డును ప్రభువుగారును ఆయర్థమునే మదినుంచి జెప్పి యుండవచ్చును. అటులగాకున్న డెయిలీ లెబ్రిగ్రాఫ్ పత్రికలో సూచించిన విధమున ఏమియో కొన్ని చిల్లరసవరణలను సవరణచట్టము రూపమున చేర్చి మాంటాగూగారు పార్లమెంటుసభలో త్వరలో ప్రవేశ పెట్టవచ్చును. ఇట్టి సంస్కరణములతో మితవాదులు సయితము సంతృప్తిపడెదరని భావించవలనుకడకు. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ వద్దతియే తప్పురస్వప్నమగుచున్నపుడు, సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము చేకూరునకు చేకూరుట లాభకరము గాని, కొంతమాలిన మార్పుల గావించుట వ్యర్థప్రయత్నము. విల్లింగ్డును ప్రభువుగారి సూచనలకు భాంతీయులెంతమాత్రము స్పృగబోయి. అట్టితరీ, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక కింత వగ పేలనో తెలియదు. విల్లింగ్డును ప్రభువుగారి వాక్యములు లేనిపోని యాశల గలిగింపవచ్చు ననియు, కొలదిమాసములలో నీయాశలు ఫలించక బోయినచో చేకూరునదాశాభంగము కలుగుననియు, వారి వాక్యములకు ఇరుపక్షములవారు తీవ్ర వ్యాఖ్యానములు జేయవచ్చు ననియు, ఇట్టి వివత్తు ముటిల్లకుండ విల్లింగ్డును ప్రభువుగారు తమ వాక్యముల భావమేమియో త్వరలో వెలిబుచ్చవలయు ననియు, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక గోరుచున్నది. ఇతరుల కెవరికిని యక్కరలేకబోయినను, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక జడుపుతీరుట కయినను, విల్లింగ్డును ప్రభువుగారు తమ భావమును వ్యక్తపరచెదరు గాక.

గాంధీమహాత్ముడు: వివిధ నాయకుల సమావేశము

అసోసియేటెడు వ్రెన్సు లెంతివార్త యొకటి ఇటుల వివరించుచున్నది:

"గాంధీ, మున్షీర్ హుస్సేను కిద్వాగారు వ్రాసిన లేఖకు బదులు వ్రాయుచు, సద్భావ వ్యాపకమునకు తోడ్పడుచో వివిధరాజకీయ పక్షముల నాయకుల సమావేశమును జరుపుటకు తాను అయిష్టుడను గానని, తెలిపెను. ఇరువదియవతేదిన కిద్వాగారు బాంబాయినగరమునకు వెడలుచున్నారు. భావి రాజకీయాభివృద్ధికి ఎల్లరకు ఆనుకూలించెడి ఆధారమును కనుగొనుటకు, కాంగ్రెసుసభ గూడులోవలన క్లౌఫోర్నుల్ సమావేశ మొకటి జరుగవలెనని, కిద్వాగారు రభిప్రాయపడుచున్నారు."

రాజప్రతినిధి వర్తకము

రాజప్రతినిధి బస చెల్పిడిన, కలకత్తా, డిసెంబరు 18:— రాజప్రతినిధి ఈదినము మహాకాళాధికారి సర్ కామేశ్వర సింగు, కె. చాదరీరాం ఓకర్లూ, శేరియాబహదూరు షా హిసాబాజ్. ఛాటర్జి, డాక్టరు యస్. కె. మల్లిక్, మిర్జా మహమ్మదు ఆక్రిం హుస్సేన్ గారలతో సభాపింజెను.

ప్రత్యేక పట్ట ప్రదానోత్సవము.

కలకత్తా, డిసెంబరు 17:— ఈదినము మధ్యాహ్న మొక ప్రత్యేక పట్టప్రదానసభ సమావేశమయ్యెను. రాజప్రతినిధికి "డాక్టరు లెఫ్ టిటరీచరు" "డాక్టరు లెఫ్ యస్సన్" అను గౌరవ బిరుదములు పట్టించిరి ఇయ్యబడెను.

పండితమదన మోహన మాలవ్యాగారితో

సంభాషించుట
ఈదినము రాజప్రతినిధి పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారితో సంభాషించెను.

మధ్యాహ్నము రాజప్రతినిధి దంపతులు భూమిపై భవనముతో గుట్టపు పందిములకు బయలుదేరి వెళ్ళిరి.

వేల్పుయువరాజుగారు.

మృగములను శేటాడుట.

ఫిల్లీ, డిసెంబరు 18:— రేపు ఆదివారము గాన వేటని హరమండదు. యువరాజుగారు శేపాలు దేశముచేరిన మొదటి నాలుగు రోజులలో 11 కెడ్డపులులు, 2 ఫుడ్గమ్మములు శేట గూతెను.

యువరాజుగారి సానుభూతి

యువరాజుగారిబస, డిసెంబరు 18:— మానవసుఖము: ఖములు, కష్టముఖము లన్నిటిని యువరాజుగారు బాగుగ చెలిసికొనిరి. కష్టములను, దుఃఖములను తిగించుట లెనవిధియని అతడు భావించుచుండుట జగత్ప్రసిద్ధి. అతని దయాదాక్షిణ్యమును గురించి ఇటీవల ఒక సమాచారము జరిగెను. యువరాజు గారు లక్ష్యపురియందుండగా, ఖాదరునాథు డను విద్యార్థి యువరాజుగారు పుట్టినదినముననే తానుకుడ బర్మించి: ట్టును, తొంటికి డెడుటవలన కుడివా డయి ట్టును ఒక లేఖను వ్రాసి బంపెడి. సత్యాసత్యములనెసి, యువరాజుగారు రతనికి తనభావాపటమును, ఈక్రింది సందేశమును బంపిరి:—

నా ఈడుగల నీవు కాశ్యోతముగ మంచము వదలి నడవ జాలవని విన్నందుకు నేను చింతాక్రాంతుడ నయితిని. నీయందు నాకు పరిపూర్ణ సానుభూతి గలదు. నీబాధలు తిగిపోవుగాక, నీవు ఆరోగ్యవంతుడ వగుదువుగాక యని నేను సర్వేత్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను.

భారతదేశములో ఐ. సి. యస్. పరీక్షలు.

ఫిల్లీ, డిసెంబరు 17:— భారతదేశములో 1922-వ సంవత్సరమునందు జరుపబడు ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసు పరీక్షలను గురించి నవంబరు 15-వ తేదీన భారత ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించియుండిరి. 9 ఉద్యోగము లన్నియు భారతీయులకు, ఒక్కములకు ఇయ్యబడును. ఈపోటీ పరీక్షలలో బక్కాజేతయై లెవరును విజయము గాంచనిపక్షమున, ఒక బర్మాజేతయొడు ప్రభుత్వము వారిచే నియమింపబడును. (భారత ప్రభుత్వ చట్టము— 97 (6) క నెక్షను).

పరీక్షజరుగు సంవత్సరమునకు ఆగస్టు మొదటితేదీకి అభ్యర్థులకు 21 ఏండ్లవయస్సుకు మించియుండరాదు. కొందరి విషయములలో మాత్రము ఈనిబంధన కఠినముగా ననులులో పెట్టబడదు:—

(1) ఈ అభ్యర్థులలో నెవ్వరైన ఆగస్టు 4-1914 వ తేదీన ఆంగ్లానికి, వైమానిక వాహికములలో చేరియుండిన యెడల, అతనివయస్సు విషయము కొంత అనుగ్రహము జూపబడును.

(2) మూడుగెలలకు మించనియెడల, ఆతని సర్వీసు కాలము లెక్కించబడును. (3) మూడుగెలలకు మించనియెడల ఒక సంవత్సరము తగ్గించబడును.

ఏ అభ్యర్థిగాని అతనివయస్సులో నొక సంవత్సరమున కంటె ఎక్కువను దీసివేయుటకు వీలుండదు. యుద్ధ కాలమునం బాంగ్లసామ్రాజ్యములో గెచ్చుట బనిచేయుచుండిన వారికి విసను, ఈఅనుగ్రహము జూపబడును.

ఈ అనుగ్రహాధికారము గవర్నరు జనరలుగారికి మాత్రమే లభును. అతనితీర్మానింపడ అవీలగును.

ఇట్టి అనుగ్రహములకు అర్హులగు అభ్యర్థులు వారిసర్వీసు సర్టిఫికేట్లును, స్పెషలరక్షణకల రను యోగ్యతాపత్రములనుబా పుకొనవలెను. ఇట్టిదరఖాస్తు లన్నియు భారత ప్రభుత్వమువారికి 1922 వ సంవత్సరము జనవరి మొదటి తేదీలోగా జేరవలెను.

క్రిస్టియన్ దినము, నూతన సంవత్సరానికి తంతి, తపాలు అఫీసులకు డిసెంబరు 26, జనవరి 2-వ తేదీలను సెలవులియ్యబడును.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

(1)

లాలా లజపతిరాయగారి కేసు విచారణ

(2)

చెన్నపురి నాయక్ రాష్ట్రముల మితవాదులు ప్రభుత్వవిధానమును ఖండించుట

దేశీయనాయకుల సమావేశమును సూచించుట

బంగళమున వందలకొలది వలంటీరును పట్టుకొనుట

కలకత్తాలో పాశ్చాత్య సార్వభౌమ దౌర్జన్యము

దేశీయనాయకుల సమావేశమునకు మహాత్ముడు సమ్మతించుట

శ్యామలలు మోహనలాలు జవహరలాలు నెహ్రూగార్లకు శిక్షలు

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు రాజప్రతినిధిని దప్పించుట

ప్రతినిధివర్గముతో ముచ్చటించుట

వలంటీరు లభిక సంఖ్యకులు కలకత్తాకు వచ్చుట

మార్పు వంగరాష్ట్రమునందలి పట్టణములనుండి చాల మంది వలంటీరులు 17 వ తేది నాటికి కలకత్తాకు వచ్చిరి. ఇంకను వచ్చుచున్నారు. రానున్నారు. 24 వ తేదిని దుకాణములను మూసి పాఠశాలమును జరుపరలె నని హెచ్చరించుటలో 17 వ తేది సభ్యులను వలంటీరు లభికముగ అన్ని పీఠులలోను అన్ని పేటలలోను ముఖ్యముగా బారాబాగులోను అధికముగ పోషించిరి. బారాబాగులో యంత్రశాలల పనివాండ్రను కూలీలను హెచ్చుగా పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. 24-వ తేదీని దుకాణములను మూయవలె నని దుకాణదారులను హెచ్చరించుచు వారు పీఠులవెంట గుంపులుగా తిరుగుచుండగా మొత్తము 110 మందిని పట్టుకొనిరి.

ఇతర వట్టణములు

ఇతర పట్టణములలోని నాయకులను పలువురిని పట్టుకొని రను వాత్రులు కలకత్తాకు చేరుచున్నవి. మైమును సింగుపట్టణమున ప్రముఖులగు నిర్ద్రు ప్రిద్రులను బెంగలులులో నొకవిశేష క్రియగు జమీందారుని ఇద్దరు ప్రిద్రులను కృష్ణనగరమున నొక మహమ్మదీయ ప్రిద్రును పట్టుకొనిరి. మిథునాపురమున నొక జమీందారునికి ప్రిద్రులను కట్టి విధించిరి. నాయకులనే గాక చాలమంది వలంటీరులను గూడ మితర పట్టణములందు పట్టుకొనుచున్నారు.

విద్యార్థుల కలవరము.

17 వ తేదిని కలకత్తా మెడికలు కాలేజివిద్యార్థుల తన యను కళాశాలకు వెళ్లెదరు. కాంచెలు వైద్యపాఠశాల, బెల్లా నీయా వైద్యకళాశాలలో సుముందు మానివేసిరి. అర్జున్, వైస్రూకళాశాలలోను నితర ప్రజాపరిపాలిత కళాశాలలలోను మూడు మిమనక కళాశాలలలోనుగూడ విద్యార్థులు మానివేసిరి. ఆకళాశాలల యజమానులలో పెక్కుమంది జనవరి 2 వ తేది వరకును కళాశాలను మూసివేయుటకు నిశ్చయించిరి. ఇతరపట్టణముల విద్యార్థులుగూడ మానివేసినని తెలియుచున్నది. మిథునాపురము, ఫరీదుపురము, కృష్ణనగర కళాశాల విద్యార్థులుగూడ మానివేసినని 17 వ తేది సాయంత్రము కలకత్తాకు వాత్రులు వచ్చెను.

విచారణలు - శిక్షలు

17 వ తేదిని 80 మంది వలంటీరులను విచారణచేసి ఆర్డరు వదలివేసి 74 గురికి మూడుసెలలవరకు విడిచెదరు విధించిరి. మోహనలాలు ప్రతికాసంపాదకుడగు చార్లీ ఆక్రం ఖానుగారికి రాజద్రోహపుణ్యమును ప్రకటించిరి 2 క సంవత్సరము కఠిన శిక్ష విధించిరి. ఎవారరు ప్రతిక (ఉరుదు శివప్రతిక) సంపాదకుడు గులాను రునూలుగానిని వదలివేసిరి. ఆతడు రాజద్రోహపుణ్యమును ప్రకటించినందులకు తుహఫాణ చెప్పిండున వదలిరి. ఇన్ఫోర్మేషన్ కేసునకు ఖిలాఫతు నాయకులమీదను ఒక ప్రిద్రుమీదను ఒక సంపాదకునిమీదను తేబడినకేసు కొంతవరకు 16 వ తేదీని విచారణ జరిగినది.

జంతువులపై ప్రకటనపత్రముల నతికించుట

24 వ తేదీని హరతాళము జరుపరలె నను ప్రకటనపత్రములను అసహాయవాదులు పండులు ఎడ్లు ముగ్గుగుజుతువుల పీపులమీద నొకప్రక్క నంటించి, రెండవప్రక్క సినిలుగార్లు అని పెద్దక్షరములతో ముద్రింపబడిన కాగితముల నంటించిరి. ఇదియొక నూతన ప్రకటనమార్గము.

మితవాదుల కావ్యోనము-ఇంగ్లీషుమను.

అమృతబాబు దేశీయ మహాజనసభా సన్మానసూచు మువారు బాలీయవాదులకును మితవాదులకును గూడ నావ్యోనముల నంటిరి. కాంగ్రెసును స్వాధీన పరచుకొనిన బాలీయవాదులు శ్యామరాష్ట్రనియమముల నల్లంఘించుకొండనే ప్రాణనిత్రముల భద్రమును భంగపరుపకుండనే తాము కొరిన స్వరాజ్యమును బడయుటకు ప్రభుత్వవిధానమును సాగకుండ చేయవలెనన నితరమార్గము లనేకములు గలవు బ్రిటిషువారు దేశీయవిషయము లన్నిటిలోను పరిశీలనాధికారమును పూర్తిగా ప్రజల వశముచేయుటకు పట్టుకాలపరిమితిని గూర్చి కాననసభలలో నింకను చాల వాదప్రతివాదములు జరుగగలవు. 10 సంవత్సరముల పరిశోధనమీది పూర్తిగాకుండనే సంస్కరణపట్టుమును సవరించుట కొకసంఘమును నియమించువిషయమున చివరకు ప్రాణమువిసిగి దొరతనముచా రంగీకరించుట తలపింపగలదని యింగ్లీషుమనుష్రులక (కలకత్తా) వ్రాసిరి.

శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారి సందేశము.

బంగారా విద్యార్థులారా! బంగారాదేశము మీమీదనే యాక పెట్టుకొనియున్నది. మీరే ఆమెకు బలము. ఆమెకష్టములు మీ కష్టములుగ నెంతిరి. పాటుపడితిరి. బాధపడితిరి. ఫలితాశేష లేకయే యామెగోచ్చెల నెరవేర్చితిరి. మీభవిష్యద్దశకంటె దేశసౌఖ్యమునే యెక్కువగమాయచుంటిరి. మీరచటికిపోయిన నవటికిక్లుగూఢచారులు తిరుగుచు, మిమ్ముల నవమానించిరి. భైదులందుంచిరి. ప్రవాసములకంటికి. అంతేగాని కొంచె మైనదడుతాక్షిణ్యము లనునవియేయెరుగరు. ప్రజలు మీరుచేయు దానినిగ్రహింపలేక యబద్ధముల వ్యాపింపజేసిరి. కాని మీభక్త్యములనుండి మీరు కొంచెమైనను తొలగలేదు. మీరు అన్నమలేని వారి కన్నము పెట్టియున్నారు. వందలవలన బాధపడువారికి సహాయము జేసియున్నారు. ఉత్సవసమయములందు యాత్రకులనుండడిలో ప్రజలను కాపాడివారు. ఇట్టి సమయములందు ప్రభుత్వమువారు మిమ్మును పొగడియున్నారు. కాని వెంటనే గొప్ప నేరస్థుల కితిని పోలీసుల కప్పగింప బడుచుంటిరి. వారు వారిప్రకారము మిమ్ములను బాధించుచుండిరి మీ రనేకసమయములం దుచ్చిపిడికి జనియున్నారు. మీ నస్థితిగూడ నందియున్నారు. కాని యెన్నడు చలించియుండురు. అతిసంతోషము నందలేదు. అతిదుఃఖము నందలేదు. మీరు స్వార్థత్యాగరై దేశముచేయుదానికి ప్రతిఫలముగ మీ రనుభవించిన నీ నేను గనియున్నాను. మీతోపాటు కష్టముల

నుభవించిన వారిలో నేనొకడను. మీసానుభవము నాకు తెలియును. దేశమునకు సంభవించిన ప్రస్తుతపక్షాగ్నా నామెను వివశాదుడుకా ? ఆ మె యిప్పుడే మీదూర్జనునకు రా బ్రారంభించినది. బాధపడుట, యనుభవము, గొప్పపాండిత నాయకుల నడవడిక, ఇవి మిమ్మును ముక్తిమార్గమున కాపాడుచునే యున్నవి. మీకే క్రి, యాత్రయముల నన్నిటిని తేకనే వక్ష సమర్పింపుడు. క్లుభాభాషేతులో వారువారి యభిప్రాయమును జనాభిప్రాయములని తలపడుచుపడుమున, ప్రభుత్వమును పొగడువారు మాత్రమే పారు లగుపడుమున, ఎవరికో యొకరిద్దరికి కలిగిన కష్టములు బాలీయకష్టములుగ వాడబడుపడుమున, ప్రజలకు నాభిమానము నేర్పుట దౌర్జన్యము, బలవంతముచేయుటయని పిలువబడుపడుమున, స్వేచ్ఛతో వ్రాయుట మాటలాడుట మొదలైన జన్మహక్కులనుతీసివేసి నిర్బంధించుటయే, క్రమము న్యాయముఅగ పక్షమున మీవిద్యయందుకు కావనా?మీయార్థ్యుల నిట్టియపదానముల పాలుజేయుదురా? లేనియెడల నిపందెమున కొప్పుకొనుడు. ఆత్మల్పచేరేపింపును. దౌర్జన్యమును ప్రేయతో నెరుక్కొనుడు. దుర్మానుకలు జేసిన మారాడకుడు. బాధపెట్టి నపడుడు. ఆభక్త్యమును భక్త్యముచే జయించుటయను బాధపడుట త్యాగశీలతల మాత్రమే ప్రపంచమునకు ముక్తిదాయకములనియు లోకమునకు తెలియజేయుటకే మీరు. బయలుదేరియున్నారు. ఇప్పుడు ప్రహ్లాదమైన క్రయర్థు మవనరము. తారుగ నాలో వింది పనిచేయుడు. (సర్వంటుప్రతిక)

పోలీసుల దౌర్జన్యము

కలకత్తాలో పోలీసుసార్వభౌములు వలంటీరుల వైషమ విధులలో నడచు ప్రజలవైషమ అనవరముగ దౌర్జన్యము చూపి బాధించు చున్నారని దేశీయప్రతిక లవదినమును వ్రాయుచున్నది. "16 వ తేదీ సాయంత్రము బెంగాలీ ప్రతికా కార్యాలయముచేరె కొందరు యూరోపియను సార్వభౌములు చాల బాధించిరి. ఆసంగతి బాధింపబడినవారిలో నొకరగు నొకకళాశాల విద్యార్థి బాబూ కృష్ణకుమార మిత్రగారికి తెలియజేసెను ఆయన మితవాదనాయకుడు. వెంటనే అచటికి కొక పోలీసు పెద్ద యుద్ధోగిని పంపరలెనని ఆయన పోలీసు కమిషనరు నడుగ కోర్చుటో ఫిర్యాదుచేయుడని ఆతడు చెప్పెను." అని బెంగాలీ ప్రతిక వ్రాసినది. అనుదినము నిట్టి దౌర్జన్యములు జరుగుచున్నవి. కాంగ్రెసు సంఘమువారు గూడ ప్రతిదినము ప్రకటించుచున్నారు.

అమృతబాబు ప్రతిక కుమారపణ

మాప్రతికలో ప్రకటింపబడిన వ్యాసములు ప్రకటింపబడదగినవి గావు. ప్రభుత్వమువారు ముత్రాపకప్రకాశకులపై చేసిన కేసు సరియైనదే. వానిని ప్రకటించినందులకు మేము చింతిలుచున్నాము. ఇకముందు ప్రతికా నిర్వహణమునం దధికబాగ రూకతను బూనెడదని ప్రతికలో ప్రకటింపబడినది.

పండిత మాలవ్యా-రీడింగు ప్రభువుగార్లు

కలకత్తానగరమున పండిత మదనమోహనమాలవ్యాగారు రీడింగుప్రభువును సంధర్శించి ప్రశ్నలకు కలిగినవిషయస్థితినితన్ని వారణసాధనములనుగూర్చి విన్నవించుటకు కొందరు ప్రముఖులు కాజువరినిధిని సంధర్శించుట కనుమతీకరమనెనని కోరి ప్రతినిధిసర్వమువారు రాజప్రతినిధిని సంధర్శించి దేశమునందలి వివిధకేసుల ప్రతిఫలములను కొందరిని సమావేశపరచి ముఖ్యవిషయములను గూర్చి బాగుగా జూచించిని నిర్ధారణ చేయవగు నని విన్నవించెదరు.

250 మందిని పట్టుకొనుట

18 వ తేదీ ఆదివారమునాడు 250 మంది వలంటీరులను పట్టుకొనిరి.

లాలాలజపతి రాయగారి కేసువిచారణ

లాహోరు, డిసెంబరు 16:—లాలాలజపతిరాయసంతాన దాక్షుగోపిచంద్ర మాలిక్ బానుగాల మీదకేసు ఈ దినము నెండులు జెయిలులో అడిమనలో చుండలందనాధికారి కియానుగారిచే విచారింపబడినది. నిందితులు ప్రభుత్వనాయక వారిగాక ఇద్దరు ప్రతికాప్రతినిధులు ఒక న్యాయవాది మాత్రమే చెరసాలలోపలికి ప్రవేశించుటకై తత్సాక్ష్యముకలనేంది శులకు న్యాయవాది లేడు.

తలుపులన్నిటిని బిగించి చెరసాలలోపల త మకేసును విచారించుట న్యాయముగాదని విచారణ ప్రారంభంగాక ముందు లజపతిరాయగారు తన అసమర్థుని గనుబడి.

ఫిర్యాదీసాక్షుల విచారణ అంతట వ్రాసికొనబడిన రిక ఫిర్యాదీసాక్షి పోలీసు సబ్-ఇన్స్పెక్టరు జబాబీను అంతట సాక్ష్యము చెప్పెను. నేను డిసెంబరు

సభ జరుగుచుండగా పట్టుకొనబడిన 58 గురు సభ్యులలో 17 న తేదీవి జిల్లా జుయిలంబలో విచారణ జరిగినది. తేదీవి కొంతమంది పోలీసు భటులతో కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు వచ్చిరి. అచట నీయబడిన యాజమానిని అరెస్టు చేయబడిన తీరాన సములలకు సంబంధించిన మాటలు విన్నవించుకొనుగా వివరించెను.

17 వ తేదీ సాయంకాలము సంఘాధ్యక్షులగు వారిష్టము
ఏ. పి. ననుగారి అధ్యక్షతకైంద లక్ష్మీలో మితవాదసంఘము
వారి అనుసరపథ జరిగినది. పండితగోకర్ణనాథమిత్ర, బాబూబిశ్వ
త్వర శ్రీమత్సవ, డాక్టరు ఆ. లీ. కా. టాండరు
త్రిలోకనాథభార్గవ, బి. ఎన్. చక్రపాస్త
హెచ్. కే. ఫూఝ, కృష్ణపనాద కాటగార్లు మున్నగు
ప్రముఖులు సభకువచ్చిరి. ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తవిధానము
ననుసరించి కాలగ్రామ భిలాభతు వలంబీరు సంఘములు మున్న
గునది అక్రమమని ప్రకటించుట యను వ్యాయకాంతి స్థాపనల
పేరిట నాడు వీరనక ఎల్లవారిని పట్టుకొని చెరసాలకంపుటయను
యీసభవా రంగీకరించుటలేదు. ఈవిధానమును చాలభీతితో
గమనించుచున్నారు. ఈవిధానము కేవలము అనివేకము, అను
చితము. దీనివలన వారు తొలగింపదలచిన
వారి మరొక క్రుబుటలే కాకణమగుచున్నది. వారంభిపాయ
ముగ దాని ననుట జరుపుచున్నందున నితర కక్షలవారుగూడ
కాంతిమును గోల్పోవుచున్నారు. ప్రస్తుతి నిజపక్షిణిలను, ప్రజల
మనస్థితిని ప్రభుత్వమువారిండుకొంతయైన సరిగ్ గుర్తింపలేదు
నిజముగా దొర్లనవ్వము చేసినవారిని కక్షించుట యీ సంఘము
వారికి పశుసమస్త్రులమే గాని యీ విధానమువలన జేతము
కాంతియు తృప్తియు కలుగకపోవుటయేగాక యిదివరకే ప్రజల
ముగానున్న అసంతృప్తి దీనివలన మరింత తీవ్రమగుచున్నది
ఈ విధానమువలన సంయుక్తరాష్ట్రములందు కాంతి నెలకొ
నున్నదని చెప్పవారు కేవల మసత్యమునే చెప్పుచున్నారు
అట్లెన్నటికిని జరుగదు. ఈ విధానమును తక్షణములలో నేకక
వారునుగూడ నామోదించుటలేదు. అట్లు కాంతి కలుగని
కలుగుచున్నదని చెప్పవారు సంగతి తెలియకయో స్వార్థప
త్వముననే అట్లు చెప్పుచుండవలెను. నిర్బంధవిధానమువలన
నసహాయోద్యమము తగ్గదు. అసంతృప్తికి మూలకారణమ
తగ్గియో తెలిపికొని వారిని తొలగింపవలెను. ఇండియ
దొరతనమువారు తక్షణమే విధానమును ప్రారంభింపకుండ కేవ
నిర్బంధవిధా మునే అనుసరింతు లేని స్థితిగతులు మారవుగాన వె
టనేదేకీయనాయకులసమావేశమును జరుపవలెను. మితవాద అ

నీతి ఐంక సంగముగానే మున్నది. ప్రభుత్వమునా
దిగుపడట : మరణము లేదు కానోట్లంభునము చేసి, ప్రభు
త్వము నెగురనట్లుటకు జరుగుచున్నయశ్చములు విఫలముల
టను. ప్రభుత్వమువారు నిష్క్రముముతో బ్రవర్తించవలెను. అసహాయ
ద్యమును ఓడివదిలివెప్పుచున్నను. ప్రభుత్వమునాకు అభివృద్ధి
గమునువలయునట్లు, ఆర్థికములు, అగ్రముములనన్నిటిని అగ్రము
క్రమమున. ఆముఖ్యము జరుగుచున్నవి. 1. క్రమ
ప్రజలు ఆముఖ్యములలో సభ్యులుగా నున్నారు. 2. క్రమ
ముసాయిలు చందాల విచ్చివారు. ఈసభలు చేసిన సాంఘిక
సేవ వగ వాతము.

మాపిలాల విప్లవము

పెరియంతలమన్న కచ్చేరిదొమ్మి కేసు

16-వ తేదీన యాకేసు విచారణ తిరుగ ప్రారంభింపబడెను. మన్నారూఘాటు సబు ఇన్స్పెక్టరుగారు డి. మొయిదీను గారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

నేను మొదలు నిందితుని పోతనూరు ప్లాటుఫాము మీద పెద్దంబరు 5-వ తేదీని నిర్బంధించితిని. అతనిచేతిలోనున్న వెట్టెలో కొన్నికొలకల పీచు లుండెను. ఇతడు అంగడిపురము ఖిలాఫతు సంఘ కార్యదర్శి. అడ్డుపరీక్షలో ఖిలాఫత్ ఆ సహాయోద్యమము లొక్కటే అనినా, మాపిళాలు, పట్టనీలు యాఉద్యమములను ప్రోత్సహించుచున్నారని సాక్షి చెప్పెను.

ప్లేడరు ఉపాధ్యక్ష సాహేబుగారు పట్టనీలు ఉద్యమమునకు వ్యతిరేకముగ మన్నారని కోర్టువారికి తెలియజెప్పిరి. కానిస్టేబులు 74

రెండుమాడు నాలుగు అయిదు ఆరు నిందితులు పట్టనీల కార్యాలయములను లూటీ చేయుచుండగా తాను వారిని నిర్బంధించెనని 74 వ నెంబరు కానిస్టేబులు సాక్ష్యమిచ్చెను.

మొదటినిందితుడు డగ్ల ఆమ్యత్ కేసు మినిస్టర్ గారు యాక్రొంది వాక్యాల మొసంగిరి.

నేను ఖిలాఫతు సంఘ కార్యదర్శి. అందుచే అధికారులందరికి నన్ను చూచిన నరికపడదు. సర్కిలు ఇన్స్పెక్టరుగారి ప్రోత్సాహముననే నన్ను నిర్బంధపడితిని. నాపక్షమున 14 మంది సాక్షులు గలరు.

ఈ కేసుపై విచారణ తిరుగ జూలై 5 వ తేదీన జరుగునని కోర్టువారు చెప్పిరి.

రాజద్రోహపు కేసు

మన్నారూఘాటు ఎల్లయనాయగారు సార్వభౌమునితో యుద్ధముచేసెనను కేసువిచారణ ప్రారంభించబడెను. చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు యస్ శ్రీనివాసయ్యంగారు కె.పి. రామకృష్ణమిన్, టి. వి. సుందరయ్యగారు, కె.పి. గోవిందమిన్ కె. పి. సర్వనివాసక్ నిందితుని పక్షమున వకీళ్లునుండిరి.

సబుఇన్స్పెక్టరు మొయిదీన్ గారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

నాకు నిందితుని బాగుగ తెలియును. వీరికిగొప్ప పలుకుబడికలదు. తిరుగబడిన మాపిళాల నాయకులగు సిరికోయిలంగలు నిందితుని స్నేహితులు. నిందితుడు ఖిలాఫతు సంఘ సభ్యులు సభలకు వచ్చుచుండటం నేను చూచినాను. నిందితుడు కొన్ని ఉపన్యాసములుకూడ ఇచ్చుచుండెను. తండ్రిగారి భారముల నితడు బలపరచుచుండెను. నిందితుని మేనల్లుడుగ గోపాలక నాయకుడైన తండ్రిగారి భావములే బలపరచుచుండెను. మన్నారూఘాటు, కుమారంపుతూరు ఖిలాఫతు సంఘముల కితడు పోషకుడు. 7 వ తేదీనుండి ఇతడు మన్నారూఘాటులోనున్నాడు. తిరుగబడిన మాపిళాల నాయకు డగు సిరికోయిలంగలుగారుకూడ మన్నారూఘాటునుండి తానురాజని చెప్పకొనుచు పోలీసువారి చేతికి చిక్కిక యున్నాడు.

పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటుగారు ఖాళీబహదరు ఇ. వి. అమూసాహేబుగారు ఇట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

ఆరి ముసలియగుగారిని సిరికోయిలంగలుగారిని నాకు బాగుగ తెలియును. వీరిరువురు స్నేహితులు. ఖిలాఫతు స్వచ్ఛంద సేవకసంఘములు, ప్రభుత్వమువారితో యుద్ధముచేసి, ప్రభుత్వము సంత మొందించి ప్రజలను బాధ చెల్లుటకొరకే స్థాపింపబడినవి. చట్టబద్ధముగనుండి వారికి మాంసము ఆహారముకూడ అమ్మబడకుండుట స్వచ్ఛందసేవకులు చేయుచున్నారు. నిందితుడు సిరికోయి స్నేహితులు, గాంధీ, షేకతాలిగారు మలబారుకు వచ్చినప్పుడు నేను నిందితుని చూచియుండితిని. ఖిలాఫతు సంఘపుఅధ్యక్షులగు కృష్ణకొడై నాయకుగారు నిందితుని మేనల్లుడు. సిరికోయిలంగలు చంద్రసారిలంగలుగారు దగ్గర బంధువులు. వీరు ఎట్టిచట్టకార్యమైనను చేయగల నాయకులు. ప్రభుత్వమువారితో నీరివ్యక్తు యుద్ధము చేయుచున్నారు. నిందితుడు సిరికోయిగారితో చేరి ఆసహాయోద్యమమును బోధించి ప్రజలు ప్రభుత్వమునకు పన్నులు చెల్లించకుండదనియు రాజ్యాంగము చక్కగ జరుగకుండునట్లు చేయవలయునని ప్రజలకు బోధించుచుండిరి. దౌర్జన్యమునకు ప్రజల పురికొల్పుచుండిరి. నిందితుని ఉపన్యాసములు రాజద్రోహపూరితములుగ నుండుటయే ప్రజలయందు దుర్జేకము పెంచుచుండెను.

ఇన్స్పెక్టరు నారాయణమిన్ గారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

ఏర్పాడుతాలూకాలో నుమారు 40 ఖిలాఫతుసంఘములు గలవు. అచ్చట ఆగస్టుమొదటితేదీన విప్లవముప్రారంభమయ్యెను. ప్రభుత్వమువారికిచ్చేరీలు 8 తండ్రిలవెట్టబడెను. అనేక చోట్లలో ఖిలానా లూటీకొట్టబడెను. ఏర్పాడునందు రాజ్యపరినిధియని చెప్పకొనుచున్న కున్దుచుచుండగారిని సిరికోయిలంగలుగారిని నాకు తెలియును. వీరందరు తిరుగుబాటునర్తనవారి నాయకులు.

నీలకంఠక్ నాయకు అను పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

తిరుగునందు విప్లవము ప్రారంభింపగానే నే నచ్చటికి వెళ్లియుండితిని. ఖిలాఫతు స్వచ్ఛందసేవకులవల్ల గొప్పనష్టములు కలుగునని నేను అధికారులకు ఎన్నియో పర్యాయములు తెలియపరచి యుండితిని.

ఖిలాఫతు సభలలో రాజద్రోహపూరితములగు ఉపన్యాసము లియ్యబడుచుండెను.

సి.పి.సి. 12 వ సెక్షన్ ప్రకారంనిందితుని ప్రాసిక్యూటు చేయవలయునని ప్రచురింపబడిన ప్రభుత్వపుటలైనవను కె. ముందుండక్ సిరీస్తవారుగారు గాఖలుచేసిరి. అంతటితో ఆదినము విచారణ ముగిసెను.

17-వ తేదీనాడు కోర్టువారుతిరిగి కేసువిచారణ ప్రారంభించిరి. పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు ఆర్. వి. అమూసాహేబుగారు ఇట్లు సాక్ష్యము చెప్పిరి.

నేను ఖిలాఫతు ఉద్యమముగురించి విచారించుటకు నేను ముందుగాటి నెలమి: పబ్లికేరి. బట్టపాలెమునందు జరిగిన ఖిలాఫతు మహాసభకు నేను వెళ్లేదేను. కల్లికోటలో గంధి షేకతాలి ప్రభుత్వము జరిపిన మహాసభకు వెళ్లియుండితిని. ఇండియా నుండి బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారిని వెదలగొట్టుటయే వారిముఖ్యోద్దేశమని నేను గ్రహించగలిగితిని. ప్రభుత్వమువారు అన్యాయము చేయుచున్నారని వ్యవహారికి తోడ్పడకుండదని, దౌర్జన్యమునకు పురికొల్పుచు మాట్లాడిరి.

శ్రీనివాసయ్యంగారు సాక్షిని ఇట్లుప్రశ్నించిరి.

ప్ర— దౌర్జన్యరహిత ఆసహాయోద్యమ మనుమాటను నీవు విన్నవా.

ఉ:— విన్నాను.

ప్ర— కల్లికోటలో గంధిగారి విషయమై విశేషికిరించుచు మాట్లాడితా?

ఉ:— బహిరంగసభలో దౌర్జన్యరహిత ఆసహాయోద్యమము గురించి గాంధీగారు మాట్లాడిరి.

ప్ర— అతడేమిచెప్పెను.

ఉ:— ప్రభుత్వమువారు ఖిలాఫతుసమస్య పట్ల అన్యాయము చేసినప్పుడయిన, ప్రజలపై కఠినకక్షలు విధించుచున్నారని వారు చెప్పిరి.

ప్ర— అంగ్లేయుల ప్రభుత్వము ఇండియానుండి తరిమివేయవలయునని వారు చెప్పిరా?

ఉ:— నేను గట్టిగా ఏమిచెప్పలేను. ఉపన్యాసభారతి అట్లుండెను. నేను నానోటు పుస్తకము చూడవలెను.

ప్ర— ప్రభుత్వము పట్ల దౌర్జన్యముపయోగించవలెనని వారు చెప్పిరా?

ఉ:— బహిరంగసభలో వారట్లు చెప్పలేదని నేను తలచు చున్నాను.

ప్ర— దౌర్జన్యముపయోగించవలయునని షేకతాలిగారు చెప్పిరా?

ఉ:— నేను చెప్పజాలను.

సాక్షి తిరుగ ఇట్లు చెప్పెను. ఆగస్టుమాసమునుండి తిరుగుబాటు అధిక మగుచుండెను. ఖిలాఫతు సంఘపు అధ్యక్షులు కార్యదర్శి తిరుగుబాటునందు పాలు వ్రేకొనిరి. ఖిలాఫతు రాజ్యమును స్థాపించి బ్రిటిషుప్రభుత్వమును అతల మొందించుటయే ఖిలాఫతు సంఘముల ముఖ్యోద్దేశము. ఈ విషయము నందు హిందువులు కూడ మాట్లాడు ప్రోత్సాహపరచుచుండిరి. నెవత్తు సంధిపత్రమును మార్చవలయుననునది ముందు వీరి ప్రధానోద్దేశము. షేకతాలి, యాబూహుసేక్ గార్లు మలబారుకు వచ్చిన పిమ్మట ఉద్యమము వేరువిధముగ మారినది. ఖిలాఫతు అనగా మహమ్మదీయులకు మహమ్మదీయరాజు, హిందువులకు హిందువుల ప్రభుత్వమని మాట్లాలు నమ్మిరి. ఈ విధమున వకీళ్లు వాయకులు నగు మాధవక్ నాయకు, గోపాలమిన్, కేశవమిన్, గార్లు బోధించుచుండిరి.

స్వచ్ఛందసేవకులు సంఘములందు చేతనప్పుడు నాయకులమాట జవదాటమని ప్రమాణము చేయుచుండిరి. అల్లాహాఅక్బరు అనగానే ప్రభుత్వోత్సాగులను చంపవలయునని స్వచ్ఛందసేవకులు తలచుచుండిరి. పూకుత్తూరు, తిరురక్కాడి వండికాడులో స్వచ్ఛందసేవకుల కిటికీలకు త్రువు లియ్యబడెను. చట్టవిరుద్ధముగ మాపిళాలు కత్తులు చేసికొని తమవద్దనుంచుకొనుచుండిరి. ఈ విషయములన్నియు నాకు తెలిసియుండినను నేను వెంటిధికారులకు తెలియజేయుచుంటిని గాని నెవ్వరిని నిర్బంధించలేదు.

నిందితుడు కాస్త్రాచరపరమధగు హిందువు. ఈతిరుగుబాటునందు చేసినవార నేనెలు ఖిలాఫతు సంఘమునకు చేసినవారని నమ్ముచున్నాను. నిందితుని ఏజంట్లలో చాలమంది ఖిలాఫతు ఉద్యమమునకు చేసినవారు.

గాంధీప్రభుత్వము కల్లికోటకు వచ్చినప్పుడు బహిరంగసభ ఒకటి జరిగెను. రహస్యవిషయమును దౌర్జన్యము బోధించబడెను. షేకతాలిగారు జేహూబోధించిరి.

సబు ఇన్స్పెక్టరు మొయిదీన్ గారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

మన్నారూఘాటుకు మారంపత్తూరు అనేక ఖిలాఫతు సభలు జరిగెను. సభకార్యక్రమమును హిందూకుమారికి తెలియజేయుచుండినట్లుమాట్లాడు ప్రత్యేకపు రాజుకావలెననియు, హిందువులకు స్వరాజ్యముకావలయుననియు ఆసభలలో చెప్పబడుచుండెను. స్వరాజ్యమువచ్చిన మాపిళాలను తరిమివేయవచ్చు నని హిందువులు, ఖిలాఫతు రాజ్యము స్థాపించి హిందువుల నణగత్రొక్కవలయునని మాపిళాలు తలచుచుండిరి.

నిందితుడు హిందువు. సాధారణముగ హిందువులకు మాపిళాలకు సఖ్యములేదు. హిందువులు మాపిళాలను తాకిన వారు స్నాన మొనర్చెదరు. హిందు మహమ్మదీయ సఖ్యము వైభూతవంటిది. వాలంటీరు నిందితుని గృహమునందు ఎక్కినా చేయబడుచుండిరి. ఇట్టి సమయములలో సిరికోయిలంగలుగారు నిందితునిగృహమునందు దుండెదవారు. సిరికోయిలంగలుగారు నిందితుని స్నేహితులు. ఆద్యుని అమీరునకు సహాయము చేయవలయునని తండ్రిగారు చెప్పుచుండిరి. నిందితు డీమాటును బలపరచుచుండెను.

ఇన్స్పెక్టరు నారాయణ మిన్ గారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

తిరుగుబాటునర్తకుల పూర్వము చెంబరాసిలంగలు, కునహమదు హాజి, సిరికోయిలంగలుగారు కలసి ఏమో ఆలోచనలు గావించిరి. నమ్మకూడ యీ ఉద్యమమునందు చేరుమని కొంతరు ప్రోత్సాహపరచుచుండిరి.

అంతటితో ఆదినము విచారణ ముగిసెను.

మలబారునకు పోవుదారిలో గవర్నరుగారు పెరికోకులో దిగవరని తెలియచున్నది.

పంజలూరు దొమ్మియందు కనుపడలేదని చెప్పబడిన పోలీసు నూపరెండెంటుగారు తేనుముగన్నట్లు తెలియచున్నది.

విప్లవము సందర్భమున నష్టములు చెందిన ప్లాంట్లకు ప్రభుత్వమువారు ప్రతిహామియ్యబాలతనియు, కావలసిన ధనము అప్పుగ ఇచ్చువిషయమై ఆలోచించెద రని నాపుగారు ప్లాంటులకు తెలియజేసిరి.

సర్వెంటు ఇథి ఇండియా సంఘసభ్యులగు జి. కె. దేవధారుగారి పర్యటన వివరము.

వీరు 18 వ తేదీ బొంబాయివరని చెన్నపురి మీదుగ 21 వ తేదీన కల్లికోట చేరెదరు. కల్లికోటలో 29 వ తేదీనఅకు నుండెదరు. వీరు రిలీఫు కాంపులను కొన్నిటిని చూచెదరు. వీరు నాపుగారిని మలబారు రిలీఫు సంఘసభ్యులను గవర్నరుగారిని సందర్శించెదరు. చెన్నపురిలో డిసెంబరు 30 వ తేదీన దక్షిణ ఇండియా సాంఘిక సేవకులు మహాసభ అధ్యక్షుల వహించెదరు.

వంగరాష్ట్ర మందలి హూగ్లీచుండలమందలి బిష్ణుగార్లు మములలో పోలీసులకును, ఆయాధిపాణులై బందిపోటు దొంగలకును యుద్ధము జరిగెను. సాబులు ఛాటర్జీ అను కోటీశ్వరుని గృహమునొక వివాహకార్యము జరుగుచుండెను. నగలు విపరీతముగ నవహరించవచ్చునని బందిపోటుదొంగలు రాత్రిగృహములో ప్రవేశించిరి. పోలీసునూపరెండెంటు ఈవిషయమును గురించి ముందే తెలిసికొని బాగ్ కిత్తపడెను. అర్ధరాత్రునకు 20 మంది ఖడ్గపాణులైన చోరులు తలుపును బ్రద్దలుచేసిరి. పోలీసులు తక్షణమే వారిని ఎదుర్కొనిరి. పోలీసులకును దొంగకును పోట్లాట ప్రారంభించెను. ఇరుపక్షములవారును తుపాకులను ప్రేల్చిరి. రెండువైపుల కొంతమందికి గాయములు తగిలెను. గాయములు తగిలిన 5 మంది దొంగలు పట్టుకొనబడిరి.

విదేశ వార్తలు

(1)

బెర్లిన్ నంబియెడంబడిక

పార్లమెంటుకు చర్చ

కెయింగారు

డిసెంబరు 15:— అలెక్సాండర్ ప్రధానమంత్రిగారు సోవియట్ కెయింగారు లండనుకు జరిగి, లాయడబాల్ గారు తమ యువనాగ్రమునందు బ్రెయిన్, ఫెర్మనాగజ్జలను గురించి తెలిపిన విషయములను పరిశీలించి క్లిష్టము లాయె సనియు నందులకుగాను మీరు లండను కరిగినయొడెలియునున్నది.

ప్రజాసభయందు చర్చ

డిసెంబరు 15:— పార్లమెంటు ప్రజాసభయందు చర్చకు ప్రారంభింపక పూర్వము ఈయెడంబడికయందు మాత్మును గలిగించుటకు సభపాతి హక్కుగలదా లేదా అని లాయెడు బాల్ గారి నడిగిరి. ఒడంబడికయందు మాత్మును గలిగించుటకు సభపాతి హక్కు గలదనియు నట్లు గావించుటకుల నొడంబడిక విధులమై రాయబారములు మరల ప్రారంభింపవలసినమ్యుననియు లాయెడు బాల్ గారు తెలిపిరి. కమాండరు వైకంటు కర్జునుగా రది యెడంబడికయా గుంధియా యని ప్రశ్నింపగా నది యెడంబడికరూపముననున్న సుంధి యని లాయెడు బాల్ గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

అస్సీన్ గారు ఒడంబడికకు తమమనఃపూర్వకామెదమును తెలిపిరి. బోనరులాగారిని ఒడంబడిక కనుగుజాల్ ప్రాయము తెలియజేయుచును పీఠభింపించిరి. ఈ యెడంబడిక యములులోనికి వచ్చినంతనే సంతసింపరాదనియు, అట్లు సంతసింపకాల మింకను రాలేదనియు తెలిపిరి.

యూనియన్లకు సహకారము (గతసంచిక యందు ప్రకటింపబడెను) గ్రెట్టనుగా రుపపాదించిరి. మానీవార్ల సమాచారముతో బ్రిటిషువారు రాయబారములను జరిపిరి వీరనిరి. అంతటాక్ కోన్స్ గారు (కార్మికసభ్యుడు) లేచినిలిచి “విరిషు రాయబారులు నీకంటె చాల మక్యదగ్గులు” అని పలికిరి. తరువాత సతిష్టమునై నీ సభ్యుడు కూర్చుండెను.

చర్చిలుగారు

చర్చిలు గారు ఒడంబడికకు ప్రతిపక్షుల వాదనను ఖండించుచు, బ్రిటిషువారియొక్క హక్కులన్నియు నీయెడంబడికయందు సురంక్షింపబడియె నని వచించిరి. ఇరుపక్షముల అభిప్రాయాల భేదాభిప్రాయములను తిరిగి పోకాటమునకు ప్రారంభింప గడంగుట సరిగాదు. డివెలరా, కార్మకు ప్రభువులు తమరాయబారులగు కొల్లిన్సు, కర్జునుప్రభువుల చర్చను ఖండించి నప్పటికిని ఇరుపక్షములవారియందు 20-కి 19 వంతులమంది యెడంబడికను ఒప్పుకొనుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. ఈయెడంబడిక అమోదింపబడినయెడల అధినివేకరాజ్యములకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును స్నేహము అభివృద్ధి యగు నని వీరు తెలిపిరి.

బోనరులా గారు

బోనరులాగారు లేచి తాము ఒడంబడిక కనుకూలముగనుండి మని తెలిపినపుడు ఉత్సాహధ్వనులు మిన్నముట్టెను. తరువాత నిట్లు చెప్పిరి. అలెక్సాండర్ వారిని విర్లండు పార్లమెంటును జేరవలెనని నిర్బంధింతురని ప్రభువునకు నేను దలచితిని. అందుల కేమియు నాధారములేదు. అలెక్సాండర్ స్వల్పభాగమేరకు యెడంబడికకు వ్యతిరేకులుగ నుండిరనుట అసమంజసము. సరిహద్దుల నిర్ణయించుటను గురించి అలెక్సాండర్ వారు తిరిగి తమభావములను వివరించుకొనవలెను. నీకొఫీసులు సదుద్దేశ ప్రేరేపకు లని బోనరులా గారు నడిపిరి.

సర్ మారిస్ డాక్టర్లుగారు (దక్షిణ విశేష యూనియన్లు) అలెక్సాండర్ వారు విర్లండు పార్లమెంటునందు జేరవలెనని కోరిరి.

ఒక ప్రశ్నకు సమాధాన మిచ్చుచు కేంబ్రిడ్జు గారు డెయిలు ఈరానువారి తీర్మానములను గూర్చి తెలిసికొనవలసిన సభను నిలిపియుంచుట యుక్తముగాదని నడిపిరి. ప్రభుత్వము పక్షమువారు అట్లు బుచ్చు జేయుట కిష్టపడలేదు.

వివాదపు జిల్లాలు.

టంబ్స్, ఫెర్మనాగ జిల్లాలు విర్లండు పార్లమెంటునకు జేరవలెనని సరిహద్దులనుగురించిన వివాదము గలదు. ప్రస్తుతమిది అలెక్సాండర్ ప్రభుత్వమున గలవు. ఇందు ఫెర్మనాగ జిల్లా సంఘము

వారు తాము విర్లండుపార్లమెంటునందే కలిగియును మని తీర్మానించిరి. ఇందులకు 18 అనుకూలముగను 10 ప్రతికూలముగను సమ్మతించిచ్చిరి. ఈవిషయము దెలిపినతరువాత సంఘకార్యాలయమును అందులకు సంబంధించిన పత్రములను అలెక్సాండర్ ప్రభుత్వమునా రాక్రమించిరి.

సవరణ యోజిపోవుట

డిసెంబరు 16:— ప్రజాసభయందు ఒడంబడికకు వ్యతిరేకముగ లేబడిన సవరణ యోజిపోయెను. సవరణ కనుకూలముగ 58 ను ప్రతికూలముగ 401 ను సమ్మతు లియబడెను.

అసత్యవదంతులు

డిసెంబరు 16:— ప్రజాసభయందు జానురాలిన్నగువారు ప్రభుత్వమువారు అధినివేకరాజ్యములవారికి ఒడంబడికను గురించి తిరుగుజవాబునకుగూడ సామ్యునిచ్చి తంతివార్తలంపిరి తెలిపెను. చాంబర్లెనుగా రిందులకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వానివేకరాజ్యములవారి కట్టితంతివార్తలంపబడలేదనియు అధినివేకరాజ్యములనుండి ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరము నపేక్షింపకుండగనే వారు తిరిగి తమయభిప్రాయమును దెలుపుచు తంతివార్తలంపిరిననియు తెలిపెను. అంతట రాలిన్నగువారు తిరుగుజవాబునకు సామ్యునిచ్చి తంతివార్తలంపిరినని వాక్యమును రద్దుగావించుకొనిరి.

చాంబర్లెనుగారు

డిసెంబరు 16:— చాంబర్లెనుగారు బోనరులాగారు ఒడంబడిక కామెదము దెలుపుట నెంతయేని పొగడిరి. విరిష్ ఒడంబడిక ఒకపక్షమువారితో జేసికొనినసంధి గాదని నడిపిరి. అలెక్సాండర్ తమభావిదేశ నిర్ణయించుకొనుటకు స్వేచ్ఛ యొనగబడెను. అలెక్సాండర్ వారు విర్లండు పార్లమెంటునందు జేరుట యుక్త మను నియమము ఒడంబడికయందు లేకపోయినచో నల్లప్పు విర్లండు పార్లమెంటునందు పాల్గొనక ప్రత్యేకముగానుండవచ్చునను హక్కునకు విర్లండువారు సమ్మతించెడివారు కారు సరిహద్దునిర్ణయములను గురించి ప్రభుత్వమువారు మరతులనించుట కోచనియమగువిషయమేగాని అసమయమున నందుల కొడబడి యెడంబడిక ప్రత్యక్షమునై సంతకము లొనర్చక బెల్గావునందలి అలెక్సాండర్ ప్రతినిధులతో సంప్రదించుటకుగాను అలెక్సాండర్ గావించినయెడల యెడంబడికకు దురదృష్టవశాత్తే సరిహద్దు ప్రాంత ప్రజల కోర్కెలనుసరించి సరిహద్దులను సరిహద్దు ప్రాంత నిర్ణయసంఘము వారు పరిష్కరించెదరు. ఇరుపక్షములకును సమ్మతుడగునట్టియు వివేకము, నిష్పక్షపాతబాధియు గలిగిన పెద్దవరుష్యుని ఈ సంఘాధ్యక్షుడుగ ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించెదరని నమ్మెదను.

కొనాల్డు మెక్ నెయిలుగారు. 1920 సం. న నిర్ణయించినసరిహద్దు లెందులకు మార్పవలసినవైన? (అలెక్సాండర్ ప్రతినిధుల ఉత్సాహధ్వనులు) చేంబర్లెనుగారు:— అలెక్సాండర్ ప్రభుత్వము నిచ్చగించి ప్రజలనువిడిచి అలెక్సాండర్ ప్రభుత్వము నొప్పుకొనెను ప్రజలను ఆప్రభుత్వమునకు జేర్చినయెడల అలెక్సాండర్ ప్రభుత్వమునకే యెక్కువ బలము. అలెక్సాండర్ పరాధీనమైపోయెనని అలెక్సాండర్ నుగురించి కొందరనెడరు. అది యుక్తముగాదు. విర్లండువారు పూర్వపు విషయములనుమరచి భావిమహోదయమునే విచారించెదరని నమ్మెదను.

ప్రభువుల సభ

డిసెంబరు 16:— ప్రభువుల సభయందు విరిషు యెడంబడికకు వ్యతిరేకముగ లేబడినసవరణ యోజిపోయెను. సవరణ కనుకూలముగ 47 రును ప్రతికూలముగ 166 ను సమ్మతులనిచ్చిరి.

స్వాగతోపవాస మంగీకరింపబడెను.

లండనుబది ప్రభువు

డిసెంబరు 16:— లండనుబది ప్రభువుగారు యెడంబడికకు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడిరి. సభపాతీయెడంబడికను ఆమోదించెదరని తెలియెను. ఈ యెడంబడిక తాత్కాలికమైనదే. ఈ యెడంబడిక విరిషుసమగ్గను చిగ్గోయిగ పరిష్కరింపగాలదు. ప్రభుత్వమువారు లెన్సి బెడరింపులు బెడరించినను అలెక్సాండర్ వారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముక్రిందనే యుండును. సరిహద్దు సంఘమునకు అలెక్సాండర్ వారు ప్రతినిధుల నెమ్మకొనకుండనుండవచ్చును. కాంటన్ టెర్రివిషువుగారు ఒడంబడిక కామెదముతెలిపిరి. దక్షిణయూనియన్లకు నాయకుడగు మిడిల్టను ప్రభువు, యెడంబడికను ఒపిరంగపరుపక పూర్వము మరతులను తమకు దెలుపలేదనిరి. రైలుమార్గములు, నైస్యములు మొదలగు విషయములందు ఉత్తర దక్షిణ విర్లండులకు కెండింటిని నొక్కటే. ఈ విషయములయందు రెండుప్రభుత్వములవారును సమరులగు తమ ప్రతినిధుల ద్వారా పనులు నిర్వహించుకొనవలెను. రెండు ప్రభుత్వములును ప్రత్యేక నైస్యముల నేర్పరుచు

కొనినయెడల చట్టాధికారిత్వము సంభవించును. దక్షిణవిర్లండు సామ్రాజ్యములో నున్నంతవరకును దక్షిణ యూనియన్లకు కొత్త ప్రభుత్వమునకు సహకారముతో మెలగవలయును. అని మిడిల్టను ప్రభువు నడిపెను.

నాల్లంబరలాండు ప్రభువుగారు ఒడంబడికకు వ్యతిరేక సవరణ నుపపాదించుచునును దీనినిగురించి ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనవలెనని నడిపిరి.

ఈయెడంబడికవలనఆత్మకర్ములగుమార్కులు సంభవించునని యెంచినను బ్రెయిన్ ప్రభువుగారు ప్రభుత్వమువారి కార్మకును కొనియాడిరి. (వీరికివంతు విర్లండు జేక కార్యాలయ కార్మకు దర్శింపండిరి.)

బర్మింగ్ హామ్ ప్రభువు

డిసెంబరు 16:— గతదినము కార్మకు ప్రభువుగారు ప్రభుత్వమువారిగావించిన నితారోపణలకు బర్మింగ్ హామ్ ప్రభువుగారిచ్చిన సమాధానము సయ్యక్తముగ నున్నది.

వారిట్లు చెప్పిరి:— ఈవిషయమై తిరిగి ఎన్నికలుపెట్టి పజాభిప్రాయమును కనుగొనుటకు ప్రభుత్వమువారు భయపడుటలేదు. దక్షిణయూనియన్లలో నెవ్వరును ఈ యెడంబడికకు వ్యతిరేకముగ నుండలేదు. విరిషు యూనియన్లలో కొంతమంది మాత్రమే వ్యతిరేకించిరి. బ్రిటిషువారి యభిప్రాయములను విరిషురాయబారులకు సరిగ దెలియజేయగలిగినయెడల మరతులంకొకమాదిగ నుండెడివే. పరిస్థితులందుగల చిక్కుల గాంచినయెడల నట్టిపరిస్థితులలో నిడియే లాభకర మగు సంధి అని దెలియగలదు. అలెక్సాండర్ వారు దక్షిణవిర్లండుతో గతియును దని యెంచుచుంటిని. విరిషు వారికి సంఖ్యాకులుగ నీయెడంబడిక నామోదించెదరుగాక. అధినివేకముల వారి సమ్మతిని గొనుటకుగాను ప్రభుత్వమువారు తిరుగుజవాబునకు సామ్యునిచ్చి తంతివార్త నడిపి రనునది అసత్యము. విరిషు జేకము పూర్వనివయములను మరచి మైత్రితో అధినివేకరాజ్యమువలె సామ్రాజ్యసభయందు పాల్గొనునని నమ్ముచున్నాను.

డెయిలు ఈరాను

డిసెంబరు 17:— డెయిలు ఈరానునందు తటస్థముగ నున్న సభ్యులు కొల్లినుగారి పక్షమున జేరుచుండిరి బ్రెయిన్ ప్రత్యేక తెలియుచున్నది.

డివెలరాగారు ఇంకను సరియగు సంధివరతులు పొందవచ్చునని తెలుపగా, అట్టివరతులను గూచింపవలెనని సభయంకొకరు కోరిరి. ఈ వరతులను గూర్చి చర్చించి డివెలరాగారి నూచల గ్రీట్ట మొదలగువారు తాయమారజేసి రనియు ఒడంబడిక నంగీకరియనట్లు గావించుచున్న దనియు నాప్రతికే తెలియుచున్నది.

19 వ తేదీని డెయిలు ఈరాను బహిరంగ సమావేశము జరుగును.

ఆయుధనియమము

ఒడంబడిక ప్రధాన మరతులు

డిసెంబరు 15:— నౌకానియమ ప్రధాన మరతులలో జపానువారు “ముట్సు” నౌకల నుంచుకొనవచ్చు ననియు నట్లు “నౌకల దీనివేయవలె ననియు గలదని తెలియుచున్నది.” బ్రిటిషువారు కింగ్ బాడ్జి అను మాదిరి 4 డ్రెడ్జునాలులకు దీనివేసి రెండుక్రొత్తనౌకల నిర్మించుకొనెదరు.

మరతులలో అమెరికా, ఆంగ్ల దేశముల నౌకలసంఖ్య 525000 టన్నులవరకు పెంచుకొనబడెను. ఇందువలన సంయుక్తరాష్ట్రములవారు “వాషింగ్టన్” “కొలరాడో” అను నౌకల నుంచుకొనవచ్చును. బ్రిటిషువారు 40000 టన్నులవరకు గల రెండు క్రొత్తనౌకల నిర్మించుకొనవచ్చును. వీరు “రాయలు సావలెను” మాదిరినౌకల నిర్మింపవచ్చును.

జపానువారి నౌకా సంఖ్యకూడ వీనినిబట్టి పెంచుకొనబడెను.

పరానువారు గొప్ప నౌకానైస్యమును గోరుట

డిసెంబరు 17:— జపానువారు తమకు గావలసిన నౌకలను గూర్చి నిన్న ఆయుధనియమ సభపాతికి తెలిపిరి. ఆసలకులకు సమ్మతించిన యెడల హ్యాగ్ ప్రజాభిప్రాయంతయుతల క్రిందులగును. పరానువారు బిక్కిక్కుటి 35000 టన్నుల వరకు గల 10 యధ నౌకలనిర్మించి కొనెదరట. ఇట్లవారిందులకు సమ్మతించుటలేదు. పరానువారి నిర్మి నౌకల నిర్మించినయెడల నిటరీవారు గూడ నన్ని నౌకల నిర్మింపవలసినవచ్చును

దేశములు సమావేశమును

మహాత్ముడు గీర్తించును.

జతమునందలి వివిధ కతుల నాయకుల సమావేశమునకు నిరంకితముగా అని మున్నీ హాస్పేసు కిద్దాయాగారు మహాత్ముడు వ్రాయగా తదు అనుకూలభరితము కలుగునని విశ్వాసముతో వినబో నాకాక్షేపణలేదని మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తరము చెప్పెను. ఆ సమావేశము కాంగ్రెసు మహాసభ జరుగటకు ముందే జరుగవలెనని కిద్దాయాగారు గట్టిగా చెప్పిరి. కిద్దాయాగారు 20 వ తేదీని బాంబాయికి వెళ్లెదరు.

పూనాలో మద్యపాననిషేధము.

జరల క్రొత్తగా 17 వ తేదీని 24 గురు సారా దుకాణముల వద్ద బోధించిరి. వారి చేరుటకు గూడ వ్రాసికొని వదలివేసిరి. 16 వ తేదీని పేరులు వ్రాసికొనిన వారిలో 19 మందికి కొందరికి చెరి 15, కొందరికి 16, కొందరికి 17 జూర్యువా వేసిరి. వారియ్యలెదు. వారిని చెరసారకు పంపలేదు. వారి అస్త్రీలన ఆ సామ్యు రాబట్టుటకు నాంట్ల నిచ్చిట్టు తెలిపిరి.

సింధుదేశమున నిర్బంధ భాగము.

సాహితీ మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు సి.పి.సి. 107 వ కక్షను ప్రకారము నోటిను నిచ్చిరి. రాజగోపాలాచారి కమిషన్ పూరణను మండలములోని ఫత్తేబాదుగానిని జట్టుకొనిరి. కాకాచండలములోని మాల్వీ సయ్యదు ఆలీబక్ష్ గారిచే కేసుచేసిరి.

చెన్నరాజధాని

చెన్నపురి మిలీటరీల సమావేశము

గవర్. పి. ఎస్. కిస్టాచయ్యగారి ఆధ్వర్యతక్రింద జి. పి. నరేశుగారి కార్యాలయమున జరిగిన సభలో కొన్ని తీర్మానము లామోదించబడెను. ఆ సభకు జి. బి. ఎస్. పి. గోవిందరావుగారు, జి. బి. మోతెల్ల రామచంద్రారావు పంతులు, జి. పి. నరేశు, జి. ఆర్. వేంకట్రామ కాశ్మీరి, జి. వి. ముద్దుకృష్ణయ్య, కే. వి. కృష్ణస్వామయ్య, ఎం. కొలండవేలు మొదలయ్యారు. సి. దొరస్వామి అయ్యగారు, వి. ఎస్. రామస్వామికాశ్మీరి, సి. పి. పి. కే. ఎస్. ముజుమ్మస్వామి అయ్యగారు, ఎస్. వేంకట్రామయ్య, సి. ఎస్. క్రిష్ణాసాచారి, కే. వరదాచారిగారు మున్నగువారు వచ్చిరి. ప్రస్తుత విషయ స్థితిని నివారించుటలో ప్రభుత్వమునకు చాల యిబ్బందులు కలవనుట నిజమైనను వారలంబించిన కఠినస్థితిని విధానము, ఏక మొత్తపు ఆర్థికములు, చాల అందోళనములను కలిగించుచున్నవి. కానివలన సర్వోత్తమునకు భంగముకలుగును. ప్రజలలో కలవరపడక పుగును. ప్రజల సానుభూతి దూర మగును. పట్టుదల పాచును. ఈ రాజధానియందు గూడక్రిమిశులు లాభమెందు మెంలుచట్టమును నివారణముగా ప్రయోగించుట అవసరము. జి. గాన దొరతనమునా నీవిషయమును మరల బాగుగా చాలానించి దేశమునాయకుల సమావేశము నేర్పాటుచేయుట సముచితము. ఈ తీర్మానములను కాజరపరిచి గవర్నరులకును పత్రికలకును పంపవలెను. తీర్మానము లామోదించబడెను.

ఈరోడు శిక్షలు

రాష్ట్రముకాంగ్రెసు కార్యకర్త యి. వి. రామస్వామి నాయకరు, మండల కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడు తంగ పెరుమాళు పిళ్ళగార్లకు చెరి యొక నెల విడిఖయిదు వేయబడెను. వారిని కోయంబత్తూరు జయిలుకు 19 వ తేదీని పంపెదరు.

మేడం వెంకటయ్యశ్రేష్ఠిగారి కేసు

మేడం వేంకటయ్యశ్రేష్ఠి, బాంబాయి మొదలైన సాహుకారులకు చెరి 100 రూపాయలు జూర్యువా వేయబడెను ఇత్యు నిబో 2, 3 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. 2000-500 ఫరా జకు 9 నెలలపాటు కాంతిని నెలకొల్పుటకు పూచిగాకొరబడెను. ముద్దాయాలు 19 వ తేదీవరకు గడువు కోరిరి. గడువియ్యబడెను. వారలకు వేయబడిరి.

కిర్కూలు ప్రత్యుత్తరము

కర్నూలు మ్యునిసిపలు సరిహద్దులలో సభలు జేరే గింపులు జరుపబడదని ఉపన్యసింపబడదని కాంగ్రెసుసంఘముల కార్యకర్తలకును అధ్యక్షులకును జరిగింది మంత్రిని నోటములు యియ్యబడెను.

చిత్తూరు

(25వ తేదీనందే) సి. పి. కాంగ్రెష్ఠిగారికి 1 సం. విడిఖయిదు చిత్తూరులోని పోలీస్ థియారు 17 తేదీని క్రొత్తగా 4 గురు సామ్యులను విచారించిరి. ఆంధ్రుడు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు,

ఒకరు కలెక్టరాఫీసు క్లర్కు శ్రేష్ఠిగాని నామాను ఇన్స్పెక్టరు వారు విచారించిరి. 1 సం. గం విడిఖయిదు విధింపబడెను. వీరు వేలూరు జయిలుకు కొనిపోవడిరి. ప్రలు మేళనాశములతో పూలవారము వేయరాగా పోలీసువారు వేయనియ్యలేదు.

తాడిపత్రి నిర్బంధములు

శాసనోల్లంఘనము

తాడిపత్రి, డిసంబరు 19:—కల్లు సారాయురకాణములవద్ద వద్యపాననిషేధమును గురించి బోధించుచుండగా పనువులేటి వెంకటపతి, సాఫర్ గంగోజీరావు, బారం రామచంద్రగారలకు పీకలుకొడు 188 వ కక్షనుక్రింద నోటిను లియ్యబడెను. వీరందరు కాసనోల్లంఘన ప్రకృతలంబులు డిసంబరు 21-వ తేదీని గుర్తి సబ్-మేజిస్ట్రేటు మీదకును విచారించును. ఇతరశాసనోల్లంఘన ప్రకృతలంబులు సమ్యుల కడకు జూచుచున్నారు. స్థానిక కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యకర్త శ్రీయుత కలాచెవీడు వెంకట రమణాచార్యులగారికి ఒక సంవత్సరము కాంతముగ నుండుటకు కక్షస్పృతి 112 వ కక్షనుక్రింద నోటిను ఇయ్యబడెను.

గుర్తి డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు ఈ కేసు డిసంబరు 22 వ తేదీని విచారణచేయును అని తాడిపత్రి విశేషుల లొకరు మాకు నేడు తెలిపారను బంపిరి.

144 నెక్కును ప్రయోగము

అమరావతి గ్రామములో అసహాయాధ్యక్షుభిర్బద్ధికి పాటుపడుచున్న కాంగ్రెసుకార్యకర్తగారు మల్లాదివీరరావు తయ్యగారైనను, గోళ్లమాడి వాసయ్యనడింపలి పున్నయ్యగార్ల వైనను గుంటూరు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారు గుంటూరు సరైన పల్లితాలూకాలలో ఈనెల 11 వ తేదీ మొదలు కండుమాన ములకాలము ఉపన్యసింపబడదని 144 నెక్కుక్రింద నుత్తరువును జారీచేయించినందులకు మేమందరము సంతోషించుచున్నుల యుతిము.

100000 కూలీల సమ్మె

కలకత్తా హామ్యులో

భిలాపలునాయకులవలన 10000 డాక్ కూలీలు సమ్మె వట్టిర్చుచుట యధము. ఒక కూలీనానిగంధిబోసిని తీసివేయుటవలన సమ్మెకలిగెను. సమ్మెవాండ్లు గవర్నరుగారి క్రిందిసంగతుల కొప్పుకొనుపక్షమున పనిలోనికివత్తుననిరి. (1) గంధీమహాత్మాకి తే అని వారియ్యపుమహర్షిపుట్టెల కేలువేయుట, (2) 24-25 తేదీలయందు నెలవిచ్చుట (3) సి. ఆర్. బాసుగారిని విడుదలచేయుట.

స్త్రీమతలో పనియేమియు జరుగుటలేదు. సమాధానములు జరుగుచున్నవి. (సర్వెంటుపుత్రిక)

ఆసాము కలవరము శమించుట

ఆసాములో కొన్ని భాగములందు కొంతరిని పట్టుకొనుట వలన అందోళకుల విభుంభణము కొంతవరకు కాంతిబొందినది. గాని అచటిపజల కుత్తేకముకలిగించు వ్రాతలను కలకత్తాలోని అతివాదపుత్రిక లింకను వ్రాయుచున్నవి.

సిల్వారు శిక్ష

ఆసాము రాష్ట్ర భిలాపతు సంఘాధ్యక్షుడు మాల్వీ అబ్దులు ముసబీరు చాదరిగారికి వక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించిరి.

చెంగల్వరాయనాయకర్ ఉచిత ఆయుర్వేద వైద్యశాల; పేవేరి:— సవంబరులో యావైద్యశాలకు 12014 మంది రోజుకు మొత్తముమీద 489 మంది వచ్చియుండిరి. ఒక్కనాడు 469 మంది వచ్చిరి ఒక్కొక్కరికి రోజుకు 7.2 పన్నిట్లు ఖర్చయెను.

నూటికి తప్పక రూ 200 లు లాభము గలదు! లోకు గాఢీసి అగ్గువారి కిది మంచిసమయము!!

“స్వరాజ్య” సిరాబిల్లలకు

పోర్టు వజల్లు కాలపరిమితి వరకులు 1911 సం. సవంబరు నెల 31-వ తేదీతో ఆఖరైనది.

ఇప్పుడు అందరికిని పంపబడుచు సిరా బిల్లు ట్రేజును అతివరస మైనది. విగులు క్రేస్తమైనది. ధర బ్లాబ్లాక్ 6 గ్రాములు 0.14-0, 12 గ్రాములు రు 1-8-0, 36 గ్రాములు రు 4-0-0, ఎటువు 6 గ్రాములు రు 1-1-0, 12 గ్రాములు రు 3-4-0, 36 గ్రాములు రు 9-4-0. పోస్టు, ప్యాకింగు ఖర్చులు చేరు.

Swaraj Ink Factory, 123/3 (7) Cornwallis Street, Calcutta.

ప్రకటన

ఇందువల్ల తెలియజేయడం చేయనగా, ఆర్. ఎస్. బాలక్. బి.ఎచ్. ఆర్. అను యిరువర్లున్న వారు శోలాపూర్ స్పిన్నింగ్ అండ్ వీవింగ్ కంపెనీ లిమిటెడ్ వాణ్యుక్కు ఏజంట్లు వారమని చెప్పుకొంటూ దక్షిణయిండియాలో యాత్రవాసులై సదరుకంపెనీపేరట సరకులకు ఆర్డరును అడ్వాక్సును పుచ్చుకొంటూ యున్నారు.

సదరు కంపెనీవారికిన్ని వైవాధిరువర్లున్న యేయ్యుక్కు బాధ్యతయన్న లేదు కనుక వైవాధి తీసే ఆర్డరును అడ్వాక్సును సదరుకంపెనీవారు ఉత్తర్యాదులు కారనే సంగతి యిందువల్ల తెలియజేయవలయునది. (281)

Moganlal Kalidas Shah

For

The Spholapur Sinning & Weaving Co.

ది సౌత్ ఇండియన్ అటెల్ టీక్ అస్సోసియేషన్, లిమిటెడ్.

1921-22 వ సాంవత్సరిక వ్యయామములు, వేడుకలు

వేడుక జరుగుదినములు

1921 సం. 10 డిశంబరు నెల 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31

1922 సం. 10 జనవరి నెల మొదటి తేదీ

దక్షిణ ఇండియా వ్యాయామ సంఘము వారి మైదానము, పీపిల్లుపార్కు.

తంజివిలాసము “క్యూరత్” మద్రాసు.

వేటంటుచుండులు మూలికలు సామ్యుక్తవైద్యవర్ధకులకు కావలసిన సకలవిధ వైద్యములను తగ్గుధరలకు మావద్ద దొరకును. సకలవిధ కాడ్జిర్ ఆయిల్ బిడ్డలకు ఉపయోగపడు ఆవారములు మొదగునవి మావద్ద ప్రాకులో ఉన్నది.

వికరకులకు వ్రాయడం.

(8/86)

V. M. ANNAJEE

Whole sale & Retail Chemists & Druggists, 2/200 MINT STREET, MADRAS.

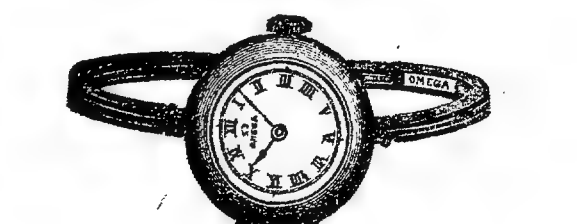
కావలెను.

చెన్నరాజధాని, కిలోను, మైసూరు, దక్షిణ హిందూ జేశము మున్నగుస్థలములలో కిరసనాయిలు, నెట్టోలు, మైనపు వత్తులు, క్రూడ్ అందు లూక్రికేటింగు ఆయిల్స్, యునై టెడ్ రెఫినరీస్ (బర్మా) లిమిటెడ్ కంపెనీవారి ఇతర సామానులు కూడ క్రియించుటకు ఏజంట్లు కావలెను. ఈ క్రింద తెలుపబడిన విలాసమునకు వ్రాసిన వివరములు తెలుపబడును.

Messrs Diamond & Co. Sole Distributing (Agents for United Refineries Burma Ltd) P O Pezawada.

రాధాకృష్ణ క్యాలండరు

ఒకటి యినాం 3369

ఒకన్ షేను, మెక్సిని తొంగులు (Flexible loops) మాలైన వీరకు, పూర్తిగా జ్యాయున్న చేయబడినది. తేడి యం డయలు మొదలగునవి గల సిక్ర వేండి గడియారము. వేలికి కట్టుకొను కట్టుకోనకు - కి కరు 16-8-0. ఇందులో తపాలు, ప్యాకింగు ఖర్చులు జేయున్నవి.

RATNA WATCH Co., Dealers in Watches Clocks and Fountain Pens, 93, China Bazaar Road, Madras.

కర్మమేమి?

(మో. క. గంధి)

జయకారుగా యువస్వామి తరువార నకోలాపద్ద నభిలమహారాష్ట్రసభ జరిగెను. జయకారుగారు మంచిచింతన పరచుచు, తేజభక్తుడు, ఆయన చెప్పినట్లు నేతులు, వర్తింతురు. అటువంటి సుర్యాద కామన తిగనవాడు. అకోలాలో సమావేశ మయినవా గంతును దేశభక్తిలో తయారైన యోధులు. మనదేశములో బనిచేయువాటికల్ల వారు మిక్కిలి సాహసులును మోగా శిక్షణ చెందినవారును. అటువంటివా రొకకాన్యక్రమ మునుండి భేదాభిప్రాయం లై నపుడు మనముకొంచె మగియాలలో చింపవలసియుండును.

జయకారుగా యువస్వామి అకోలాసభలో జరిగినదానిని, చూడగ నేను తీవ్రముగ నాలోచింపవలసివచ్చినది. వారు నూచించిన మార్పులను అర్థము చేసికొనుటలో కష్టమే మియులేదు. వాకికార్యక్రమ మవ నమృతము వలన జనించిన చెప్పసాహసించును. క్రొద్దికాలములో స్వరాజ్యము చేకూరదని యా, నందువలన నిపుడును ప్రభుత్వవిధానమునే వీలయినంత వర తుపయోగించి బాగుచేయవలె ననియు తలంచుటవలన నాకార్యక్రమము పుట్టినది. ప్రస్తుతము మనము పయోగించుచున్న కార్యక్రమ మో, ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానము నిరుపయోగ మనియు, దాని నుపయోగించుటవలన దృష్టి పెడమార్గము పట్టి ముందంజవేయ జాలక పోదుమనియు నమృతమునై నాధారపడియున్నది. కలముతోగాని ఖడ్గముతోగాని జరుగు దౌర్జన్యముతో నసహకార మూనుటయే మనజాతీయోద్ధమమునకు మూలాధారము. విద్య గరపుటయు, చట్ట నిర్మాణమును, ప్రస్తుతము దౌర్జన్యవలంబు కుల చేతి యాయుధములు. వారి న్యాయస్థానములలోగాని, చట్టసభలలోగాని, పాఠశాలలలోగాని నేమాత్రపుసంబంధము కలుగజేసికొనినను వారి దౌర్జన్యములూ పాల్గొనుటయే. ఈ రెండువిధానములకు మూలభేదమున్నది. మొదటిది తురుగుపట్టుకుండనే జాగ్రత్తచేయును. రెండవది పట్టినపురుగులను చంపుచుండును. ఈరెంటికిని బద్ధవైరము. మొదటిదానికి యాధారము స్వంతపాఠశ్రద్ధయే. వివక్రిమి ప్రవేశింపకుండుట కిశాళిభక్త్యమే యాధారము. రెండవదానిలో, ప్రవేశించిన వివక్రిమి జంతువును బయటినుండు లాభారము. ఈ రెండును మంచిచే కావచ్చును గాని, రెంటిని యొక్కసారిగ నుపయోగించుటకు వీలులేదు. నిరుడు మనము పురుగులంపు చికిత్సను త్యజించియున్నాము. మహారాష్ట్రలో నధికసంఖ్యాకులు మరల నాచికిన్గే పోవుదమని స్పష్టముగ నూచింపుచున్నారు.

ఇకరహస్యమేమియులేదు. ఈక్రొత్తపద్ధతిని 15 మాసములుపయోగించగా గలిగిన ఫలితములు మనకండ్లమెదుట నున్నవి. న్యాయస్థానములను, పాఠశాలలను, చట్టసభలను త్యజించుట మనకార్యక్రమములో ముఖ్యంశము. ఇందులో భాగములు స్వంతమంచివని నమృతమున్నయెడల, సంపూర్ణమును చేకూరలేదనిభాగములను వదలగూడదు. వైజ్ఞేయ మూడింటిని ఖాళీ చేయలేకపోయినను నానిప్రతిష్ఠను మాత్రము చెడగొట్టితిమి. అవి బాధకరముగను లేవు; మాపరకు మిగుమిట్లు గొల్పవలయు లేదు. చాలనుండి తలదండ్రులు న్యాయవాదులు చట్టనిర్మాణ కర్తలును చెప్పినమాట వినకపోయినారు గాననుమెక్కుడు ప్రయత్నముజేయవలసియున్నది. ఇదివాగ్యాదమువలన గాదు. ఆయాపనులమూ నువారుచేసి జూచించుటవలన గాగలదు. నాయుదేశములో నీ న్యాయవాదులు మొత్తమైనవారే ప్రభుత్వమువారు. ప్రభుత్వోద్యోగులు మానలేదని మనము ప్రభుత్వోద్యోగమున ప్రవేశించుమా. అట్లే యాజీవులులేనియైచ్చికనాకరుల విషయమునగూడ వారుమాన లేదని మనముగూడ ప్రవేశింపగూడదు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వనిర్మాణములనుండి కొంతమందియైన బయటికి రాగలిగి గమకనే మనముచృష్టితిక నచ్చితిమని నా నమృత- మనము చెప్పుమాట వారు విననిపక్షమున మంచి పాఠశాలలు, పంచాయతీలు స్థాపింపవలెను. అంతేగాని చేయదాటిపోయిన ప్రాతపుతాణముకై వెనుక నురలి మనమునగుర్తనను వెలిబుచ్చు గూడదు.

నాగ్యాదత మించిపోయినది. నూర్పుడు తీక్షణముగ వెలుగుచుండగ నాకనియుష్టము రుజువుచేయ నక్కరలేదు. నూర్పుడు వెలుగుచున్నను యెన్నలైన చలిచేత వడకుపక్షమున మనమెంతచెప్పినను నూర్పునిచేడిమియం దాతనికి నమృతము గలుగదు. నమృతము గలుగలేదని వానిచే కోపపడిన ప్రయోజనము

లేదు. వానికి వెట్టికలుగవలెన్న వేరుమాగ్నములంపంప వలెను- నేను చెప్పినదేమన, ప్రతివాడును తననమృతప్రకారమే నడువవలెనని కాంగ్రెసువిధానములో నందరికిని చోటున్నది. విధానమా, బహు సులభము. అసలైన సహకారవాదియు, మార్పుల గోరు జాతీయవాదియు గూడ నటు పనిచేయవచ్చును కాంగ్రెసు యాజ్ఞను ప్రతివారు శిరసావహించవలెనను మాత్రమతిమాగము గొంపోయి యధిక సంఖ్యాకుల తీర్మానములకు దోసిలాగ్గనూడదు. ఇట్లు చేయుటగా, పశువలమును తిరిగి స్థాపించుటయే. అప్పు సంఖ్యాకుల హక్కుల గౌరవింపవలెనన్న వారి యభిప్రాయములను పనులను యధిక సంఖ్యాకులు గౌరవింపవలెను. జాతీయవాదులు కాంగ్రెసు ననుసరించియుండినను న్యాయజూరుకాదు నుండగూడదని, పిల్లలను పాఠశాలలకు పంపగూడదని, చట్టసభలకు పోగూడదని యెవ్వరుననలేదు. అయితే తమ యభిప్రాయములూని కధిక సంఖ్యాకులను తెచ్చువరకు వారు కాంగ్రెసు పేరిట నేమియు జేయగూడదు. అప్పుసంఖ్యాకుల నగౌరవింపకుండుట, వారు చెప్పుకొనుదాని నాలకించుటయు సధికసంఖ్యాకులకు వారివిధి. వ్యక్త లధికసంఖ్యాకుల యభిప్రాయములకు దోసిలాగ్గవలసిన పక్షమున స్వరాజ్య మధ్యాన్నముగ నుండును.

కాంగ్రెసు సభ్యులకు నాస్థుల విజ్ఞప్తియొకటి కలదు. కలకత్తాలో బయలుదేరిన యుద్ధయమునకు నాయకుడను, కర్తను అయిన నేను, నా కార్యక్రమమున కొప్పుకొనినవారి సంపూర్ణ సహకారము లేకున్న పక్షముననాకు చాలవికారము గుండును. నేనల్పసంఖ్యాకులలో పడిపోయినను నాకుసంతోషమే. అట్లు గూడ జయమందగలను. బొంబాయికలుగ జేసినమాదిరి యాటంకము లెరులగులంక జేయకున్న పక్షమున, ఒక్క జిల్లా సంపూర్ణ సంకల్పించుకొనిన యెడల నీ ప్రభుత్వము నిల్వజాలదు.

మన దేశమున మంచివా రెంతమందియున్నారో అన్ని పక్షముల కనకాశ మున్నది సుబర్బులు కొంతమంది కలసి ప్రభుత్వ స్థాపనలే యుపయోగించి బానిసలనే లాభముపొందవలెనని యేర్పాటు చేసుకొన పక్షమున, వానిని గూడ, ప్రభుత్వముతో నేమియు సంబంధముగదా అనువారి తోపాటే గౌరవింతును. ఏరాష్ట్ర మైనను ప్రజలందరు కలసివచ్చు పక్షమున నీరాదు పద్ధతులలో తమయిష్టము వచ్చినదాని నవలంబించుట కభ్యంతర మేమియు నుండజాలదు.

న్యాయమైన కార్యక్రమములను న్యాయమైన పక్షములు నుండవలెనని నేకోరుమును. ప్రజలు తమకు నమృతమున్న కార్యక్రమములనే యవలంబింపవచ్చును మానవక్య స్థాపితముల ననుసరించుటకు హద్దులున్నవి. అట్లునుసరించు టనగా ననన్ధిర నమ్మికలను వదలుట గాదు. పక్షము లీకోజున రావచ్చును. లేవు పోవచ్చును. స్వరాజ్యము రావలెనని, మనస్థిర నమ్మికలను వదలగూడదు. ఎనకెట్లు పోయినను మనకు భగ్యచింతోచుదాని నే యాచరింపవలెను.

మారిన దీనము నందనున్నాము. ఈ మాసాంతములోపల స్వరాజ్యము మార్తీధనింపకపోవచ్చును గాని వచ్చుచున్న తెజస్సుయొక్క కాంతి యంకురింపవలెను. మన భగ్యముల మన మాచరించిననేగాని యా యంకురముల కనుగొనజాలము. మన మవలంబించిన పద్ధతిలో నభ్యక్త మేమియులేదని స్థిరపడుటయే స్వరాజ్య సంపాదనము. ఈ నత్యపు కాంగ్రెసు తీర్మానము ప్రుడ్డిపాతముగ నుండగూడదు. ప్రయత్నించి చూతాము. బాగుండకపోయిన వదలుదము అని యేమియు చేయగూడదు. ప్రస్తుత కార్యక్రమము నామోచించిన నా నూదింపవలెను. లేదా సందేహమున కెడములేకుండ త్యజింపవలెను. (యంగుయిండియా)

చెన్నపురి చట్టసభ ప్రశ్నోత్తరములు

ప్ర:—శ్రీమాన్ విశ్వనాథరామ మహాశయగారు (ఎ) మలబారులో కాంతిస్థాపన మెప్పటికి చేయగలుగుదుమని ప్రభుత్వమువారు చెబుచున్నారు? (బి) అల్లరులుగనున్న మలబారుకు పోలీసు పైనికబలము నెంతయింపియున్నార? (సి) ప్రారంభము మొదలు నవంబరువరకు మామిళాలలోను, అధికారులలోను చని పోయినవారి, గాయములు తగిలినవారిసంఖ్య యెంత? (డి) ఈ క్రింది విషయములకై యెంతఖర్చైనది. (1) వైన (బి) యంశము. (2) అధికముగ నియమించిన సివిల్ డివీజన్లు (3) ప్రత్యేక న్యాయస్థానము (4) అధికారులు పోయిచూచుట (5) ప్రభుత్వమువారికి నష్టము.

ఉ:—ఈప్రశ్నలకు తర్రము చెప్పనీతితో (ప్రభుత్వము వారు లేరు.

రాజీనామాలు

ఈక్రింది గ్రామపాలకులు తమ పదవులకు రాజీనామాలు నిచ్చిరి.

దుళ్ల వెంకట్రావుగారు వంగలపూడి ఆ. కరణం నీరు కొండ వెంకటసుబ్బన్న వంగలపూడి ఆ. గ్రామముననలు మద్దూరి సాంబయ్యగారు సింగవరం కరణం నీరుకొండ వెంకట రత్నం చౌదరిగారు సింగవరం ఆ. మునసబు సీసపాటి పుష్కర శాస్త్రిగారు చిన్నకొండపూడి ఆ. కరణం కాండు నూగ్గు గారు చిన్నకొండపూడి మునసబు, చుట్ట వెంకయ్యగారు సీతానగరం మునసబు, చుట్ట వెంకటసుబ్బయ్య పంతులుగారు సీతానగరం కరణం, మద్దూరి నరసింహంగారు రఘుదేవపురం రాపాక కరణం, మగతడకల రాయలయ్యగారు రఘుదేవపురం రాపాక మునసబు, వెలిదియళ్ల వెంకట్రాయుడుగారు నల్లగొండ కరణం, కూచిపూడి బాపయ్యగారు నల్లగొండ మునసబు, రెంటూల పీరాజుగారు కాటవరం కరణం, కాటగడ వెంకట్రామ స్వగారు కాటవరం మునసబు, బాట్లం నరసింహంగారు జాలే మూడి కరణం, వల్లేపల్లి బాపయ్యగారు జాలేమూడి మునసబు మార్చి వెంకటకృష్ణమృగారు దోసకాయలపల్లి ఆ. మునసబు ములకల్లంక గ్రామకరణం మునసబుగార్లు గూడ రాజీనామాలు నిచ్చిరి తెలియుచున్నది.

సిద్దెనల్లూరుగారు వంగలపూడి తలయూరు పెనుమాక వెంకడు సింగవరం ఆ. తలయూరు తులసిస్వామిగారు సీతా నగరం తలయూరు తలిటిక పెంటడు సీతానగరం తలయూరు.

- * * * *
- (1) లింగం సాంబశివరావుగారు కరణం ముదురూరు (2) తణుకు సత్యనారాయణగారు ఆ. కర్ణం-తణుకు వేదవరం (3) మానాప్రగడ కాంతారావుగారు కర్ణం- వుమానుపేశ్వర అగ్రహారం, (4) అజ్జరపు వెంకటసుబ్బారావుగారు కర్ణం అజ్జరం (5) మానాప్రగడ వెంకటరత్నం గారు కర్ణం బ్రాహ్మణగూడెం (6) కతారి అయ్యతరామరాజుగారు మనెదూరు పడ్డూరు (7) కొలచిన నరసింహులుగారు మనెదూరు కింగన ముప్పవరం (8) సుమయ్యయ్యతరామయ్యగారు ఆ. కర్ణం. ఆకుటి గెనాడు (9) భూపతిరాజు వెంకట నృసింహారాజుగారు, మనెదూరు ఖండవల్లి (10) అల్లూరి అయ్యతరామయ్యగారు మునసబు తిరపతి పురం (11) యార్లగడ్డ నడిమి వెంకడు వెట్టి అజ్జరం (12) అందు కూరి వీరడు వెట్టి అజ్జరం (13) ఆకుల సత్యయ్య కిలారి అజ్జరం యదివరకే రాజీనామా యిచ్చినవారుగూడ సభాముఖమున ధృవపర్చిరి. (14) చిట్టూరు యింద్రయ్యగారు (15) చిట్టూరు అయ్యతరామయ్యగారు మునసబు కర్ణం తణుకు (16) నందూరి రామ లక్ష్మయ్యగారు (17) కాకిరాజుల బ్రహ్మయ్యగారు (18) నందూరి రాధాకృష్ణ మూర్తిగారు.

యంకను పెక్కురు యామాగ్నమును బట్టనున్నవారు. రాత్రి 7 గంటలకు సభ్యులకున్న ఆహ్వానసంఘమువారికి అధ్యక్షులకున్న యితరతాలూకా ప్రతినిధులకును వందనము లతో ఆశ్వత్థ వృత్తాచారమును వెలిబుచ్చుచు జయజయ ధ్యానములతో సభను ముగించిరి. ఒక విశేషము.

ప్ర:—ఎ. యస్. కృష్ణారావుగారు. ఈ రాజదానిలో రాటుములు, మగ్గుములు యెంతయభివృద్ధియైనవో, వడికిన దార మెంత తయారైనదో కనుగొనిరా? కనుగొనినయెడల నేమి తేలి నది?

ఉ:—మొన్నజరిగిన జనాభాలో రాటుములు లెక్క పెట్టిరి. సంఖ్య క్రొద్దిలో ప్రకటింపబడును. ఇతరవిషయములు నిచారింపలేదు.

ప్ర:—ఎ. యస్. కృష్ణారావుగారు. గట్టి మెంటరీ గ్రాంటు డిమాండ్లు ఈ సభకు రాక ప్రారంభము స్థాయిఆర్థికసంఘము వారు నిచారింపిరా?

ఉ:—మామూలుగ ఈసంఘమువారిని సంప్రదించుము. కొన్ని విషయములో వ్యవధిచాలకను, ఇతర విషయములలో ముఖ్యమైన విషయములుగావని తలచి సంఘమును సమావేశము చేయక పోవుట చేరిన సంప్రదించుటకు వీలుగా లేదు.

ప్ర:—ఎ. పి. వి. సయ్యదు ఇబ్రాహీంరావుగారు (ఎ) రాటుముల యభివృద్ధికై ప్రభుత్వమువారు చేసిన చర్యల పీఠికొనిరా? (బి) ఈరాజధానిలో రాటుముల పరిశ్రమ బోధ చేయు పాఠశాల పాఠశాల బోర్డునగరచేదను.

ఉ:—(ఎ) నూలువడకుటల లాభదాయకమని ప్రభుత్వము వారు భిప్రాయపడుటచేత ఈ పరిశ్రమను ప్రోత్సహించుట కేమియు చేసియుండలేదు (బి) ప్రభుత్వము వారికి తెలియదు.

పాశ్చాత్య వైద్య వనోదయము
అయ్యుర్వేదీయ సిద్ధాంతము

కోకానాయపాఠ

కస్తూరి మాత్రలవలె

నర్మలమందుకొరకును దివ్యమందు
తొకటి లేదని భారతముగా చెప్పుచున్న
దీనిలో ఆమెకరమైన యే వస్తువు తేరలేదు
గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మొదలకొని
వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కఁడును నుపేక్షాములేక
నీవించవచ్చును. ఈ మాత్రము ౭ నుండి ౭౫
రకు కాంటాలములో గాని లేక కట్టి పోడి
లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చు
వలెను మందము అభిరక్షణ మలబద్ధము చితి
బుర్రము బుర్రము నులేయిబుర్రము శిశువు
వారము, దగ్గు, వడికము నరముల కొద్ది అం

హిసత ఇంపు ఎంబా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక
వ్యాధులను వర్గరతు రానివ్వదు. బట్టుగలిగిన వేళ ఉపయో
గించిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకేచోట కూర్చుండ వ
లిన గుమస్తాను వ్యాపారస్థులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు
భూమిశ్రీలు మాద ఈ మాత్రలను నేపించి గుణమును పొగ
డు చున్నారు. ౩౫౦ మాత్రలు ౧౮ సీసా 1-౩ నెల ౫ 0-౫౦
ఒక సీసా మొదలు 6 సీసాల వరకు పోస్తే ౦.౫-౦ ౫ కేసా
6 సీసాలను రెప్పించిన పోస్తే తో తప్ప 1-౩-౫
12 సీసాలు " " ౫-౧౨-౦
25 సీసాలు " " ౧౨-౨౫-౦

మద్రాసునందు అన్ని దుకాణములందు దొరకును
శ్రీ శీతారామవైద్యశాల
(801-594) మైసూరు
తండ్రి చిలకమూల - తండ్రి పైకూరు.

అశోకవర్షి
చృగువర్షి
సుఖివరచనవర్షి
తండ్రి చిలకమూల - తండ్రి పైకూరు.

స్వచ్ఛమైన - స్వచ్ఛమైన

(రొయ్యూరు అచ్చుతరామ్)

అగ్రికా దేశమున, అమెరికాదేశము నెట్లు క్రైస్తవ
మతమునందు దిండిలో హిందూదేశమునగూడ నట్లు దిండిల
చిరి. హిందువులు మూఁగులనియు, మహమ్మదీయులు తెలివి
హీనులనియు, వారి వేదములకంటె, భారతముకంటె; బైబి
లును పవిత్రముగ జూచుకొందురనియు, తేవాలయములను, మఠి
దులను, వదలివెట్టి చర్చిలలో గూడెదరనియు నెంచిరి. ఈ నమ్మ
కము వారికి గలదనుట కీ క్రింది దృష్టాంతములు స్పష్టపరుచును.
తూర్పు ఇండియా వర్తకసంఘ దైత్యురగాగగు "మాన్ గిల్స్"
దొరగారు, ఇంగ్లాండు ప్రజలసభలో ౧౮౮2 సం॥న నిట్లుపన్య
సించెను. "క్రైస్తవపుని ధ్వజము హిందూదేశపు ఒక కొననుండి
యింకొక కొనవరకు, జయనూచకముగ నెగురుచుండుటకు,
దేవు డీ హిందూదేశమును ఇంగ్లాండు వశమువేసి యున్నాడు.
కాబట్టి హిందూదేశమును సంపూర్ణ క్రైస్తవముగ మార్పు
టకు ప్రతివాదను, శక్తివంచనలేక ప్రయత్నము నేయుచు,
యేకాకరణముచేత నైనను విరమింప కూడదు"

బంగాళా దేశమందు, ఇంగ్లీషువిద్య గలపుటకు పాఠ
శాలల నెలకొల్పు సంధ్యమున, "మెకాలే" మహానీయుడు
౧౮౮౬ సం॥ యీ క్రిందివిధమున నమ్మకమును, ఆశను గలిగియుం
డెను. "మన విద్యార్థిభావ మూత్రము లవలంబింపబడినచో,
ముప్పది యేండ్లకెదురకు, బంగాళదేశములో విద్యార్థులకు
దొక్కఁడును యుండదనుట నాగట్టి నమ్మకము" అట్టిబరు ౧౨
తేది ౧౮౮౬ సం॥ తనతల్లికి వ్రాసిన సంగతులు వినుడి! హిందూ
మహమ్మదీయ మతముల మిగుల దూషించిరి. హిందూదేశమును
మతభేదంత నొనరించుటలో నొక రహస్యమున్నది. అదియేదన
మన దేశములో మతములెప్పుడు నశించునో, యప్పుడు జాతీయ
భావములు నశించుననియు, వ్యక్తిత్వము మొదలంట భస్మముగు
చో నాయవ్యుత్పల నేటుట నులభమనియే గాకున్న మరేది?
బెరంగజేలు క్రూరత్వ మవలంబించి చెడెను. ఆతనినుండి వీరు
పాఠము నేర్చుకొనిరి. అందుచే బాహుళ్యముగగాక, యితర
సాధనములచే, వారి యాశయమును దీరినిగిన యర్పించిరి.
రెవరెండు కన్నడిగా రాకాలముం దిటుల వ్రాసిరి. "హిందూ
సామ్రాజ్యము మనకళమునం దెంత కాలముండునో నంత
వరకు, నే యా పద లు గలిగినను, దేశములో క్రైస్తవ
మత ప్రచారము మన ముఖ్యకర్తవ్యమని మాత్రము
మరువజను. కన్యాశుల్కము మొదలు, హిమాచలమువరకు,
పూర్తిగ క్రైస్తవమై హిందూమహమ్మదీయ మతముల తీవ
ముగ ఖండించు నంతవరకు, మన యత్నములును పట్టుదలతో
సాగవలెననె. ఈ యదృష్టమునకు సర్వ ప్రయత్నములను
జేయవలెను. సర్వ అధికారమును (మనకుండిన దంతయు)
వినియోగ పరచవలెననె! విరమించని, యలలునొందని, ప్రయ
త్నము లన్నియు, హిందూదేశము ప్రాదేశములకెల్ల క్రైస్తవ
మతమునకు నాయకపట్టియై యెప్పుడునటుల జేయువరకు, విను
గుడెందక నొనర్చవలెననె. అంతపట్టుదలతో మనము యత్నిం
చిన, దైవానుగ్రహమున జయము సిద్ధించుట కేమాత్ర మను
మానములేదు!! ఇట్లు; బహిరంగముగ చాటుచుండ, ప్రజల కను
మాన ముదయించెను. పరమకీముగల పరరాజులకిందనుండి,
కానకభక్తు లెల్లరు పరమతస్థులై, నిజదేశభావ మతములందు
జోకళము గలుగజేసికొనుటకంటె భూరముగదా! అనేక
విషయ పాఠశాలలు వెలసినవి. కానింగు ప్రభువు వేలకువేల
రూప్యములు గ్రాంటులకెంద నిచ్చెను. కావున కానింగునకు
గూడ, హిందూదేశమును క్రైస్తవదేశముగ మార్పు యుద్దేశ్య
ముండెను. హిందూదేశపు బొక్కనమునుండి గొప్ప వేదముల
మత గురువుల కియబడుచుండెను. తెల్ల యుద్ధోగ్గియును
తనకిండి నల్ల యుద్ధోగ్గియుని క్రైస్తవుడవు గమ్మని నిగో
ధించుచుండెను. యుద్ధములు లేక సిపాయిలందరు తిరుపడిగ
నుండు కాలములో, వారికెప్పానులు మత బోధజేయుచు, శ్రీ
రామచంద్రుని, మహమ్మదు, ప్రవక్తను, దూషణాతిరస్కార
ముల జేయుచు, బాప్తిస్మముబొంద బలవంతము జేయుచుండెడి
వారు. ఎవరయినను ప్రతివాదమునకు గడంగిన వాని రొట్టెను
నెయ్యిని వాని కివ్వరుగదా! వేయే! ఇంగ్లీషువారి బారకాను
లో నుండుటనిన, మతభేదమేయని స్పష్టమాయెను.
ఈ సంగతులనుబట్టి, స్వధర్మ రక్షణకొరకు స్వరాజ్య
మావశ్యకమనియు, నందుచేతనే హిందూదేశ స్వాతంత్ర్య సమ
రము సంభవించెననుటయు, దెల్లము. ఇదిగాక యుద్ధసమయ
ములో, ధిల్లీ చక్రవర్తి తన సేనలకువేసిన ప్రకటనను బట్టి
కూడ నత్యము వెల్లడి కాగలదు. "ఓ హిందూదేశ హిందూ

మహమ్మదీయ పుత్రకులారా! తెండు! మత ముక్తరింపుడు!
ప్రాణముకంటె భువముగు మతముకొరకు నెల్లరొక్కటై ప్రాణ
ము లర్పింపుడు! అంతకంటెను భూరముగనున్న ప్రకటనల
జేసెను గాని వాని వాయుటకు ఇతికా కాననమొప్పదు.
కాననాతికమును వచ్చిన తరువాత జూచుకొందము.
ఇప్పుడు మనము కాంతియుద్ధము జేయుచున్నాము.
దౌర్జన్యమున మనము జయము జొందలేము. కిలాఫతు పంజాబ్
దురంతములు, రాత్కాలిక కారణములుమాత్రమే. దేశము
నానాటికి నీచదశకు వచ్చుచున్నది. జాతి విజ్ఞానము నశించి
నది. జాతీయాదర్శము లేవ్యముచే ద్రోసిపుచ్చబడు చున్నది.
కళలు నశించినవి. శిల్పము పోయినది. పశ్చిమ లడుగంటికివి.
కలపులు పోయినవి. మతద్వేషములు పుట్టినవి. కాగ ద్వేషాదులు
బ్రబలిసినవి. నిస్సహాయులమైతిమి. చేతగాని వారిమైతిమి. నిర్వి
ర్యులమైతిమి. తేజోహీనులమైతిమి. నిందులమైతిమి. పరిహాస
మునకు బాకమైతిమి. హీనులమైతిమి. నీచులమైతిమి. వేయేల
ఉండియు నూడిన వారమైతిమి. ఎందుచేత? తరాధీనతచేత.
అస్వతంత్రతచేత. ప్రభుత్వములో పలుకుబడి లేనందున. ప్రజల
మతము పరిపాలకుల మతము భేదమగుటచేత, వారి యాదర్శ
ములు మన యాదర్శములు వేరగుటచేత. మన విజ్ఞానము వేరు
వారిది వేరు. మనజాతి వేరు. వారి జాతి వేరు. స్వభావములు వేర
గుటచేత, ముఖ్యముగ స్వాభిలాషులమై దేశద్రోహమును
జేయు మహాపాతకమును, యెండి గట్టుకొనుటచేత. స్వధర్మము
నాచరింపక పోవుటచేత ఇతరుల ననుకరించుటచేత.
కాబట్టి స్వరాజ్యమునగా; స్వధర్మము నాచరించుట
కును, నిలుపుకొనుటకును, శక్తిని సంపాదించుకొనుట యగును
శ్రీ దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, వాఙ్మూలమునందు
స్వరాజ్య మనుదానికి సరియగు సర్థమును నిర్వచించిరి. "హిందూ
ధర్మము, సిక్కుధర్మము, ముస్లిమ్ధర్మము, క్రైస్తవధర్మము
జేయేల, యెల్లర స్వధర్మమును నిలుపుకొనుట అదగు యేక
భావమున మెలంగుచే" పంజాబ్ దురంతము లటువంటి విక
లభుగతుండునను నమ్మకము గావలెను. భిలాఫతు ఆన్యాయును
వంటిది ఇంకొక మతమునకు గలుగకూడదను నమ్మకము గావ
లెను. అది యెప్పుడు వోరునను? స్వరాజ్యమువచ్చిన. అది
వచ్చుటెట్లు? ఒక నిశ్చయము, ఒకపట్టుదల స్వధర్మాచరణాశక్తి
గలిగినప్పుడు. స్వధర్మము - స్వరాజ్యము రెండును విడివడినవి.
స్వధర్మము నిలుపుకొనుటకై స్వరాజ్యము కావలెను. అంతయే
కాని కానని నిర్మాణసభ యందును పుర్రలయందును బాల్కాను
సధికారముగాదు, మనము కోరునది. సాయిభానాలమిద
యాధికారముగాదు మనము కోరునది. కల్లుపాటల యధికారము
మిదగాదు మనము కోరునది. ప్రభుత్వముమిద యధికార
సంపాదనయే నిశ్చయముగ మనము కోరునది. అప్పటికిగాని
మన ధర్మమును మనము నిర్వహింపజాలము. బానిసత్వమును
ధర్మమును యేకీభవింపవు. నరకమొకటి. నాకమొకటి. అది
యున్నచోట నిదియు నిదిగలచోట నదియు నిలువనేరవు. అం
దుచే స్వరాజ్యమున్న నే ధర్మము నిలుచును, ఎందుచేత నన
యివి విడివడినవిని యిదివరకే విన్నవించిరి. ఇదియే శ్రీ సామర్థ
కామదాస స్వామి శివాజీమహారాజునకు బోధించినది. శ్రీ
ప్రాణ్ నాథుడు పుత్రసాలునకు జెప్పినవేదాంత సారమియ్య
దియే. గురునానక్, గురుగోవింద్, నానాసాహెబ్, లక్ష్మీ
బాయి రాణీ నేర్పుకొనినది ఇయ్యదియే శ్రీమహాత్మాగాధి భగ
వానుడు మన కుపదేశించునది. కాననో హిందూ మహమ్మ
దీయ, పార్సీ, క్రైస్తవసోదరులారా! కండ్లు దెలుపుడు. చాలు
చాలు నిక యీ కుంభకర్ణునిద. ధర్మము దప్పకుడు. దైవాజ్ఞను
మీరకుడు. స్వరాజ్యసాధన దేవకార్యము. నడుములు గట్టుడు.
గడువు వరి జేసెది. లెండు. ఆలసింపకుండు. మోసము గలుగును.
స్వధర్మము నిలుపుడు. స్వరాజ్యము స్థాపించుడు.
స్వస్తిప్రజాభ్యుదయ పరిపాలయంతాం
న్యాయ్యోగమార్గేణ మహింసమహితా
గోబ్రహ్మణేభ్యః శుభమస్తునిత్యం
సర్వేజనేస్సుభినో భవంతు
ఓం కాంతి కాంతి కాంతి

మొత్తము 2942
యోగ్యతాకర్తములు
(2) మెదడు నుపయోగించుటవారందరికిని లెనారెన్
నిటీలో నుండు, దుర్గా మెకల్ వోలీ వారి ఫాస్ఫోరైట్
జౌవధము ఒక వరము వంటిది. నా మెదడు సంబంధమైట్టి
వ్యాధులన్ని యు పూర్తిగా నయమైనవ.
రంగును } బాబులలో,
30-6-19 } హెడ్ మాస్టరు

స్వ రాజ్య గ్రంథములు

నూ తి న ప్ర మ రణ ములు

- (1) చిత్తరంజనదాసు జీవితము 0-4-0
(పస్తకము కారాగృహమున సంపాదించిన కాంగ్రెసు అభ్యుత్థాని జీవితము రమణీయముగ వ్రాయబడినది.)
- (2) లాలా లజపతిరాయి జీవితము 0-6-0
(అచ్చులో నున్నది.) మీ ఆర్డర్లను వెంటనే పంపుక.
- (3) మహమ్మదాలీ జీవితము (అచ్చులో నున్నది) 0-6-0
- (4) భారతవిజ్ఞానరహస్యము 0-8-0
వాక్యనిగారి గ్రంథమునండి ఆంధ్రీకరణము. భారతీయుల వైభవము, మహాత్మ్యము, ఆధ్యాత్మికశక్తి, నిరుపమానవిజ్ఞానము వాక్యనికవిచే అద్భుతముగ వర్ణించబడినవి.
- (5) ఆరోగ్యసాధనము మహాత్మా గాంధీ విరచితము 0-8-0

ఇండియా ఏజన్సీ బీరో, ట్రిప్లికేరు, మదరాసు.

ఏకమూలికావ్రయోగమునునట్లు - సర్వోగములకును

వైద్యుల సహాయము లేకనే ఆరోగ్య మొనగెడి

“దేవామృతరసము”

(321)

ఇయ్యది సిద్ధులచే నపరీక్షించబడి వనమాలికలచేత నూతనముగ తయారుచేసి వేసవేలుగా విక్రయమగుచున్నది. ఏవిధ మైన పథ్యములేక మనుష్యులకు వచ్చేడు సకలరోగములను బాగుజేసి ఆ నేకయోగ్యతాపత్రికలను బడసియున్నది. ఉపయోగించెడి విధానమును బుడ్డి వెంట పంపబడును. ఆర ఆవుకొను బుడ్డి ౧ కి రు. ౨. కాలు ఆవుకొనుబుడ్డి రూ. ౧ మాత్రమే. వి. వి. చార్జి ప్రత్యేకము. కలయు వారలు

దేవామృతరసము కంపెనీ,

(ప్రాప్తి)రు: చులుకుట్ల నరసింహారావుగారు, కరూరు, ఎస్. వి. ఆర్. తిరుచినాపల్లి జిల్లా.

మిక్కిలి వుష్ణ శక్తిచేరు యిండియా దేశమునందు మెకమెనల్ చలన గణాంకము మనుమాండ్యము వదలుటకును భావశక్తి హెచ్చుటకును తల వెండ్రుకను కరిగింపుక యొగ నిగనిగలాడుచుండుటకును (వతి స్త్రీయును పులివెత్తుకొనుచును) ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టర్)

తల వెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి బానిస బానిసా ముండుటకు కలిగిన శక్తితో తలచూసెనుండు కలపు. యొండును పోగొట్టును. కిలోచలనము జిల్లు కంటి మెల్లిదనము నిచ్చును. మెకమెనల్ చాలవల్లదనమును కలిగించును. వతి మెండ్రుకుటకున కండ్లకు కలగు మరీప్యమును పోగొట్టి చూతన కాంతిని కలిగించును.

కామినియా ఆయిలు తలచూసె అన్నిటిలోను (శ్రేష్ఠ మొదటి స్త్రీలకును పురుషులకును, పెద్దవారికి! మహోత్సాహము మొనరింపినది.

నేడు నీని నువ్వయోగించుకొనుచును.

తల ఒకబుడ్డి 1.0-0 రు. వి. చార్జి 0.3-0 అదనము.
మాడుబుడ్డు 2-10-0 రు. వి. చార్జి 0-12-0 అదనము.
సోల్ ఏ వెంటలు.
వి. వి. చుట్టూరకు కమీషను రు. 0.2-0 ప్రత్యేకము.
ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ.
155 హమ్మెస్టెడ్, లండను.

కావలెను

మా జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన పుష్టి నిచ్చు నట్టి మదనమంజరి మాత్రమేను విక్రయించుటకు కన్ వాసెల్లు, ఏజెంట్లు కావలెను.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేకవజీ, 27, చీవాబహురోడ్డు, మదరాసు.

మలయ చందనము

గనేరి - ఇది పెరిగోమునకు దేశము. పథ్యములేదు. కిచికాలో వసియును. ఎలుపు, కెంకె, పులి, అను మూడి విధముల పెరిగోమును మూడు పూటలలో మాన్యును. స్త్రీల కుటుంబ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజోధము. దీన్ని 1-కి కల 2-4-1

1 కుండిసి (మలయచందనమున కనపానము) బొమ్మ 8-0-

పాచి వారి పంచాంగము

దుండుభి సంతకర పంచాంగము అచ్చులో నున్నది. మా పంచాంగముయొక్క ఘనత అందెలు వెలిగినదే. ప్రతి 1-కి 0-2-6; నాలుగు ప్రతులకు తక్కువ వీ.వి. చేయమ. ఒకటి కావలయువారు 0-4-0 పొమ్మచీట్లు పంపవలెను. 12 ప్రతులకు ఒకప్రతి ఉచితము. త్వరితపథమున బొంకవు. గంభీరవార్తనీ, రాయువరిం, గోదావరి.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము

అచ్చునున్నది.

ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణము

అచ్చులో నున్నది.

హోలాస్యమాహాత్మ్యము. స్కాందపురాణములో నొక భాగము. ఇందు మధుర మీనాక్షి సోమసుందరకేళికల లీలలు దెబ్బదియొకటి విచిత్రములుగ వర్ణించబడి చున్నవి. పద్యములు మాడుచేలు. వెల 0-12-0 అదనము.

ఆంధ్రలలితోపాఖ్యానము. ఇందు లలితభండారుని జంతుల మొదలగు కథ లనేకము లున్నవి. మంచి బైండు వెల రూ. 1-8-0.

విచిత్ర పాచికాపట్టాభిషేకము. సులతానినాటకము. వెల 0-12-0 అదనము.

శ్రీరామవనవాసము. లతానియుక్త నాటకము. అచ్చునున్నది. వెల 0-12-0 అదనము.

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తెనుగు పండితుడు, హైస్కూలు, కడప.

నేత్రేంద్రియము - దీనిసంరక్షణ

ఇది యొక శ్రోత్రపుస్తకము. కన్నలున్నవారివారికి అత్యావశ్యకము. వా. పోస్టుగక రు. 0-4-0. (3197) వల్లూరి పద్మనాభరాజు, కాకినాడ

మద్రాసు అందు సదరక మరాటా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.

నోటీసు (3151)

అక్టోబరు ఎమ్. అండు ఎస్. ఎమ్. ఎం. జి సిరింగు వక్కాపాపులవద్ద 1912 నవంబరు జనవరి నెల 16 వ తేది నామవారము వకలు 10 గంటలకు సుమారు 23 బిన్నుల పేసుకట్టుతుండ్లు బహిరంగ వలము వేసి అమ్మబడును. సముదాయ మొకటికి లాటు 1-కి 3 బిన్నుల తుండ్లు చొక్కానయగును.

వలములో పాబుచాడ దల మవారు అట్లు కాదుటకు మునుపు రూ. 50 లు సంచకారము క్రింద ధరావత్తు కట్టవలెను.

జయ మొందిన పాబుదారుడు వలము కొట్టివేయబడిన మొత్తముతో మూడవ వంతు సొమ్ము తక్షణమే చెల్లించవలెను.

అమ్మకము తేది మొదలుకొని ఒకవత్సరము దినములలోగా కంపెనీ చీఫ్ ఎజిసిగుగారిచే వలము ఖాయవరచబడును.

వలము ఖాయవరచబడినట్లు తెలిపిన ఒకవారము దినములలోగా కొనగోలు చేసినవారు మిగిలిన రెండు వంతుల సొమ్మును చెల్లించి నముదాయములను లాటులను సదరు స్థలమునండి తీసికొని పోవలెను.

ఆ ప్రకారము నడచుకొనకపోయిన ముంగు చెల్లించిన మొత్తము కూడ యిచ్చబడదు.

కొనికట్టి తుండ్లను తీసికొని పోవుటకు కావలసిన వాగనులు ఎజిసింగు వక్కాపాపుల సబ్ డివిజన్ ఆఫీసుగారిచే ఏర్పాటు చేయబడును. ఇతరులు చెల్లించు సుకమునే చెల్లించవలెను.

వలము పూర్తియైన తరువాత జయ మొందిన పాబుదారులకు వారు సంచకారము క్రింద కట్టిన ధరావత్తు సొమ్ము రూ. 50 లును వాకసు చేయబడును.

తాళిసాదిచూరము

(రాష్ట్రభరణిసంహిత)

తాళిసాదిచూరము వ్యాసశాఖములకు బలమిచ్చును. దగ్గు ఎగరూపిలొగమును బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము దగ్గుతో కూడిన జ్వరమును, వాంతులను, అతిసారమును పోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము తుయిలొగములొ మిక్కిలి యుపయోగకరము. తాళిసాదిచూరము ప్లేచాము, గ్రహణిగము, పాండురోగములను పోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము దిన్నపిల్లలకు తరుచుకచ్చు జలుబుల దగ్గుల బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము గర్భిణీస్త్రీలకు వచ్చు ఆరువిని, వాంతులను బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము గొంతుక రామకొనిపోవుట, వ్యాధి, రహింసము మొదలగు గొంతుసంబంధమైన వ్యాధిదులయందు మిక్కిలి యుపయోగించుక.

వైద్యులకు ప్రత్యేకమైన ధరలు. (సోమ)

చూరము	10 రు	1-8-0
పేజెట్లు	50-కి	0-8-0

మేనేడింగు డైరెక్టరు
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేదపార్వసీ, లిమిటెడ్,
హరినోడ్, మాంటురోడు, మదరాసు
కామలాను ఉచితముగా పంపబడును.

DUNCAN STRATTON & Co.

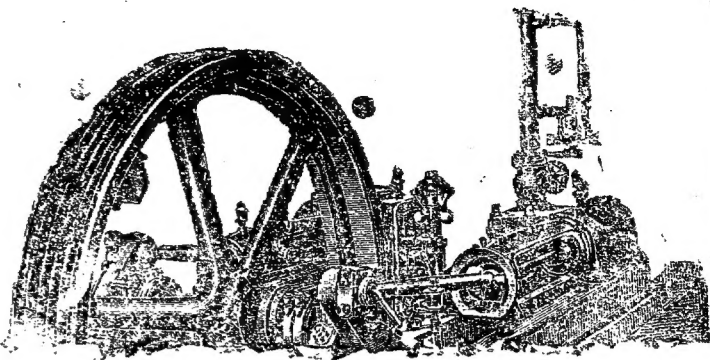
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ ఆండు కో.

(2412)

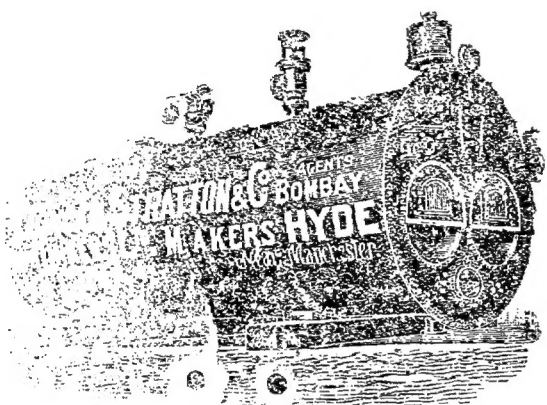
ఎంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంజనీర్లు. 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

బాడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
మందును — డయామీటరు
అ. 6. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యందును.
స్టీమ్ బోయింగు (మెషరు
80 హానులు మొదలు
160 హానులవరకు వుండును.

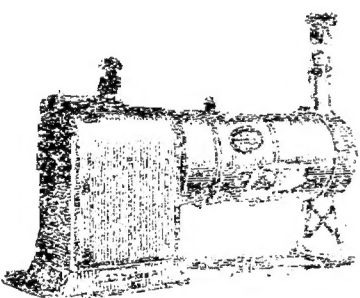

హైడ్రాను స్పిల్ కాంపెండ్ బాయిలర్లు.

హైడ్రాను స్పిల్ లంకామెరు బాయిలర్లు.
బాడవు 23 అ. మొదలు 82 అ. వరకు వుండును.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 9 అ. 6 అం వరకు వుండును.
స్టీమ్ బోయింగు (మెషరు 100 హానుల వరకు వుండును.

లోకో మోటివ్ బాయిలర్లు.
స్టీమ్ బోయింగు (మెషరు 80 హానులు మొదలు
100 హానుల వరకు వుండును.

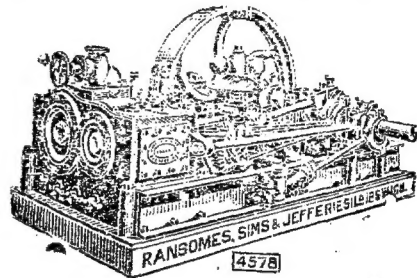
100 హానుల వరకు వుండును.
స్టీమ్ బోయింగు (మెషరు 80 హానులు మొదలు
100 హానుల వరకు వుండును.

వర్టికల్ బాయిలర్లు.

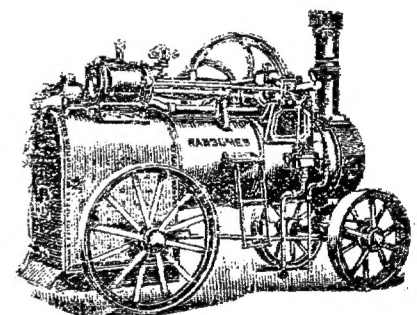
ఈ క్రింద తెలుసుకున్న వాటిని
నష్టము చేయుదుము.
మాది జిన్నింగు మెషినరీ, వాటి సామానులు
మాది డ్రెస్సింగు మెషినరీ
మాది స్పిన్నింగు మెషినరీ
మాది వీవింగు మెషినరీ
అన్ని రకముల స్టీమ్ ఎంజిన్లు
అన్ని రకముల స్టీమ్ బాయిలర్లు
కోల్డ్ వాటర్ మిల్లింగు మెషినరీ
నూనె మిల్లు మెషినరీ
మంచుగడ్డకేయు మెషినరీ
కర్షణ విద్యుదుచేయు మెషినరీ వాటి సామాను
అన్ని రకముల మంపింగు మెషినరీలు
కాగితము, పుస్తకములను గుంబంధమైన కొరములు
కిరసన్ నూనె కురుదు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాంట్లు) కొరములు
లేకులు వర్క్ సాపు కొరములు
స్టీలు ప్లాటింగు, కట్టింగులు, వెడ్జింగులు
కాట్ బరన్ అండు కాపు విరన్ ఫుల్లింగు.
కగయరా అన్ని రకముల సామానులు.

సైడ్ బై సైడ్ కాంపెండు
'హిందూస్థాని' ఎంజినులు.

(కాన్ కు సాపు మొననుండి పోట్ తీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెస్పిడు కాంపెండు ఎంజినులు.

బోర్లబల్ స్టీమ్ ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీమ్ మెషరు 120 హానులు గలవి.
కాంపెండు — హై, లో మెషర్ సిలిండరు.
స్టీమ్ మెషరు 150 హానులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోరు ఇంజనీరింగు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేపల్లి బాపనయ్యగారి కై నను వ్రాయవలెను

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, వడికము, రొమ్మువడికము, తలనెప్పి, వాయువునొప్పులు,
బొట్టు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.
చక్కని డబ్బీలో కచా పెం దూ 0—10—0; డబ్బీ 1—5 దూ 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు కలుగు.

అమృతాంజనం డి. పో. } 109, ఫెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శైట్టి వీధి, మదరాసు.

